

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
ROK 2009**

Warszawa, 28 stycznia 2010 r.

Spis treści

	strona
Wstęp	3
Dynamika realna produktu krajowego brutto w latach 2000–2009	6
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2003–2009	7
Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów	8
Sytuacja demograficzna Polski	9
Edukacja i wychowanie w Polsce w roku szkolnym 2009/2010	18
Rynek pracy	19
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	25
Ceny	28
Rolnictwo	37
Przemysł	48
Budownictwo	55
Budownictwo mieszkaniowe	58
Rynek wewnętrzny	61
Transport	64
Łączność	66
Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji	67
Handel zagraniczny	68
Pieniądz	77
Giełdowy rynek papierów wartościowych	80
Przyjazdy i wyjazdy z Polski	82
 Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju	 84
Dynamika cen w przemyśle i budownictwie	86
Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych	88
Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych	90
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej	91

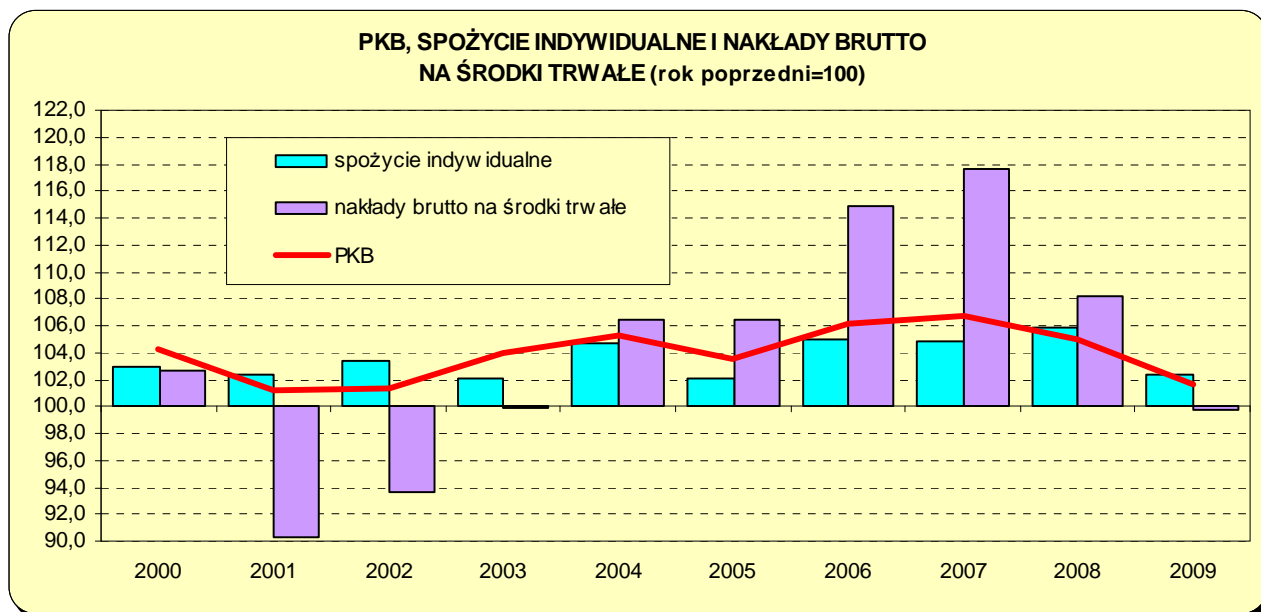
Uwaga:

Od 2009 r. dane prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), opracowanej na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych (NACE Rev.2). Dane te nie są w pełni porównywalne z publikowanymi wcześniej według PKD 2004 (NACE Rev.1.1).

Wstęp

W 2009 r., po trzech latach wysokiego wzrostu gospodarczego, notowano spowolnienie zapoczątkowane w II połowie 2008 r. Negatywny wpływ zjawisk kryzysowych o charakterze globalnym na sytuację makroekonomiczną w Polsce okazał się mniejszy niż w większości krajów Unii Europejskiej. W rezultacie Polska była jedynym państwem członkowskim, które w 2009 r. osiągnęło wzrost gospodarczy, chociaż dużo wolniejszy niż w poprzednich latach. Pogorszenie koniunktury odbiło się jednak niekorzystnie na sytuacji finansowej przedsiębiorstw i ich aktywności inwestycyjnej, pośrednio – poprzez rynek pracy – na położeniu gospodarstw domowych, a także kondycji finansów publicznych. Pakiet działań antykryzysowych miał znacznie oszczędniejszy wymiar finansowy niż w wielu gospodarkach europejskich. Sektor rządowy i samorządowy wpływał natomiast stabilizująco na rynek pracy, wynagrodzenia oraz dynamikę procesów inwestycyjnych. Nasilenie zjawisk inflacyjnych było mniejsze niż w poprzednim roku w obszarze cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz cen producentów w budownictwie; w przemyśle wzrost cen był nieco większy. Po wyraźnym osłabieniu w pierwszym półroczu, w ostatnich miesiącach ub. roku obserwowano poprawę dynamiki produkcji w przemyśle, sprzedaży detalicznej, usług w transporcie i łączności oraz obrotów w handlu zagranicznym.

Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto był realnie wyższy niż przed rokiem o 1,7% (wobec wzrostu o 5,0% w 2008 r.). W podobnej skali zwiększyła się wartość dodana brutto, w tym w budownictwie o 4,7%, a w usługach rynkowych o 2,5%. Po raz pierwszy od 2002 r. obniżyła się wartość dodana brutto w przemyśle (o 1,1%). Pozytywnie na wzrost PKB wpływał popyt zagraniczny, co było związane z głębszym spadkiem importu niż eksportu. Pomimo zwiększenia spożycia ogółem (o 2,0%), w tym indywidualnego (o 2,3%), popyt krajowy, po siedmiu latach wzrostu, obniżył się o 0,9% (w 2008 r. był o 5,5% wyższy niż przed rokiem). Wpłynął na to głęboki spadek akumulacji brutto (o 10,8%), przy niewielkim zmniejszeniu nakładów brutto na środki trwałe (o 0,3%). Stopa inwestycji obniżyła się z 22,1% w 2008 r. do ok. 21%.

Szacuje się, że produkcja sprzedana przemysłu ogółem w 2009 r. była o 3,5% niższa niż przed rokiem. W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób spadek wyniósł 3,2%. W kolejnych kwartałach dynamika w przemyśle, a zwłaszcza w przetwórstwie przemysłowym, stopniowo poprawiała się i w IV kwartale sprzedaż była wyższa od niskiej przed rokiem. W porównaniu z notowaną w 2008 r. obniżyła się sprzedaż w podmiotach wytwarzających głównie dobra inwestycyjne – o 9,0%, związane z energią – o 6,5% oraz zaopatrzeniowe – o 6,3%, natomiast wzrosła w produkujących dobra konsumpcyjne trwałe (o 13,8%) i nietrwałe (o 5,1%). W wyniku głębszego spadku zatrudnienia niż produkcji zwiększyła się wydajność pracy w przemyśle (o 2,4%).

Produkcja budowlano-montażowa ogółem, według wstępnego szacunku, w 2009 r. była wyższa niż w roku poprzednim o ok. 3%. W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wzrost wyniósł 3,7% i był rezultatem wysokiej dynamiki w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Niższa niż przed rokiem była produkcja w budowie budynków oraz w robotach budowlanych specjalistycznych. Gorsze rezultaty niż w 2008 r. uzyskano w budownictwie mieszkaniowym. Oddano mniej mieszkań do użytkowania, obniżyła się liczba wydanych pozwoleń na budowę i mieszkań rozpoczętych.

Według szacunków, sprzedaż detaliczna ogółem w 2009 r. ukształtowała się na poziomie o ok. 1,3% wyższym niż w roku poprzednim. W podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób zwiększyła się o 2,7%. Szybciej niż w 2008 r. rosła m.in. sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, natomiast po znacznym wzroście w poprzednich latach, obniżyła się w grupie „pojazdy samochodowe, motocykle, części” oraz „paliwa stałe, ciekłe i gazowe”.

Według wstępnych szacunków, globalna produkcja rolnicza w 2009 r. zwiększyła się o 2,8%, tj. w skali podobnej do notowanej przed rokiem. Produkcja roślinna wzrosła o 4,7%, a zwierzęca – o 0,2%. W wyniku wzrostu cen detalicznych środków produkcji i znacznego spadku cen sprzedawanych produktów rolnych, wskaźnik „nożyc cen” dla producentów rolnych nadal kształtował się na niekorzystnym poziomie (96,0), ale był wyższy niż w 2008 r. (90,1). Na rynku

rolnym znacznie niższe niż przed rokiem były średnie ceny zbóż i mleka, wzrosły natomiast ceny żywca rzeźnego oraz ziemniaków. Przeprowadzone w końcu roku badania wskazują na zahamowanie spadku pogłowia trzody chlewnej i nieznaczne zwiększenie stada bydła.

W handlu zagranicznym w okresie jedenastu miesięcy 2009 r. obserwowano niewielki wzrost eksportu wyrażonego w złotych (w tym do krajów UE) i spadek importu, co wpłynęło na znaczną poprawę ujemnego salda wymiany ogółem, w porównaniu z notowanym przed rokiem. Znacznie niższe były obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, w tym zwłaszcza z Rosją. W strukturze rozdysponowania importu zmniejszył się udział towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i zużycie pośrednie, a zwiększył – towarów konsumpcyjnych. W okresie dziesięciu miesięcy 2009 r. eksport w cenach stałych obniżył się w skali roku o 12,3%, a import o 18,5%. Wskaźnik terms of trade kształtował się na korzystnym poziomie, co w znacznej mierze było efektem poprawy relacji cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej i Unii Europejskiej.

Oslabienie dynamiki gospodarczej niekorzystnie wpłynęło na rynek pracy. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2009 r. było niższe niż przed rokiem o 1,2%, głównie w rezultacie spadku w przetwórstwie przemysłowym. Stopa bezrobocia rejestrowanego stopniowo wzrastała i w grudniu 2009 r. wyniosła 11,9% (wzrost o 2,4 pkt proc. w ujęciu rocznym). Wśród bezrobotnych zwiększył się udział absolwentów i osób młodych, natomiast zmniejszył – długotrwale bezrobotnych oraz osób bez kwalifikacji.

Po wysokim wzroście w poprzednich latach, w 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w gospodarce narodowej rosły wolniej niż przed rokiem, przy czym w sferze budżetowej obserwowano wyższą dynamikę niż w sektorze przedsiębiorstw. W wyniku znacznego osłabienia tempa wzrostu wynagrodzeń nominalnych, siła nabywcza przeciętnych miesięcznych płac w sektorze przedsiębiorstw była tylko nieco wyższa niż w 2008 r. (o 1,1% wobec 6,1%). Korzystniej niż w 2008 r. kształtowała się dynamika realnych emerytur i rent w obu systemach, a wzrost przeciętnych świadczeń był większy niż wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych, w tym żywności i napojów bezalkoholowych rosły wolniej niż w 2008 r. (odpowiednio 3,5% wobec 4,2% oraz 4,1% wobec 6,1%). Obniżyły się ceny w zakresie transportu. Nieco niższy od ubiegłorocznego, chociaż nadal wysoki, był wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem. W 2009 r. ceny producentów w przemyśle zwiększyły się w skali większej niż przed rokiem (3,4% wobec 2,2%), na co wpłynęła głównie wysoka dynamika w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w górnictwie i wydobywaniu, natomiast w budownictwie rosły w znacznie wolniej i tylko w niewielkim stopniu przekroczyły poziom z 2008 r. (wzrost o 0,2%).

Oceny koniunktury formułowane w styczniu br. przez przedsiębiorstwa działające w przetwórstwie przemysłowym, handlu detalicznym oraz budownictwie są nieco lepsze niż przed miesiącem. Pozytywne, wobec pesymistycznych w grudniu 2009 r., są prognozy przedsiębiorstw przemysłowych oraz oceny bieżące jednostek handlowych w zakresie sytuacji gospodarczej, natomiast w budownictwie utrzymują się one nadal na niekorzystnym poziomie.

Dynamika realna produktu krajowego brutto ^a w latach 2000-2009

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	rok poprzedni=100									
Spożycie.....	102,9	102,3	103,0	102,7	104,3	102,7	105,2	104,6	106,3	102,0
w tym indywidualne	103,0	102,3	103,4	102,1	104,7	102,1	105,0	104,9	105,9	102,3
Akumulacja brutto	103,9	86,6	92,8	103,3	114,7	101,4	116,1	124,3	102,9	89,2
w tym nakłady brutto na środki trwałe	102,7	90,3	93,7	99,9	106,4	106,5	114,9	117,6	108,2	99,7
Popyt krajowy	103,1	98,7	101,0	102,8	106,2	102,5	107,3	108,7	105,5	99,1
Produkt krajowy brutto	104,3	101,2	101,4	103,9	105,3	103,6	106,2	106,8	105,0	101,7
Wartość dodana brutto	104,0	101,3	101,3	103,6	105,2	103,3	106,0	106,7	105,0	101,7
w tym:										
przemysł.....	106,3	99,3	99,5	107,8	110,5	103,5	110,0	110,1	106,6	98,9
budownictwo.....	99,6	92,5	91,0	97,1	101,8	107,8	111,6	110,8	109,1	104,7
usługi rynkowe.....	104,6	102,5	103,3	102,5	104,2	103,6	105,5	106,5	105,3	102,5

^a Ceny średnioroczne roku poprzedniego.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w latach 2003-2009

Wyszczególnienie a – rok poprzedni=100	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38191	38174	38157	38125	38116	38136	38173 ¹
Pracujący w gospodarce narodowej (w końcu okresu)	12641	12720	12891	13220	13771	14037	.
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3} w tys.	4724	4684	4769	4915	5146	5392	5327
a	96,2	99,1	x	103,0	104,7	104,8	98,8
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	9206	9213	9169	9151	9189	9257	9331
a	99,7	100,1	99,5	99,8	100,4	100,7	100,8
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	3176	3000	2773	2309	1747	1474	1893
a	98,7	94,5	92,4	83,3	75,6	84,4	128,4
Stopa bezrobocia (w końcu roku) w %	20,0	19,0	17,6	14,8	11,2	9,5	11,9
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych							
rok/rok	100,8	103,5	102,1	101,0	102,5	104,2	103,5
grudzień/grudzień	101,7	104,4	100,7	101,4	104,0	103,3	103,5
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu ²							
rok/rok	102,6	107,0	x	102,0	102,0	102,2	103,4
grudzień/grudzień	103,7	105,2	x	102,4	101,9	102,7	102,1
Ceny produkcji budowlano-montażowej ²							
rok/rok	98,9	102,5	x	103,2	107,4	104,8	100,2
grudzień/grudzień	98,6	104,8	x	104,6	107,6	102,9	99,4
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3,4} w zł.....	2341,53	2438,57	x	2643,78	2889,09	3185,75	3324,91
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w gospodarce narodowej ^{2,4}	103,4	100,7	x	104,0	105,5	105,9	.
w tym:							
w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3,4}	102,0	100,8	x	104,2	106,8	106,1	101,1
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych brutto.....	104,1	100,6	100,3	106,2	100,0	104,1	104,3
Mieszkania oddane do użytkowania w tys.	162,7	108,1	114,1	115,4	133,7	165,2	160,1
Globalna produkcja rolnicza (ceny stałe)	99,2	107,5	95,7	98,8	105,9	102,9	102,8 ¹
roślinna	94,3	116,7	88,1	94,8	108,9	107,7	104,7 ¹
zwierzęca.....	104,8	97,3	105,2	102,6	102,9	97,1	100,2 ¹
Produkcja sprzedana przemysłu ² (ceny stałe)	108,3	112,6	x	111,6	110,7	103,6	96,5 ¹
Produkcja budowlano-montażowa ^{2,5} (ceny stałe).....	101,6	101,8	x	118,1	115,5	112,1	103,0 ¹
Rentowność obrotu brutto ^{2,6} w %	2,8	6,0	4,9	5,8	6,1	4,2	5,2 ⁷
Rentowność obrotu netto ^{2,6} w %	1,7	4,8	3,9	4,7	5,0	3,3	4,2 ⁷
Handel zagraniczny							
eksport w mln euro	47526,4	59698,0	71423,5	87925,9	101838,7	116243,8	88702,8 ⁸
import w mln euro	60353,8	71354,3	81169,7	100784,1	120389,5	142447,9	96204,9 ⁸
saldo w mln euro.....	-12827,4	-11656,3	-9746,2	-12858,2	-18550,8	-26204,1	-7502,1 ⁸
Budżet państwa							
dochody w mld zł	152,1	156,3	180,4	197,6	236,4	253,5	250,9 ⁸
wydatki w mld zł	189,2	197,7	207,9	222,7	252,3	278,7	275,3 ⁸
wynik w mld zł	-37,0	-41,4	-27,5	-25,1	-16,0	-24,3	-24,3 ⁸
PKB ²	103,9	105,3	103,6	106,2	106,8	105,0	101,7 ⁹
spożycie ogółem	102,7	104,3	102,7	105,2	104,6	106,3	102,0 ⁹
spożycie indywidualne.....	102,1	104,7	102,1	105,0	104,9	105,9	102,3 ⁹
akumulacja brutto	103,3	114,7	101,4	116,1	124,3	102,9	89,2 ⁹
nakłady brutto na środki trwałe	99,9	106,4	106,5	114,9	117,6	108,2	99,7 ⁹
wartość dodana brutto	103,6	105,2	103,3	106,0	106,7	105,0	101,7 ⁹
przemysł	107,8	110,5	103,5	110,0	110,1	106,6	98,9 ⁹
budownictwo	97,1	101,8	107,8	111,6	110,8	109,1	104,7 ⁹
usługi rynkowe	102,5	104,2	103,6	105,5	106,5	105,3	102,5 ⁹

1 Dane wstępne.

2 Dane za 2003 r. i 2004 r. (a w zakresie PKB za lata 2003–2009) prezentuje się na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004.

3 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

4 Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne.

5 Produkcja budowlano-montażowa wykonana systemem zleciowym przez podmioty budowlane na terenie kraju.

6 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

7 Dane za okres styczeń–wrzesień.

8 Dane za okres styczeń–listopad.

9 Szacunek wstępny.

Podstawowe wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju według kwartałów

Wyszczególnienie a – analogiczny okres poprzedniego roku=100 b – okres poprzedni=100 c – miesiąc kończący kwartał (grudzień poprzedniego roku=100)	2008				2009			
	kwartały							
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Ludność (w końcu okresu) w tys.	38110	38116	38136	38136	38139	38153	38174	38178 ¹
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ² w tys.	5367	5375	5401	5430	5365	5322	5302	5320
a	105,9	104,9	104,5	103,9	100,1	99,0	98,2	98,0
Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	9218	9223	9281	9307	9335	9349	9338	9294
a	100,5	100,3	101,0	101,2	101,3	101,4	100,6	99,9
Liczba bezrobotnych (w końcu okresu) w tys.	1702,2	1455,3	1376,6	1473,8	1758,8	1658,7	1715,9	1892,7
a	76,2	76,8	77,4	84,4	103,3	114,0	124,6	128,4
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %	10,9	9,4	8,9	9,5	11,1	10,6	10,9	11,9
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych a	104,1	104,3	104,7	103,8	103,3	103,7	103,5	103,3
b	101,5	101,4	100,2	100,6	101,2	101,8	100,1	100,2
c	101,1	102,4	102,7	103,3	101,3	103,1	103,2	103,4
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu a	102,6	102,1	101,7	102,4	105,0	104,2	102,2	102,0
Przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3} w zł	3057,84	3159,30	3194,23	3329,81	3249,29	3276,94	3317,45	3456,61
Przeciętne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ^{2,3} a	107,5	107,9	105,6	103,6	103,2	100,2	100,5	100,5
Przeciętna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych brutto a	99,8	105,2	105,2	105,9	105,7	103,7	103,6	104,3
Przeciętna realna emerytura i renta rolników indywidualnych brutto a	97,5	101,4	101,0	101,8	102,1	101,3	101,8	102,3
Mieszkania oddane do użytkowania od początku roku w tys.	35,4	69,3	107,5	165,2	41,5	76,2	114,9	160,1
Produkcja sprzedana przemysłu ^{2,4} (ceny stałe) a	108,2	107,0	102,2	93,7	90,0	93,3	98,7	105,5
Produkcja budowlano-montażowa ^{2,5} od początku roku (ceny stałe) a	118,8	117,2	113,4	110,9	98,7	101,4	104,7	103,7
Rentowność obrotu brutto ⁶ od początku roku w %	5,8	6,0	5,7	4,2	3,0	4,9	5,2	.
Rentowność obrotu netto ⁶ od początku roku w %	4,6	4,8	4,5	3,3	2,2	4,0	4,2	.
Handel zagraniczny (od początku roku)								
eksport w mln euro	28612,6	58898,3	89297,6	116243,8	23400,1	46765,5	70703,9	88702,8 ⁷
import w mln euro	34239,8	71171,2	108301,2	142447,9	25699,5	51157,5	77080,4	96204,9 ⁷
saldo w mln euro	-5627,2	-12272,9	-19003,6	-26204,1	-2299,4	-4392,0	-6376,5	-7502,1 ⁷
Budżet państwa (od początku roku)								
dochody w mln zł	64659,5	127705,9	192377,8	253547,3	65726,9	134389,0	202582,0	250937,0 ⁷
wydatki w mln zł	62856,6	131086,6	196602,4	277893,5	76946,7	151018,2	223925,7	275279,1 ⁷
wynik w mln zł	1802,9	-3380,7	-4224,6	-24346,2	-11219,8	-16629,2	-21343,7	-24342,1 ⁷
PKB a	106,2	106,0	105,1	103,0	100,8	101,1	101,7	.
spożycie indywidualne a	106,1	106,1	105,7	105,7	103,3	101,7	102,2	.
nakłady brutto na środki trwałe a	115,6	114,5	104,0	104,5	101,0	97,0	98,5	.

1 Dane wstępne.

2 W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

3 Łącznie z obligatoryjną składką na ubezpieczenia społeczne.

4 Dynamikę produkcji sprzedanej przemysłu podano w cenach bazowych, tj. bez obciążeń podatkami VAT i akcyzowym, ale łącznie z dotacjami przedmiotowymi.

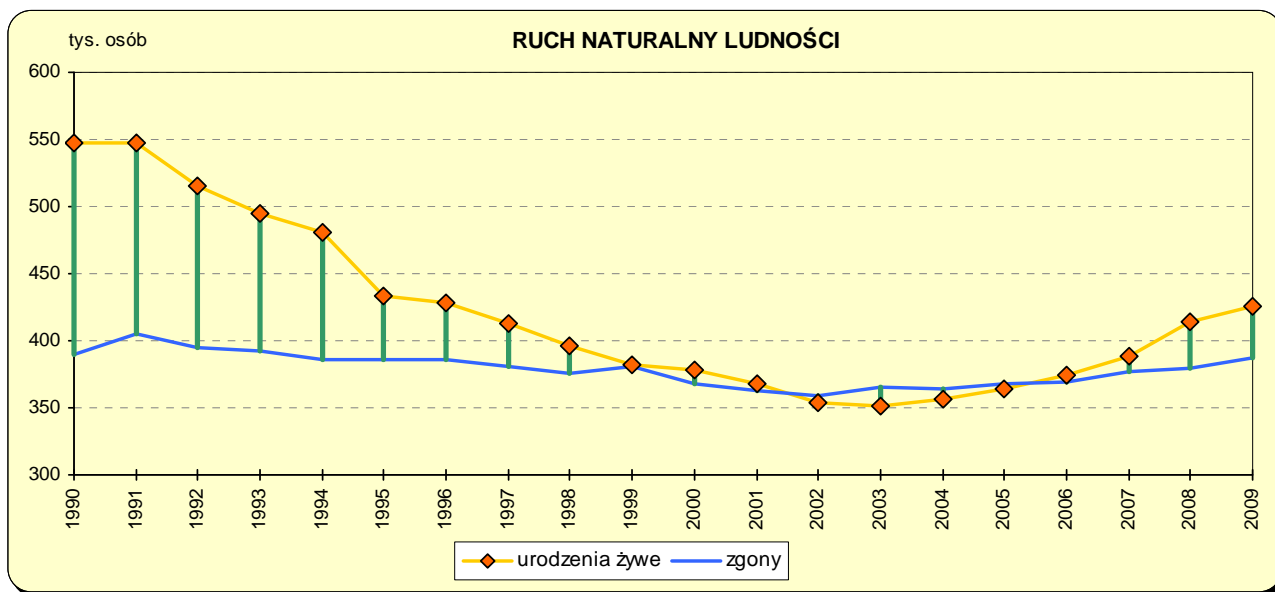
5 Produkcja budowlano-montażowa wykonana systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane na terenie kraju. Dynamikę produkcji budowlano-montażowej podano w cenach bazowych.

6 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 49 osób bez względu na rodzaj działalności.

7 Dane za okres styczeń-listopad.

Sytuacja demograficzna Polski

Według wstępnych szacunków, w końcu 2009 r., **ludność Polski** liczyła ponad 38173 tys. osób, tj. o 37 tys. więcej niż przed rokiem. W 2009 r. po raz drugi od 11 lat odnotowano dodatni przyrost rzeczywisty ludności. W efekcie zwiększającej się liczby urodzeń oraz gwałtownego zmniejszenia się emigracji za granicę, **tempo przyrostu ludności** było dodatnie i wyniosło **0,1%** (wobec 0,05% w 2008 r.).

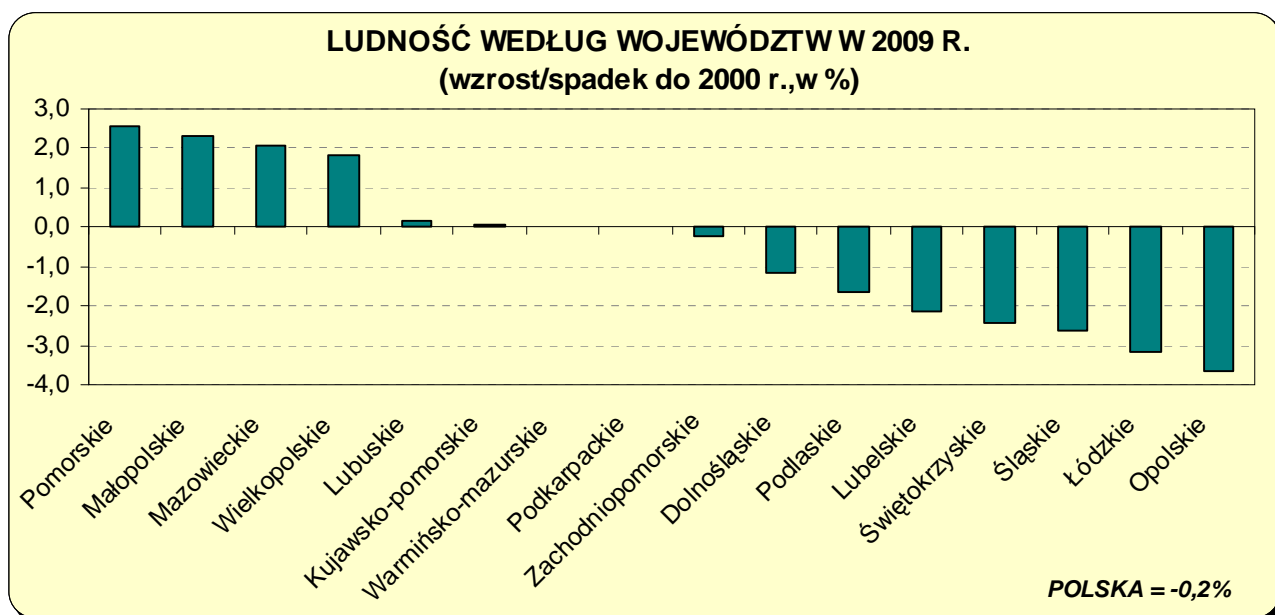
W 2009 r. **przyrost naturalny** był dodatni i wyniósł ponad 38 tys.; przeciętnie na każde 10 tys. ludności przybyło 10 osób (w 2008 r. – 9, a na początku lat 90-tych ubiegłego stulecia – ponad 40 osób). Dodatni przyrost naturalny odnotowano w czwartym roku z rzędu. W latach 2003–2006 obserwowano ubytek naturalny, przy czym największy wystąpił w 2003 r. (minus 14,1 tys). Zdecydowanie wyżej niż w mieście kształtuje się współczynnik przyrostu naturalnego na wsi.

Szacuje się, że w 2009 r. **ujemne saldo definitywnych migracji zagranicznych**¹ wyniosło tylko niewiele ponad 1 tys., co oznacza zrównanie liczby emigrantów i imigrantów. W ostatnich latach systematycznie wzrastała liczba imigrantów (najczęściej – powracających Polaków), szacuje się, że w 2009 r. było ich ok. 15 tys.

Pod względem liczby ludności Polska znajduje się na 32 miejscu wśród krajów świata i na 6 w Unii Europejskiej. W przypadku gęstości zaludnienia plasujemy się w grupie średnio zaludnionych państw europejskich. Na 1 km² powierzchni mieszkają 122 osoby; w miastach około 1090, na terenach wiejskich nieco ponad 50. Nadal maleje liczba i udział mieszkańców miast w ogólnej ludności kraju. Obecnie ludność miejska stanowi niewiele ponad 61%, natomiast sukcesywnie rośnie liczba ludności zamieszkałej na wsi.

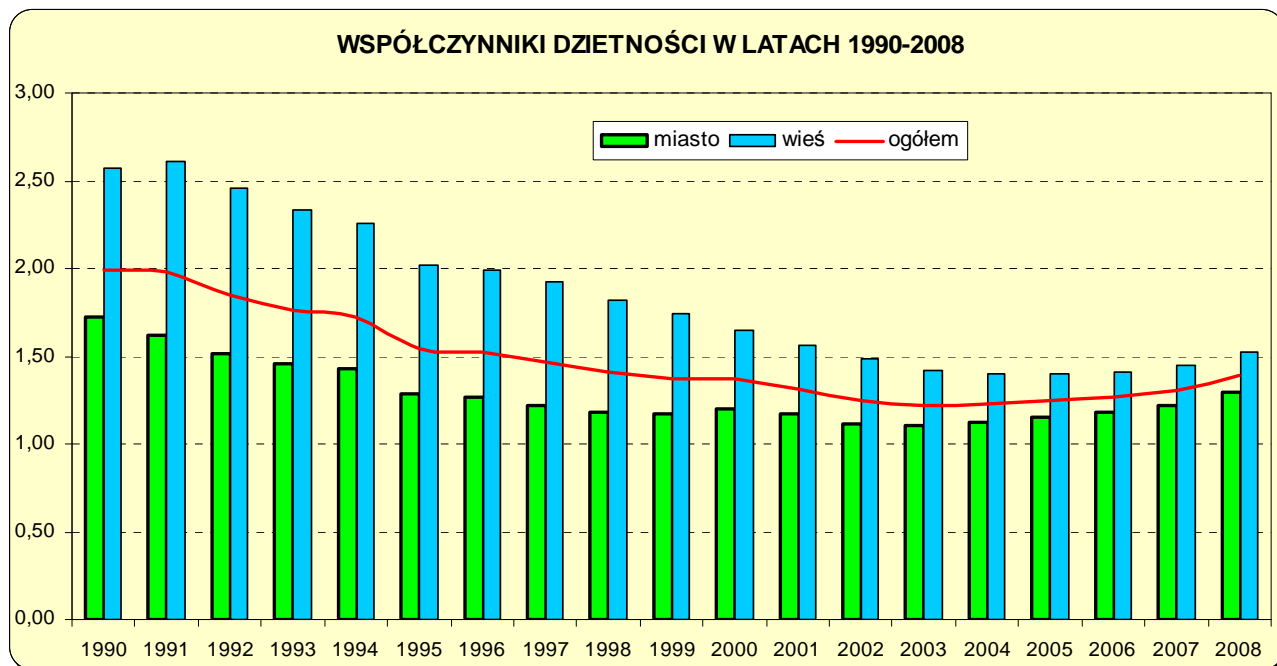
¹ Dane o migracjach dotyczące I–III kwartału 2009 r. pochodzą z rejestru ludności PESEL (MSWiA), dane dla IV kwartału zostały wstępnie oszacowane.

Ze wstępnych danych wynika, że w minionym roku liczba ludności zwiększyła się w 10 województwach, w pozostałych obserwowano ubytek ludności.

Według wstępnych danych w 2009 r. zarejestrowano **ponad 425 tys. urodzeń żywych**, co oznacza wzrost o ok. 11 tys. w stosunku do 2008 r. Wzrost liczby urodzeń obserwowany jest już w szóstym z kolei roku, jednak jest to nadal o ponad 40% mniej niż w rekordowym 1983 r., kiedy urodziło się 724 tys. dzieci. Rosnąca liczba urodzeń związana jest z wejściem w wiek najwyższej płodności kobiet urodzonych w latach ostatniego wyżu demograficznego (roczniki 1979–1983 oraz 1984–1988). Jednakże w dalszym ciągu poziom reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń – **utrzymuje się obserwowany od 1989 r. okres depresji urodzeniowej**. W 2008 r. współczynnik dzietności wynosił 1,39, co oznacza wzrost (o 0,17 pkt) w stosunku do odnotowanego w 2003 r., w którym wskaźnik ten był najniższy od ponad 50 lat, ale także oznacza, że jest on w dalszym ciągu niższy (o ok. 0,75 pkt) od wielkości optymalnej określanej jako korzystna dla sytuacji demograficznej.

W 2009 r. współczynnik urodzeń wyniósł 11,2‰ (o 0,3 pkt więcej niż w roku poprzednim, ale o 8,5 pkt mniej niż w 1983 r.). Zwiększenie natężenia urodzeń miało miejsce zarówno wśród rodzin zamieszkałych w miastach, jak i na wsi. W 2008 r. współczynnik urodzeń w mieście wyniósł 10,4‰, a na wsi – 11,6 ‰ (w 2007 r. – odpowiednio 9,7‰ i 10,9‰).

Wynikiem przeobrażeń demograficznych z lat 90-tych jest między innymi przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20–24 lata do grupy 25–29 lat. Konsekwencją zmiany zachowań prorodzinnych jest podwyższenie średniego wieku rodzenia dziecka, który w 2008 r. wynosił ponad 28 lat (wobec ok. 26 lat w połowie lat 90-tych), jak i średniego wieku urodzenia pierwszego dziecka – prawie 26 lat w 2008 r. (ok. 23 lata w latach 90-tych).

Zdecydowana większość dzieci (ponad 80%) rodzi się w rodzinach tworzonych przez prawnie zawarte związki małżeńskie. Jednocześnie od kilkunastu lat systematycznie **rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich**. Na początku lat 90-tych ze związków pozamałżeńskich rodziło się ok. 6–7% dzieci, zaś w ostatnich latach ok. 20%. Odsetek ten jest zdecydowanie wyższy w miastach – w 2008 r. wynosił prawie 23%, na wsi – prawie 16%.

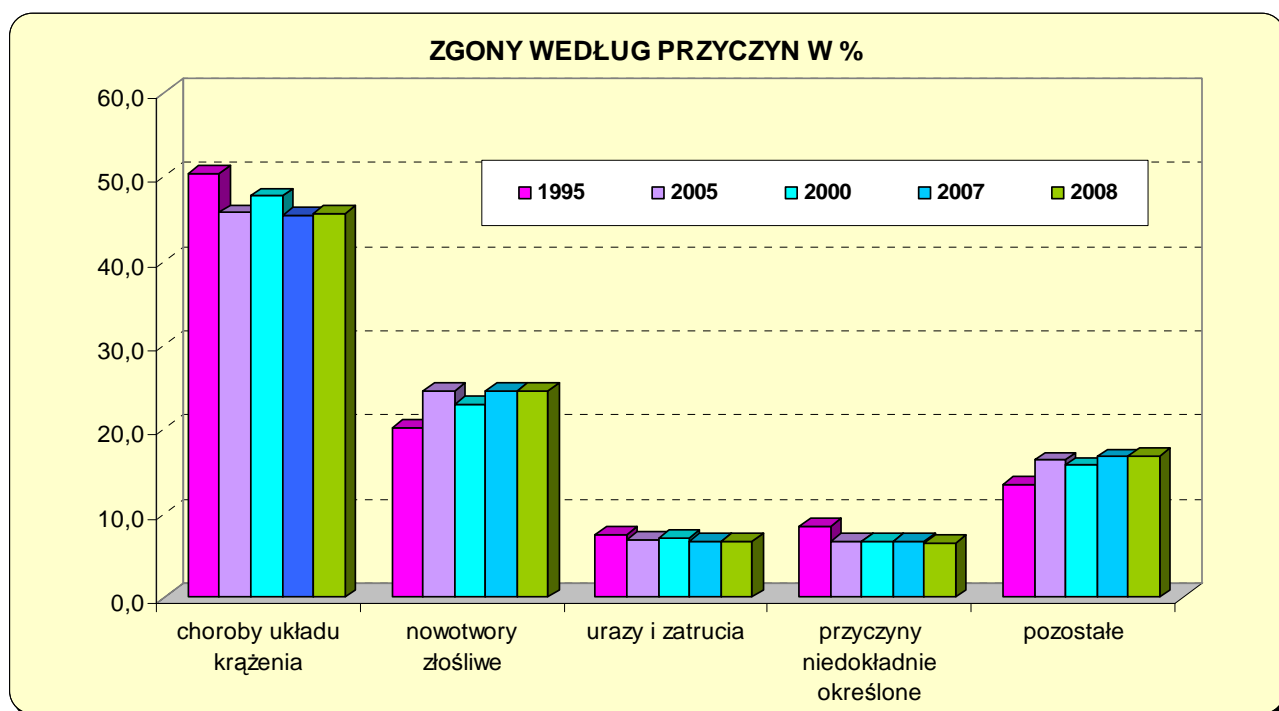
Szacuje się, że w 2009 r. zawarto **256 tys. nowych związków małżeńskich** – prawie 2 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw (liczony na 1000 ludności) wyniósł 6,7‰ (o 0,1 pkt mniej niż przed rokiem). Częstość zawierania małżeństw w miastach i na wsi jest podobna. Wśród nowozawartych związków ok. 85% stanowią niezmiennie małżeństwa pierwsze, tj. panien z kawalerami. Małżeństwa wyznaniowe, tj. zawarte w kościołach i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego, stanowią około 70% zawieranych prawnie związków. **Średni wiek kobiet** zawierających związek małżeński (mediana wieku) w 2008 r. wynosił **25,6 lat**, wobec niespełna 23 lat na początku lat 90-tych, z kolei wśród **mężczyzn** wzrósł o ponad 3 lata – do **27,7**. Nowożeńcy w miastach są o ok. 1,5 roku starsi od mieszkających na wsi.

Ze wstępnych danych wynika, że w 2009 r. wzrosła liczba rozwodów (o ponad 6 tys.). **Rozwiodło się prawie 72 tys. par małżeńskich**, a współczynnik wyniósł 1,9‰ (w 2008 r. – 1,7‰). Wśród rozwiedzionych w 2008 r. małżeństw ok. 60% wychowywało w momencie rozwodu

prawie 40 tys. nieletnich dzieci (w wieku do 18 lat). Po obserwowanym w latach 2001–2005 systematycznym wzroście liczby prawnie orzeczonych **separacji** – w 2009 r. po raz kolejny odnotowano zmniejszenie się ich liczby do ok. 3,5 tys.

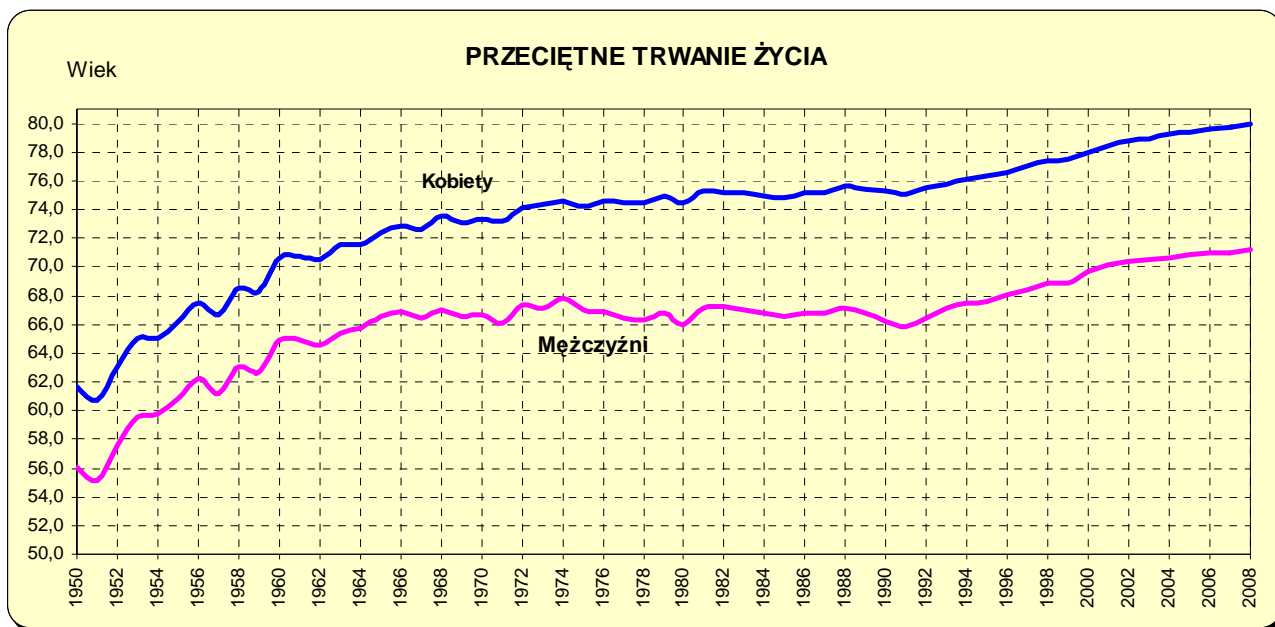
Wstępne dane wskazują, że w 2009 r. **zmarło ponad 387 tys. osób**, tj. o prawie 8 tys. więcej niż w 2008 r.; współczynnik umieralności wzrósł o 0,2 pkt do poziomu 10,1‰. Po spadku umieralności w latach 1992–2002 (wyjątek stanowił rok 1999), od 2003 r. obserwuje się wzrost liczby rejestrowanych zgonów. W ogólnej liczbie osób zmarłych ok. 47% stanowiły kobiety.

Do głównych przyczyn zgonów w Polsce należą **choroby układu krążenia** (w 2008 r. stanowiły przyczynę ponad 45% wszystkich zgonów) i **choroby nowotworowe** (prawie 26%) oraz **urazy i zatrucia** (niespełna 7%). W zakresie umieralności z powodu chorób układu krążenia obserwuje się istotną poprawę. W pierwszej połowie lat 90-tych ich udział wynosił ponad 52% ogółu zgonów (w 2000 r. – prawie 48%). Niekorzystnym zjawiskiem jest bardzo **szybki wzrost liczby zgonów powodowanych chorobami nowotworowymi**, przy jednoczesnym wzroście liczby nowych zachorowań. W 1990 r. nowotwory złośliwe były przyczyną prawie 19% zgonów, w 2000 r. stanowiły 23% wszystkich wypadków.

W 2009 r. zarejestrowano, podobnie jak przed rokiem **2,4 tys. zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia**. Pozytywny, obserwowany nieprzerwanie trend malejącej umieralności niemowląt potwierdza współczynnik wyrażający liczbę zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych, który w minionym roku wyniósł 5,6‰ (w 1990 r. wyniósł 19,3‰, a na początku tego wieku ok. 8‰).

Obserwowana od początku lat 90-tych poprawa sytuacji w zakresie umieralności korzystnie wpływa na długość trwania życia Polaków, przy czym nadal utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet.

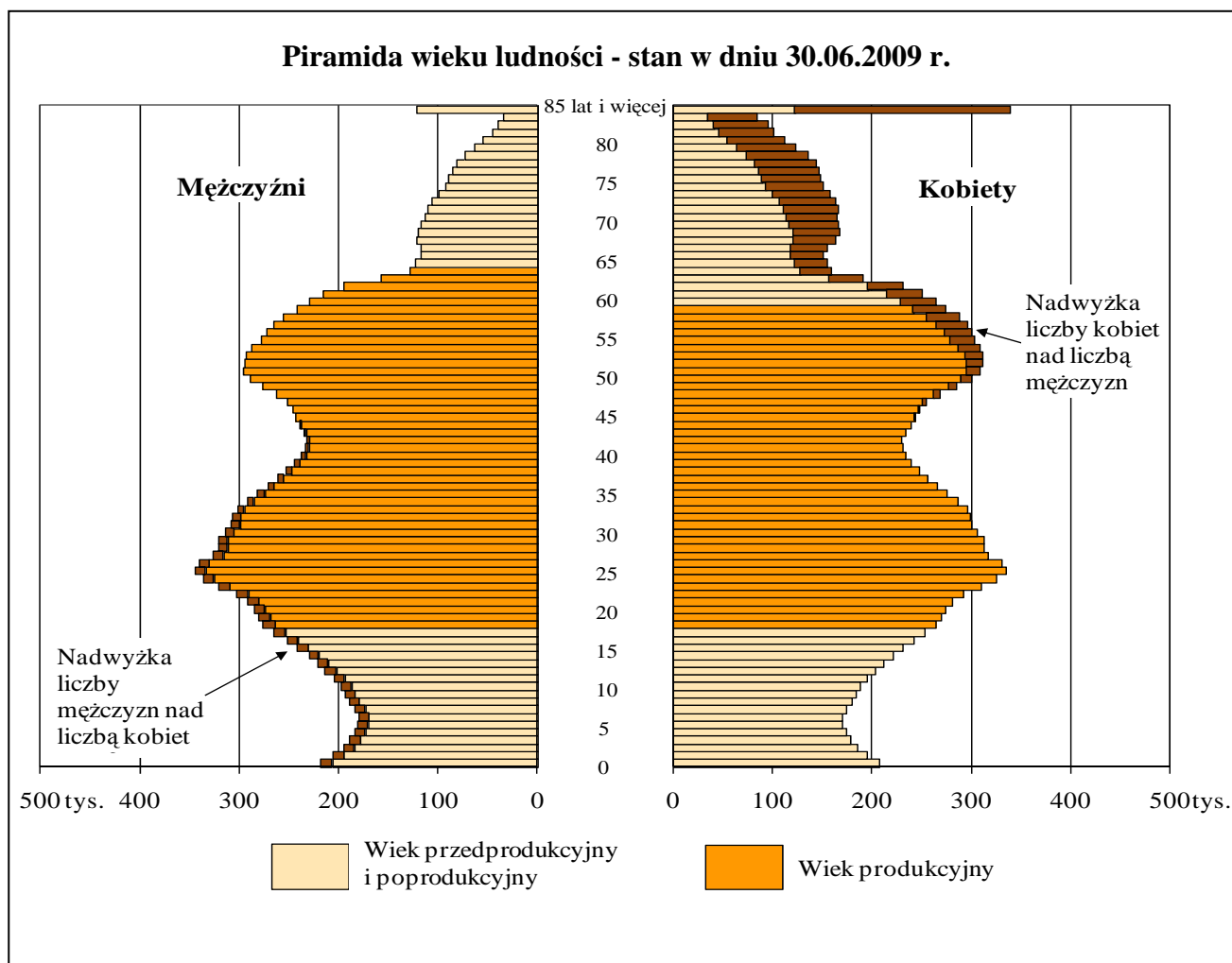
W 2008 roku przeciętne trwanie życia **dla mężczyzn wynosiło 71,3 lat, a dla kobiet – 80 lat**. W porównaniu do początku lat 90-tych trwanie życia wydłużyło się odpowiednio o 5,4 i 4,9 lat. W Polsce występuje zjawisko **wysokiej nadumieralności mężczyzn**. Mimo, że w dekadzie lat 90-tych różnica między przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn malała, początek bieżącego stulecia przyniósł ponowny wzrost tej wartości do 8,7 lat w 2008 r.

W ogólnej liczbie ponad 38173 tys. ludności² Polski **kobiety** stanowią prawie **52%**; na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet (wśród ludności miejskiej 111, zaś na obszarach wiejskich 101). Liczebna przewaga mężczyzn występuje wśród ludności do 44 roku życia, gdzie na 100 mężczyzn przypada 97 kobiet. W wieku powyżej 44 lat współczynnik feminizacji wynosi 124.

² W prezentowanym bilansie stanu i struktury ludności:

a uwzględnione zostały osoby, które czasowo wyemigrowały za granicę i chociaż są one w Polsce zameldowane na stałe – nie są już polskimi rezydentami, jeśli ich czas pobytu za granicą wynosi co najmniej 1 rok. W zdecydowanej większości osoby te są w wieku produkcyjnym mobilnym,

b nie zostali uwzględnieni imigranci przebywający w Polsce czasowo – bez względu na okres ich przebywania; jeśli czas ich pobytu w Polsce wynosi co najmniej 1 rok powinni być zaliczeni do polskich rezydentów.

W 2008 r. mediana wieku ludności Polski wynosiła **37,5 lat**; dla mężczyzn – 35,6 lat, dla kobiet – 39,6 (w 2000 r. odpowiednio: 35,4; 33,4; 37,4). Ludność zamieszkała w miastach jest starsza – średni wiek wynosi 38,7 lat, zaś dla mieszkańców wsi – 35,7 lat.

Rezultatem przemian w procesach demograficznych jest **gwałtowne zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży** (0-17 lat), ich udział w ogólnej liczbie ludności wynosi ok. 19% (w 2000 r. – 24,4%, a w 1990 r. – 29%). Dzieci w wieku poniżej 15 roku życia stanowią obecnie ok. 15% ogólnej populacji (w 1990 r. – prawie 25%, w 2000 r. – ponad 19%). Szczególnie duże zmiany można zaobserwować w grupie osób w **wieku produkcyjnym** (kobiety w wieku 18–59 lat, mężczyźni 18–64 lata). Od 1990 r. odsetek osób w wieku zdolności do pracy wzrósł o ponad 6 pkt, tj. z 58,2% do ok. **64,5%** (w 2000 r. wynosił 60,8%), przy czym tempo przyrostu ludności w wieku produkcyjnym jest coraz wolniejsze. Jednocześnie występuje **proces starzenia się zasobów siły roboczej** powodowany zwiększaniem się liczby osób w wieku niemobilnym, tj. powyżej 44 roku życia. Udział ludności w tym wieku wynosi ponad 24% i jest o ponad 3 pkt większy niż w 2000 r.

Szacuje się, że w latach 2001–2009 liczba ludności w wieku produkcyjnym zwiększyła się o ok. 1,3 mln, tj. corocznie przybywało średnio ok. 130 tys. osób.

W ostatnich latach obserwowany jest także dalszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej). Udział tej grupy ludności w ogólnej populacji wynosi ok. 16,5% (w 2000 r. – prawie 15%, a w 1990 r. niespełna 13%). Szacuje się, że w końcu 2009 r. ludność w wieku poprodukcyjnym liczyła prawie 6,3 mln osób wobec 5,6 mln w 2000 r.

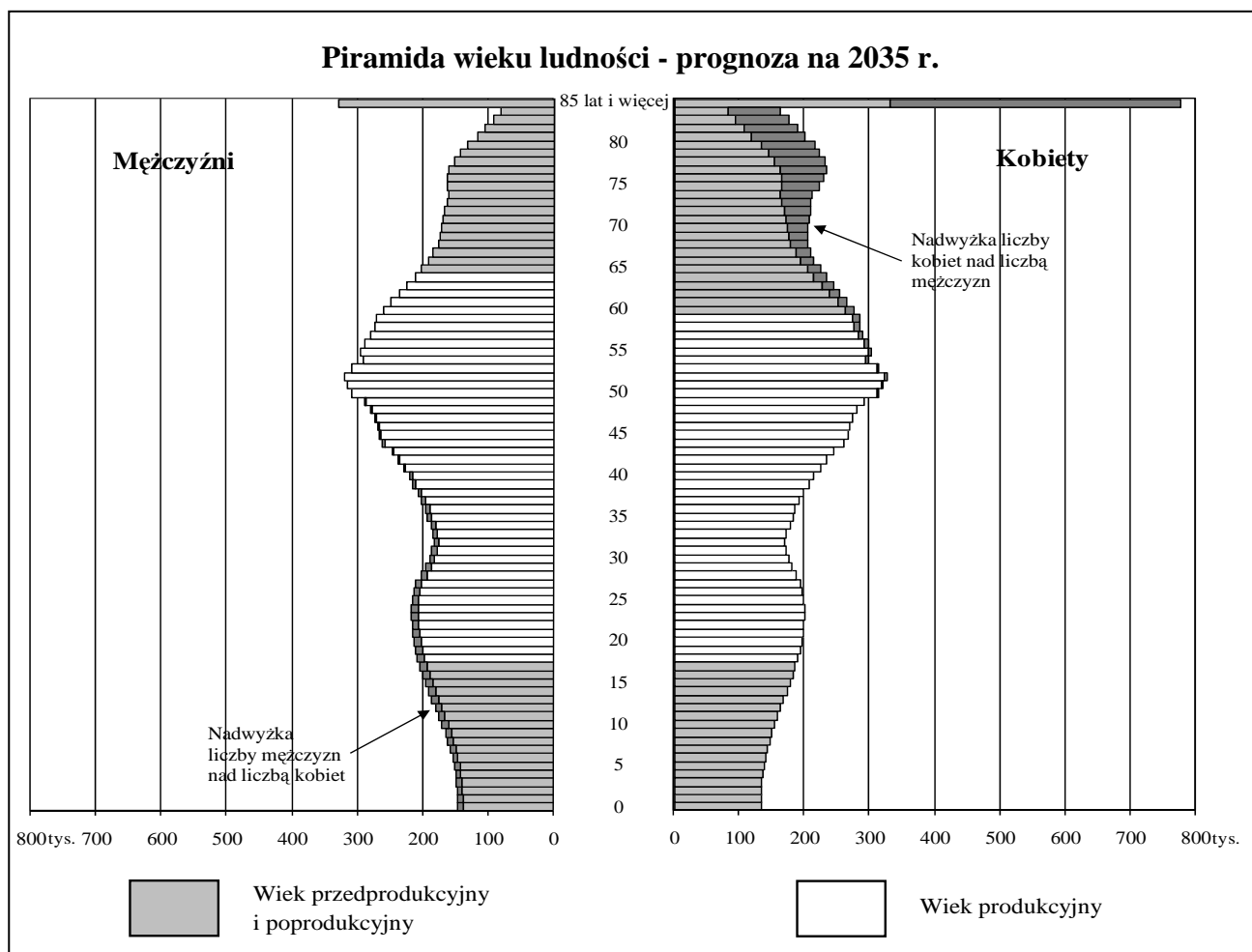
Coraz mniej korzystne stają się relacje między poszczególnymi grupami wieku ludności – co obrazuje malejący (na niekorzyść grupy wieku przedprodukcyjnego) współczynnik obciążenia demograficznego. W 2009 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 55 osób w wieku nieprodukcyjnym (25 osób w wieku poprodukcyjnym oraz 30 w wieku 0–17 lat), podczas gdy w 2000 r. wielkość współczynnika obciążenia wynosiła 64 (24 – dla poprodukcyjnego i 40 – przedprodukcyjnego), a w 1990 r. odpowiednio – 72, 22 i 50.

W 2020 roku liczba ludności Polski osiągnie 37,8 mln, zaś w 2035 roku – 36 mln, zatem w prognozowanym okresie liczba ludności Polski zmniejszy się o 1,8 mln, przy czym tempo tego spadku będzie coraz wyższe.

Zgodnie z założeniami aktualnej prognozy ludności współczynnik dzietności w Polsce będzie zwiększał się do poziomu 1,45 w 2020 r., a następnie ulegnie stabilizacji. Poziom reprodukcji ludności – podobnie jak obecnie – nie będzie zatem gwarantował prostej zastępowalności pokoleń.

W okresie objętym prognozą przewiduje się kontynuację pozytywnych zmian w umieralności, jakie notowane są od początku lat 90. Poziom umieralności będzie obniżał się, sprzyjając wydłużaniu przeciętnego trwania życia. W 2035 r. mężczyźni będą żyli ponad 77 lat, natomiast kobiety prawie 83 lata, tj. odpowiednio o ok. 6 i 3 lata dłużej niż obecnie.

Wydłużanie się przeciętnego trwania życia – przy jednoczesnym niskim poziomie dzietności – będzie miało odzwierciedlenie w niekorzystnych zmianach w strukturze wieku ludności, których efektem będzie gwałtowny proces starzenia się społeczeństwa. Liczba osób w wieku produkcyjnym w całym okresie prognozy będzie ulegać systematycznemu zmniejszaniu z 24,6 mln w 2008 r. do 20,7 mln w 2035 r., a zatem o prawie 3,9 mln osób, przy czym największy spadek będzie miał miejsce w pięcioleciu 2015–2020 (ok. 1,2 mln osób).

W 2035 roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym osiągnie prawie 9,6 mln wobec 6,2 mln w 2008 r. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności będzie wynosił 26,7%, co oznacza – w porównaniu z 2008 r. – jego wzrost o ponad 10 pkt proc. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie zwiększała się przeciętnie o ponad 100 tys. rocznie, a w okresie dekady 2010–2020 średniorocznie będzie przybywało prawie 200 tys. osób w wieku 60/65 lat i więcej.

Podstawowe dane demograficzne dla lat 1990-2009

Wyszczególnienie	1990	1995	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^a
Ludność ogółem w tys.										
(w dn. 31.XII).....	38073	38284	38254	38191	38174	38157	38125	38116	38136	38173
Przyrost roczny w tys.....	85	19	-9	-28	-17	-17	-32	-10	20	37
w %	0,22	0,05	-0,02	-0,07	-0,04	-0,04	-0,08	-0,03	0,05	0,10
Mężczyźni (w tys.).....	18552	18628	18537	18486	18470	18454	18427	18412	18415	18433
Ludność miejska (w tys.).....	23546	23675	23670	23513	23470	23424	23369	23317	23288	23293
w %	61,8	61,8	61,9	61,6	61,5	61,4	61,3	61,2	61,1	61,0
Ludność w wieku w %										
przedprodukcyjnym (0-17 lat)	29,0	26,6	24,4	21,9	21,2	20,6	20,1	19,6	19,3	19,0
produkcyjnym (18-59/64 lata)	58,2	59,6	60,8	62,9	63,5	64,0	64,2	64,4	64,5	64,5
mobilnym (18-44 lata)	40,1	40,0	39,8	39,9	40,0	40,0	40,0	40,1	40,1	40,1
niemobilny (45-59/64 lata)	18,1	19,6	21,0	23,0	23,5	24,0	24,2	24,3	24,4	24,4
poprodukcyjnym (60/65 lat i więcej).....	12,8	13,8	14,8	15,2	15,3	15,4	15,7	16,0	16,2	16,5
0-14 lat (dzieci)	24,4	21,6	19,1	17,2	16,7	16,2	15,8	15,5	15,3	15,2
65 lat i więcej	10,2	11,3	12,4	13,0	13,1	13,3	13,4	13,5	13,5	13,5
Przeciętne dalsze trwanie życia										
mężczyźni.....	66,5	67,6	69,7	70,5	70,7	70,8	70,9	71,0	71,3	.
kobiety.....	75,5	76,4	78,0	78,9	79,2	79,4	79,6	79,7	80,0	.
Małżeństwa (w tys.).....	255,4	207,1	211,2	195,4	191,8	206,9	226,2	248,7	257,7	256,1
na 1000 ludności	6,7	5,4	5,5	5,1	5,0	5,4	5,9	6,5	6,8	6,7
Rozwody (w tys.).....	42,4	38,1	42,8	48,6	56,3	67,9	71,9	66,6	65,5	71,8
na 1000 ludności	1,1	1,0	1,1	1,3	1,5	1,8	1,9	1,7	1,7	1,9
Separacje (w tys.)	-	-	1,3	3,0	5,9	11,6	8,0	4,9	3,8	3,4
Urodzenia żywe (w tys.).....	547,7	433,1	378,3	351,1	356,1	364,4	374,2	387,9	414,5	425,8
na 1000 ludności	14,3	11,3	9,9	9,2	9,3	9,6	9,8	10,2	10,9	11,2
dzietność kobiet.....	2,04	1,61	1,37	1,22	1,23	1,24	1,27	1,31	1,39	.
Zgony ogółem (w tys.).....	390,3	386,1	368,0	365,2	363,5	368,3	369,7	377,2	379,4	387,1
na 1000 ludności	10,2	10,1	9,6	9,6	9,5	9,7	9,7	9,9	10,0	10,1
<i>według przyczyn (w %) :</i>										
choroby układu krążenia.....	52,2	50,4	47,7	47,2	46,4	45,7	45,6	45,4	45,6	.
nowotwory złośliwe	18,7	20,2	23,0	24,2	24,7	24,5	24,8	24,6	24,5	.
urazy i zatrucia	7,6	7,5	7,0	6,8	6,9	6,9	6,8	6,6	6,7	.
w tym: wypadki drogowe	2,12	1,83	1,58	1,42	1,48	1,37	1,29	1,39	1,38	.
samobójstwa.....	1,27	1,42	1,59	1,59	1,67	1,64	1,57	1,40	1,50	.
przyczyny niedokładnie określone	6,5	8,5	6,6	6,5	6,6	6,6	6,4	6,7	6,4	.
Zgony niemowląt (w tys.)	10,6	5,9	3,1	2,5	2,4	2,3	2,2	2,3	2,3	2,4
na 1000 urodzeń żywych	19,3	13,6	8,1	7,0	6,8	6,4	6,0	6,0	5,6	5,6
Przyrost naturalny (w tys.).....	157,4	47,0	10,3	-14,1	-7,4	-3,9	4,5	10,7	35,1	38,7
na 1000 ludności	4,1	1,2	0,3	-0,4	-0,2	-0,1	0,1	0,3	0,9	1,0
Migracje zagraniczne na stałe (w tys.)										
Imigracja	2,6	8,1	7,3	7,0	9,5	9,3	10,8	15,0	15,3	15,0
Emigracja	18,4	26,3	27,0	20,8	18,9	22,2	46,9	35,5	30,1	16,0
Saldo.....	-15,8	-18,2	-19,7	-13,8	9,4	-12,9	-36,1	-20,5	-14,9	-1,0

^a Dane dla 2009 roku stanowią wstępny szacunek.

Edukacja i wychowanie w Polsce w roku szkolnym 2009/2010

Według wstępnych danych³ w roku szkolnym 2009/2010 funkcjonuje 18,4 tys. **placówek wychowania przedszkolnego**, w tym 8,5 tys. przedszkoli, 9,1 tys. oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz 0,8 tys. zespołów wychowania przedszkolnego i punktów przedszkolnych. W stosunku do poprzedniego roku szkolnego liczba placówek ogółem wzrosła o 6,6%, w tym liczba przedszkoli – o 5,7%, a oddziałów przedszkolnych – o 0,9%. Przedszkola stanowią 46,2% placówek ogółem, a oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych – 49,5%. Spośród wszystkich placówek zlokalizowanych w miastach przeważają przedszkola (71,1% placówek), a na wsi – oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (odpowiednio 66,7%). Wychowaniem przedszkolnym objętych jest 993,7 tys. dzieci, tj. o 74,5 tys. więcej niż w roku poprzednim (wzrost o 8,1%).

Zmiany liczebności populacji uczniów i absolwentów szkół na różnych poziomach edukacji zależą w dużym stopniu od przebiegu procesów demograficznych kształtujących rozmiary poszczególnych grup wiekowych ludności.

Liczba **szkół podstawowych** w roku szkolnym 2009/2010 wynosi 13,4 tys. i jest o 4,9% mniejsza w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. W szkołach tego typu uczy się 2,2 mln dzieci, z czego, podobnie jak w poprzednim roku, 48,5% stanowią dziewczęta. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba uczniów w tych szkołach zmniejszyła się o 2,6%. Liczba **gimnazjów** zmniejszyła się o 0,4% w stosunku do roku szkolnego 2008/2009 i wyniosła 7,3 tys. Jednocześnie mniej jest gimnazjalistów (o 4,1%). Spośród 1,3 mln uczniów gimnazjów dziewczęta stanowią 48,0%. Zmniejszyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów w roku szkolnym 2008/2009. Odnotowano 411,4 tys. absolwentów szkół podstawowych (o 3,8% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem) oraz 459,8 tys. absolwentów gimnazjów (odpowiednio o 4,2% mniej).

W roku szkolnym 2009/2010 działa ponad 11,1 tys. **szkół ponadgimnazjalnych**⁴, do których uczęszcza 1,8 mln uczniów. Największą popularnością cieszą się licea ogólnokształcące, w których uczy się 48,5% uczniów wszystkich szkół ponadgimnazjalnych. Funkcjonuje 1,9 tys. zasadniczych szkół zawodowych, tj. o 0,2% więcej w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, a w szkołach tych uczy się 240,8 tys. uczniów (tj. o 1,5% mniej). W ogólnej liczbie uczniów zasadniczych szkół zawodowych kobiety stanowią 29,5%. W przypadku techników (wraz z technikami uzupełniającymi) zanotowano spadek liczby szkół o 6,0% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego, przy jednoczesnym spadku liczby uczniów o 1,6%. Do 3,1 tys. szkół tego typu uczęszcza 599,9 tys. uczniów, a 38,6% tej zbiorowości stanowią kobiety. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym odnotowano znaczny spadek liczby liceów profilowanych (o 31,1%). Funkcjonuje 708 szkół tego typu, do których uczęszcza 54,6 tys. uczniów, tj. o 33,0%

³ Według stanu na 30 września 2009 r. dla: wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i policealnych oraz na 30 listopada 2009 r. dla szkół wyższych.

⁴ Bez szkół policealnych.

mniej w stosunku do poprzedniego roku szkolnego. Udział kobiet w ogólnej liczbie uczniów liceów profilowanych wynosi 63,2% i jest to najwyższy (poza szkołami artystycznymi) odsetek kobiet w strukturze zbiorowości uczniów pozostałych typów szkół ponadgimnazjalnych. Więcej (o 0,5%) jest liceów ogólnokształcących (wraz z liceami ogólnokształcącymi uzupełniającymi), przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby uczniów o 2,9% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego. Funkcjonuje 4,9 szkół tego typu, do których uczęszcza 863,4 tys. uczniów, z czego 57,9% stanowią dziewczęta. Liczba absolwentów w roku szkolnym 2008/2009 zmniejszyła się o 0,2% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym i wynosi 274,9 tys.

Liczba **szkół policealnych** obniżyła się o 5,1% do 3,2 tys., a liczba uczniów tych szkół spadła o 17,7%. Spośród 283,1 tys. uczniów 59,3% stanowią kobiety. Liczba absolwentów w roku szkolnym 2008/2009 była mniejsza o 4,9% w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniosła 80,6 tys.

W roku akademickim 2009/2010 w **szkołach wyższych** kształci się 1,9 mln studentów, tj. o 1,5% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Kolejny raz odnotowano spadek liczby studentów, na który istotny wpływ mogły mieć zmiany demograficzne. Cudzoziemcy stanowią 0,9% wszystkich studiujących w Polsce, a w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim ich liczba wzrosła o 7,0%. Spośród wszystkich szkół wyższych uczelnie niepubliczne stanowią 71,6%, jednak w zbiorowości studentów przeważają studenci uczelni publicznych (1,3 mln osób, tj. 66,7% ogółu kształcących się w szkołach wyższych). Liczba absolwentów w roku akademickim 2008/2009 wzrosła o 4,4% do 439,7 tys. w stosunku do poprzedniego roku.

Rynek pracy

Według wstępnych szacunków liczba pracujących w gospodarce narodowej w końcu 2009 r. była niższa niż przed rokiem. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, w tym głównie w przetwórstwie przemysłowym, obniżyło się w porównaniu z 2008 r., a jego dynamika w kolejnych kwartałach pogarszała się. Ograniczaniu zatrudnienia towarzyszył dużo większy niż przed rokiem napływ do bezrobocia. W rezultacie stopniowego wzrostu, w końcu 2009 r. stopa bezrobocia rejestrowanego była najwyższa od sierpnia 2007 r. Wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne większy niż przed rokiem był udział absolwentów i osób młodych, zmniejszył się natomiast odsetek długotrwale bezrobotnych oraz osób bez kwalifikacji zawodowych.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2009 r. ukształtowało się na poziomie 5327,5 tys. osób, tj. o 1,2% niższym niż w 2008 r. (przed rokiem wzrost o 4,8%). Na spadek w sektorze przedsiębiorstw wpłynęła przede wszystkim redukcja przeciętnego zatrudnienia w przetwórstwie przemysłowym (o 6,7%), obsłudze rynku nieruchomości (o 1,9%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,4%). W pozostałych sekcjach przeciętne zatrudnienie zwiększyło się, w tym w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 10,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,7%), budownictwie (o 5,3%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,7%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,9%).

Przeciętne zatrudnienie w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2009		2008		2009	
	XII		I-XII		I-XII	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.			
Sektor przedsiębiorstw	5254,9	98,2	102,2	104,8	98,8	5327,5
w tym:						
Przemysł.....	2404,5	94,6	99,8	103,1	94,5	2455,4
górnictwo i wydobywanie.....	178,8	99,0	101,9	100,4	100,4	179,9
przetwórstwo przemysłowe.....	1977,2	93,5	99,2	103,2	93,3	2026,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	148,0	99,0	105,0	104,7	99,6	148,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	100,5	102,5	103,9	103,5	103,7	100,3
Budownictwo.....	429,5	104,3	102,9	105,4	105,3	435,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	1083,5	100,1	106,4	108,2	102,9	1092,5
Transport i gospodarka magazynowa.....	455,3	99,1	102,8	104,0	100,5	462,6
Zakwaterowanie i gastronomia.....	100,5	104,8	105,9	105,8	106,7	102,2
Informacja i komunikacja	157,7	98,6	112,9	113,0	101,4	159,3
Obsługa rynku nieruchomości	88,2	98,5	101,0	101,7	98,1	88,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	140,5	106,0	106,1	109,1	110,3	140,9
Administrowanie i działalność wspierająca	271,0	106,3	98,3	104,3	100,7	265,4

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu, w porównaniu z 2008 r., najbardziej spadło zatrudnienie m.in. w produkcji odzieży (o 14,7%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 13,2%), a także wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 9,7%), mebli (o 6,8%), maszyn i urządzeń (o 6,2%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 5,1%). Większe niż przed rokiem było zatrudnienie w przedsiębiorstwach zajmujących się m.in. robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 7,5%), budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,2%), handlem detalicznym (o 4,7%) oraz budową budynków (o 3,3%).

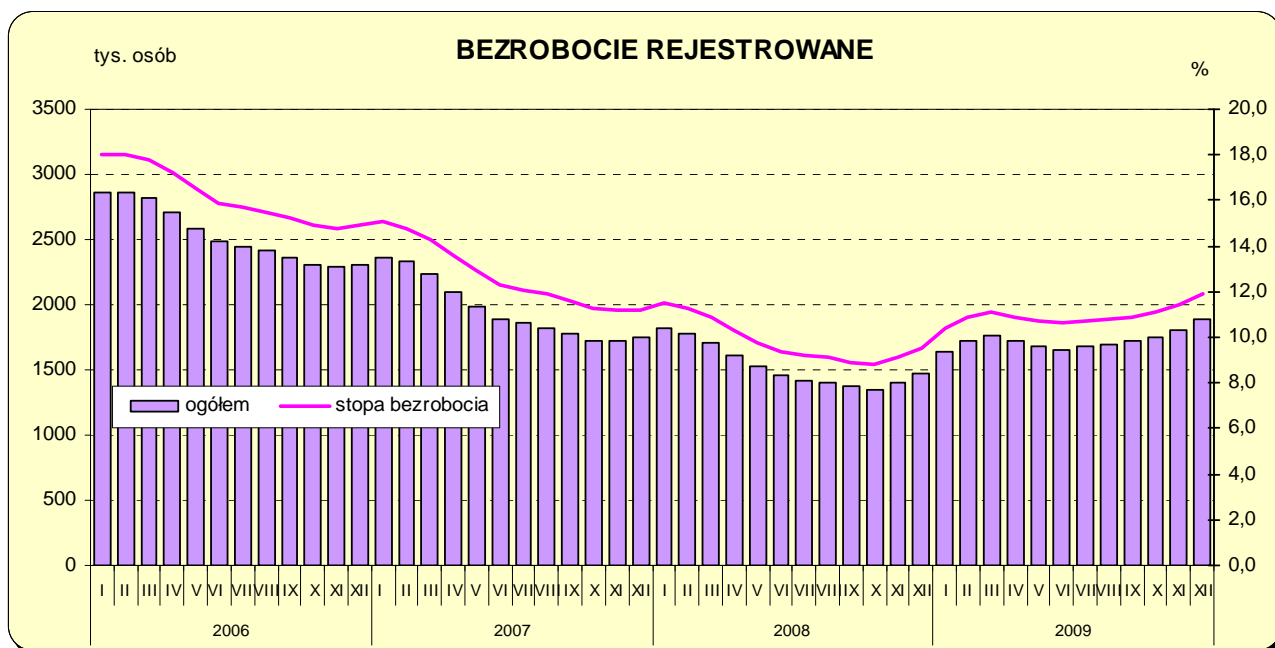
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w kolejnych kwartałach kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100							
Sektor przedsiębiorstw	105,9	104,9	104,5	103,9	100,1	99,0	98,2	98,0
w tym:								
Przemysł.....	104,0	103,8	102,9	101,8	96,2	94,5	93,7	93,7
górnictwo i wydobywanie	99,0	99,8	100,6	102,0	101,6	101,3	99,8	99,1
przetwórstwo przemysłowe.....	104,5	104,1	102,9	101,4	95,2	93,2	92,3	92,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	104,5	104,2	105,1	104,8	99,8	99,5	99,5	99,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	103,3	103,0	103,2	104,4	104,0	103,4	102,9	104,4
Budownictwo	108,8	104,1	103,3	105,5	105,1	105,8	106,0	104,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	108,6	107,6	108,2	108,3	104,2	103,7	102,5	101,2
Transport i gospodarka magazynowa.....	105,3	104,1	103,4	103,2	101,9	101,4	100,0	98,8
Zakwaterowanie i gastronomia	107,4	106,8	108,5	100,6	108,1	107,2	104,0	107,6
Informacja i komunikacja	114,5	112,4	113,1	112,1	102,4	102,5	100,2	100,6
Obsługa rynku nieruchomości.....	100,8	101,6	101,8	102,4	97,7	98,6	98,3	97,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	110,5	111,1	106,7	108,2	113,8	108,8	109,2	109,7
Administrowanie i działalność wspierająca	105,9	103,7	104,6	103,0	100,1	100,0	99,8	103,1

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W grudniu 2009 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5254,9 tys. osób i było o 1,8% niższe niż przed rokiem (wobec spadku o 2,2% przed miesiącem i wzrostu o 2,2% w analogicznym miesiącu 2008 r.).

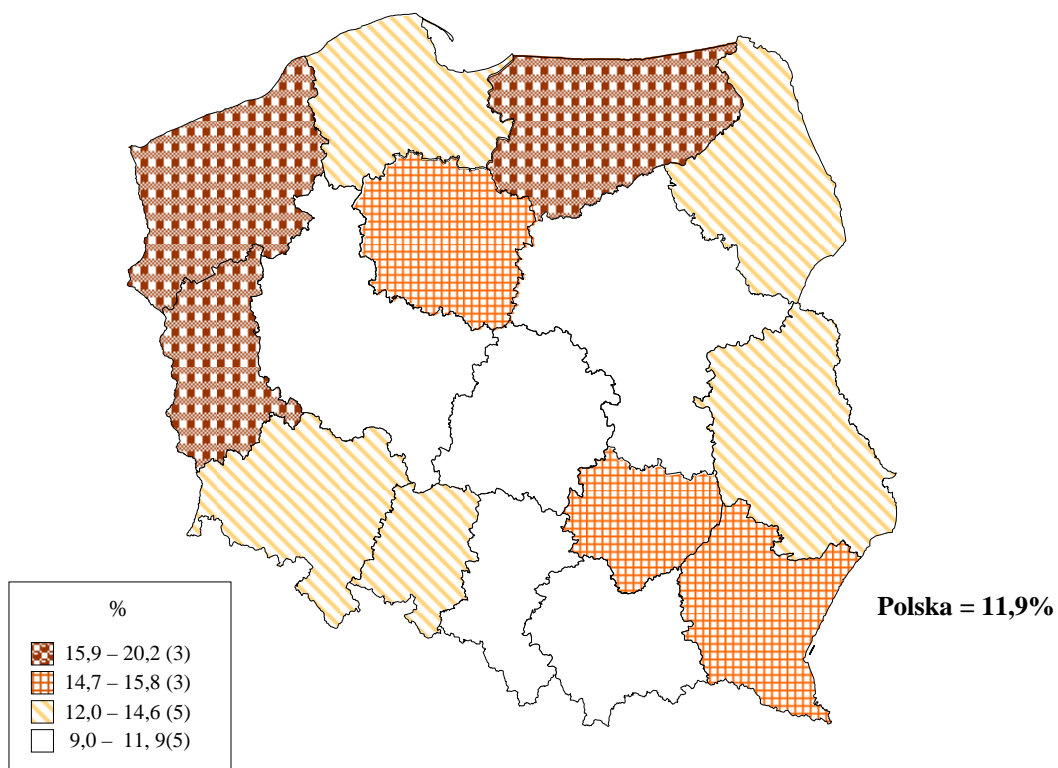
W końcu grudnia 2009 r. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy wyniosła 1892,7 tys. i była większa o 4,5% (tj. o 81,6 tys.) niż przed miesiącem i o 28,4% (tj. o 418,9 tys.) – niż przed rokiem. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 11,9% i wzrosła o 0,5 pkt proc. w porównaniu z listopadem 2009 r. i o 2,4 pkt proc. w stosunku do grudnia 2008 r.

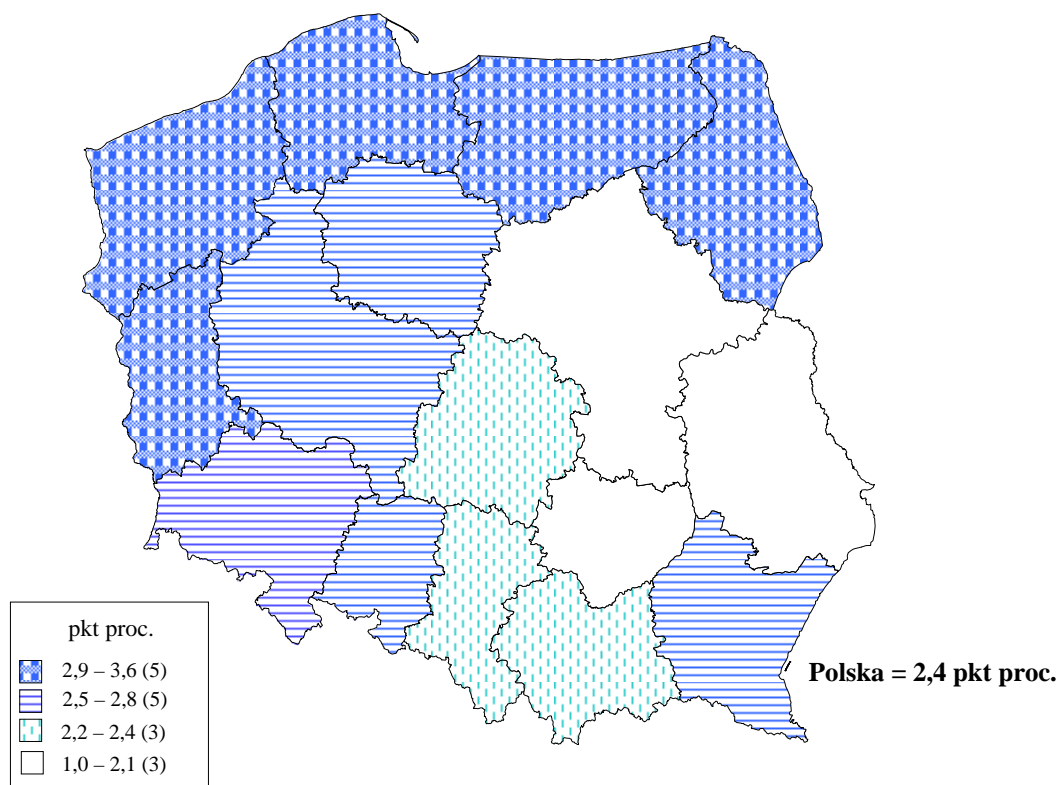
W porównaniu z grudniem 2008 r. stopa bezrobocia zwiększyła się we wszystkich województwach, najbardziej w: pomorskim (o 3,6 pkt proc.), warmińsko-mazurskim i lubuskim (po 3,4 pkt proc.) oraz zachodniopomorskim (o 3,2 pkt proc.), najmniej natomiast – w województwie świętokrzyskim (o 1,0 pkt proc.). Najwyższą stopą bezrobocia w grudniu 2009 r. charakteryzowało się województwo warmińsko-mazurskie (20,2%), wysoką również m.in. województwa: zachodniopomorskie, lubuskie, kujawsko-pomorskie i podkarpackie (w granicach 16,5%–15,5%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwach: mazowieckim (9,0%), wielkopolskim (9,1%), śląskim (9,2%) i małopolskim (9,7%).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Stan w końcu grudnia 2009 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

Grudzień 2009 r. do grudnia 2008 r.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009	2008					2009			
	I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	
Bezrobotni zarejestrowani (w końcu okresu)										
w tys. osób	1892,7	1473,8	1702,2	1455,3	1376,6	1473,8	1758,8	1658,7	1715,9	1892,7
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	128,4	84,4	76,2	76,8	77,4	84,4	103,3	114,0	124,6	128,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani										
w tys. osób	3083,8	2476,6	587,0	527,0	645,2	717,4	797,7	662,0	792,1	831,9
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	124,5	99,4	92,7	98,4	98,8	107,1	135,9	125,6	122,8	116,0
Bezrobotni wyrejestrowani										
w tys. osób	2664,8	2749,4	631,3	773,9	724,0	620,2	512,7	762,1	734,9	655,1
analogiczny okres roku poprzedniego=100.....	96,9	90,0	88,9	88,8	94,0	88,5	81,2	98,5	101,5	105,6
Płynność bezrobocia (napływ–odpływ)	419,0	-272,8	-44,3	-246,9	-78,8	97,2	285,0	-100,1	57,2	176,8
Stopa bezrobocia (w końcu okresu) w %.....	11,9	9,5	10,9	9,4	8,9	9,5	11,1	10,6	10,9	11,9

W 2009 r. liczba **nowo zarejestrowanych** bezrobotnych wyniosła 3083,8 tys. osób i w stosunku do poprzedniego roku zwiększyła się o 607,2 tys., tj. o 24,5% (wobec spadku przed rokiem o 14,7 tys., tj. o 0,6%). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, ale ich udział w nowo zarejestrowanych obniżył się w stosunku do 2008 r. o 2,4 pkt proc. do 77,9%. Zmniejszył się również udział osób dotychczas niepracujących (o 2,6 pkt proc. do 24,8%) oraz absolwentów⁵ (o 0,5 pkt proc. do 12,3%).

Z ewidencji bezrobotnych w 2009 r. **skreślono** 2664,8 tys. osób, tj. o 3,1% mniej niż w 2008 r. Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 1012,4 tys. osób (wobec 1052,1 tys. w poprzednim roku). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się o 0,3 pkt proc. w ujęciu rocznym do 38,0%. Pracę niesubsydiowaną (w tym sezonową) podjęło 810,0 tys. osób, a subsydiowaną (m.in. prace interwencyjne i roboty publiczne) – 202,3 tys. osób (w 2008 r. odpowiednio 865,4 tys. i 186,7 tys.). Spośród pozostałych osób wykreślonych z ewidencji zwiększył się udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 3,5 pkt proc. do 15,8%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,8 pkt proc. do 4,7%), osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 0,4 pkt proc. do 31,4%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (o 0,1 pkt proc. do 0,5%).

W końcu grudnia 2009 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 1512,7 tys. osób, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się w stosunku do sytuacji sprzed roku o 1,7 pkt proc. do 79,9%.

⁵ Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Do osób w **szczególnej sytuacji na rynku pracy** należą m.in. długotrwale bezrobotni⁶, których udział w zarejestrowanych ogółem w końcu grudnia 2009 r. znacząco zmniejszył się w skali roku (o 10,2 pkt proc. do 40,9%). Obniżył się również odsetek osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 2,0 pkt proc. do 27,2%), osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,9 pkt proc. do 20,7%) i osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,6 pkt proc. do 7,6%). Wzrósł natomiast udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,8 pkt proc. do 22,5%) i absolwentów szkół wyższych poniżej 27 roku życia (o 0,2 pkt proc. do 1,8%). Liczba bezrobotnych we wszystkich wymienionych kategoriach zwiększyła się w ujęciu rocznym. Największy wzrost liczby bezrobotnych w skali roku obserwowano wśród absolwentów poniżej 27 roku życia (o 47,0%) oraz osób do 25 roku życia (o 39,8%).

W 2009 r. do urzędów pracy zgłoszono 902,6 tys. **ofert zatrudnienia**, tj. o 21,0% mniej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 31,0% ogółu ofert (wobec 25,3% przed rokiem). W końcu grudnia 2009 r. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 32,4% ogółu ofert (wobec 26,5% przed miesiącem i 41,2% przed rokiem). Spośród wszystkich ofert 10,4% dotyczyło stażu, 7,2% było adresowanych do osób niepełnosprawnych, a 0,4% – do absolwentów.

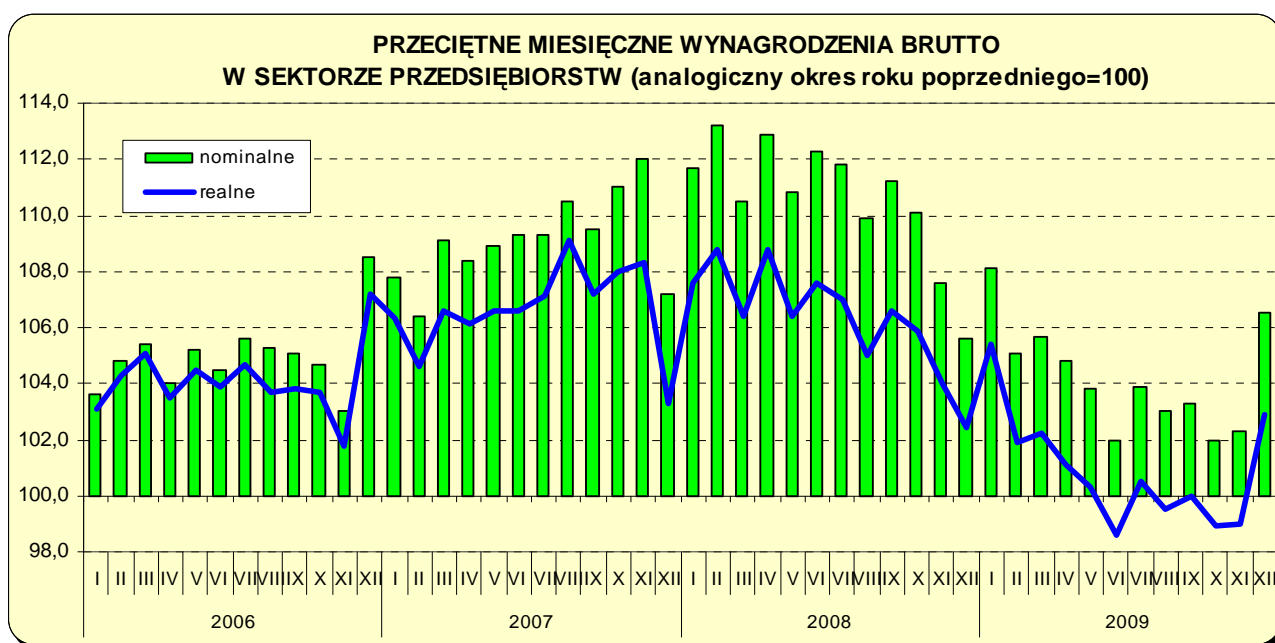
W końcu grudnia ub. roku zadeklarowano mniej zwolnień z przyczyn dotyczących zakładów pracy – 338 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 35,0 tys. pracowników, w tym 13,7 tys. osób z sektora publicznego (przed rokiem odpowiednio 361 zakładów, 36,9 tys. pracowników, w tym 2,0 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu listopada 2009 r. – 460 zakładów, 35,7 tys. pracowników, w tym 14,8 tys. z sektora publicznego).

W 2009 r. zarejestrowano 49 **strajków**, w których uczestniczyło 22,4 tys. pracowników tj. 19,6% zatrudnionych w jednostkach, w których wystąpiły strajki (w 2008 r. odpowiednio 12,8 tys. strajków i 209,0 tys. strajkujących pracowników). Straty czasu pracy z tytułu uczestnictwa w strajkach wyniosły 70,0 tys. roboczogodzin, tj. 3 godziny nieprzepracowane przez 1 strajkującego (przed rokiem odpowiednio 1410,4 tys. roboczogodzin, tj. 3 godziny).

⁶ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia nominalne brutto w gospodarce narodowej rosły wolniej niż przed rokiem. Dynamika przeciętnych płac w sektorze przedsiębiorstw była niższa niż w sferze budżetowej, a jej wyraźne osłabienie obserwowano od drugiego kwartału ub. roku. Siła nabywcza płac realnych brutto w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się w niewielkim stopniu w porównaniu z 2008 r. Dynamika realnych emerytur i rent w obu systemach była wyższa niż wynagrodzeń i większa niż przed rokiem.

W 2009 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3324,91 zł i było o 4,4% większe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 10,3% w 2008 r.). Największa dynamika płac notowana była, podobnie jak w 2008 r., w administrowaniu i działalności wspierającej (wzrost o 7,5% w stosunku do poprzedniego roku), przy niskim poziomie przeciętnego wynagrodzenia. Wyższy niż przeciętny wzrost płac w skali roku obserwowano również m.in. w sekcjach: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (7,1%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (6,2%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (5,6%) oraz górnictwo i wydobywanie (4,5%). W najmniejszym stopniu wzrosły wynagrodzenia nominalne brutto w zakwaterowaniu i gastronomii (o 2,4%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,6%) oraz budownictwie (o 2,8%). We wszystkich działach o znaczącym udziale w zatrudnieniu odnotowano wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku, m.in. w produkcji odzieży (o 5,5%), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 5,4%), wydobywaniu węgla

kamiennego i węgla brunatnego (o 4,9%) oraz w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,6%).

W grudniu 2009 r. przeciętne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3652,40 zł i było o 6,5% wyższe niż w analogicznym miesiącu poprzedniego roku (wobec wzrostu o 2,3% przed miesiącem i 5,6% przed rokiem). Wzrost obserwowano w większości sekcji, największy w górnictwie i wydobywaniu (o 24,9%), co było związane m.in. z wypłatą nagród i premii, które przed rokiem były wypłacone w listopadzie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w poszczególnych sekcjach sektora przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2009							
	XII		I-XII		I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	w zł	XII 2008=100	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100				
Sektor przedsiębiorstw	3652,40	106,5	3324,91	104,4	106,3	103,7	103,9	103,8
w tym:								
Przemysł.....	3757,05	109,9	3315,38	104,9	105,7	104,2	104,0	105,6
górnictwo i wydobywanie	9193,65	124,9	5717,52	104,5	106,9	104,8	103,9	103,3
przetwórstwo przemysłowe.....	3091,85	105,9	2988,63	103,9	104,9	102,5	103,1	105,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	5985,12	107,6	4897,15	107,1	105,6	112,8	105,9	104,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	3888,18	108,1	3267,55	106,2	107,9	105,0	105,4	106,5
Budownictwo	3709,04	104,2	3462,99	102,8	106,9	102,2	101,6	101,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	3175,87	102,8	3050,48	103,5	105,6	103,5	102,7	102,3
Transport i gospodarka magazynowa	3364,95	97,6	3249,55	102,6	105,8	101,7	105,3	98,5
Zakwaterowanie i gastronomia ..	2406,62	100,6	2310,33	102,4	103,7	102,3	102,4	101,4
Informacja i komunikacja	5922,10	107,2	5941,99	104,2	107,7	102,9	101,3	104,9
Obsługa rynku nieruchomości.....	4104,09	106,0	3415,74	103,8	106,3	102,5	104,0	102,7
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5972,68	107,3	5422,72	105,6	108,0	104,7	109,3	100,8
Administrowanie i działalność wspierająca	2117,47	107,8	2056,89	107,5	109,7	106,0	107,5	106,9

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

W 2009 r. **kwota wynagrodzeń** w sektorze przedsiębiorstw zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku o 3,1% (wobec wzrostu o 15,5% w 2008 r.).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto **w sektorze publicznym** w 2009 r. ukształtowało się na poziomie 3986,60 zł (o 5,4% większym niż przed rokiem), a w grudniu 2009 r. – 5170,42 zł (tj. o 12,8% wyższym w ujęciu rocznym). W 2009 r. przeciętna płaca brutto **w sektorze prywatnym** wyniosła 3196,30 zł (o 4,3% więcej niż przed rokiem), ale jej relacja w stosunku do przeciętnej płacy brutto w sektorze publicznym zmniejszyła się w skali roku (80,2% wobec 81,0% w 2008 r.). W grudniu 2009 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze prywatnym wyniosło 3357,83 zł (tj. o 5,1 % więcej niż w analogicznym miesiącu 2008 r.).

Sila nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2009 r. była o 1,1% wyższa niż przed rokiem (w 2008 r. wzrost wyniósł 6,1%). W grudniu 2009 r. przeciętna realna płaca brutto wzrosła w skali roku o 2,9%.

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008	2009					
	I-XII		I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII
Przeciętna liczba emerytów i rencistów:							
w tys. osób	9257,3	9330,9	9335,2	9348,8	9338,4	9294,3	9295,1
analogiczny okres poprzedniego roku=100	100,7	100,8	101,3	101,4	100,6	99,9	99,7
Pobierający emerytury i renty:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w tys. osób	7779,4	7905,4	7888,9	7916,7	7919,6	7888,4	7892,6
rolników indywidualnych w tys. osób.....	1477,9	1425,5	1446,3	1432,1	1418,8	1405,9	1402,5
Przeciętna emerytura i renta:							
z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1418,65	1542,62	1486,37	1557,11	1559,94	1566,60	1566,03
analogiczny okres poprzedniego roku=100	109,2	108,7	110,4	108,6	108,0	108,1	108,1
rolników indywidualnych w zł	857,91	910,91	884,67	919,79	919,84	920,13	913,56
analogiczny okres poprzedniego roku=100	105,4	106,2	106,6	106,1	106,1	106,0	106,0

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2009 r. wyniosła 1542,62 zł i była o 8,7% wyższa niż przed rokiem, natomiast w grudniu 2009 r. ukształtowała się ona na poziomie 1566,03 zł (wzrost w skali roku o 8,1%). **Sila nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto** w systemie pracowniczym w 2009 r. wzrosła w ujęciu rocznym o 4,3% (wobec wzrostu o 4,1% w 2008 r.). W grudniu 2009 r. zwiększyła się ona w skali roku o 4,2% (wobec wzrostu o 6,4% przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w 2009 r. wyniosła 910,91 zł (wzrosła o 6,2% w skali roku), a w grudniu 2009 r. – 913,56 zł (wzrost o 6,0%). **Sila nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto** rolników indywidualnych w 2009 r. była wyższa niż przed rokiem o 1,9% (wobec niewielkiego wzrostu o 0,5% w 2008 r.), a w grudniu 2009 r. wzrosła o 2,2% w skali roku (tj. podobnie jak w grudniu 2008 r.).

W 2009 r. kwota brutto **zasilków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła 2280,6 mln zł, tj. wzrosła o 55,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. W grudniu 2009 r. wypłacono bezrobotnym 205,6 mln zł, tj. o 3,2% więcej niż przed miesiącem i o 67,3% więcej niż przed rokiem.

Z tytułu **zasilków i świadczeń przedemerytalnych** wypłacono w 2009 r. 1675,8 mln zł, tj. o 36,0% mniej w ujęciu rocznym, a w grudniu 2009 r. – 131,1 mln zł, tj. o 14,0% mniej niż w grudniu 2008 r. i o 1,1% mniej niż w listopadzie 2009 r.

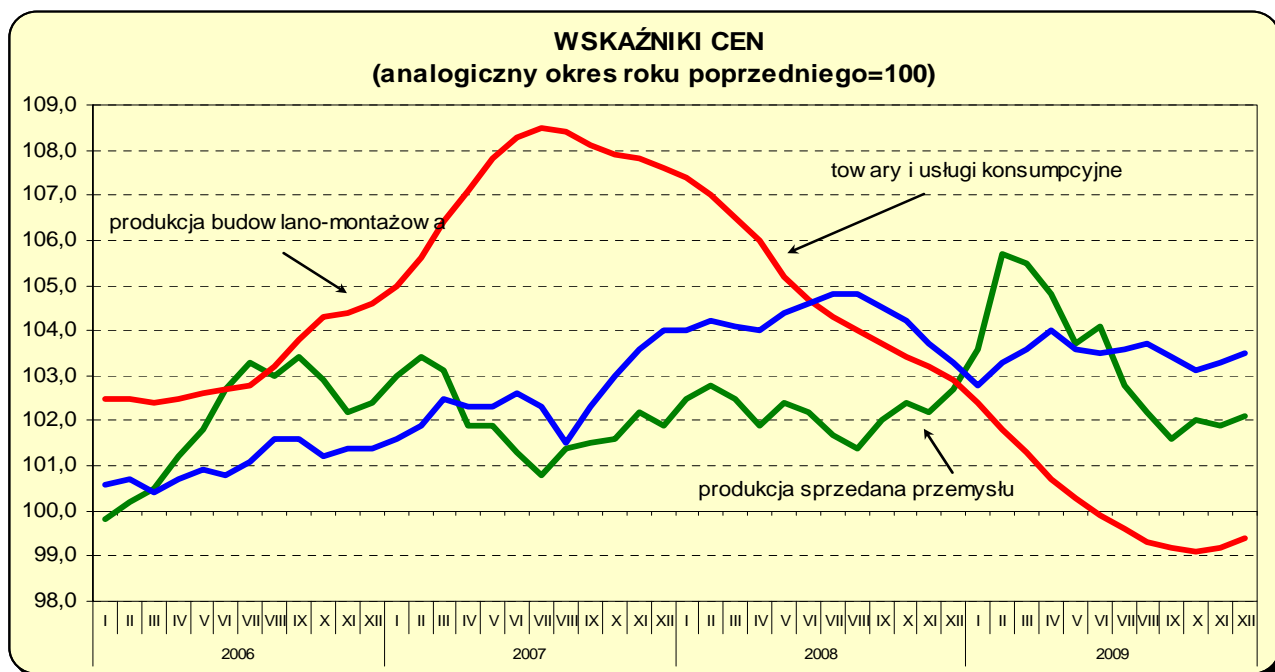
Ceny

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2009 r. był niższy od notowanego w roku poprzednim, ale wyższy od założonego w ustawie budżetowej. Mimo stopniowego osłabienia dynamiki obserwowanego w kolejnych kwartałach, ceny produkcji sprzedanej przemysłu rosły szybciej niż w 2008 r., natomiast produkcji budowlano-montażowej – znacznie wolniej. W przemyśle w największym stopniu wzrosły ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w górnictwie i wydobywaniu. W przetwórstwie przemysłowym wzrost cen był relatywnie niski, zbliżony do notowanego w 2008 r.

Według wstępnych danych, wzrost **cen produkcji sprzedanej przemysłu** w 2009 r. w stosunku do poprzedniego roku wyniósł 3,4% (wobec 2,2% w 2008 r.). Wyższa niż przed rokiem była dynamika cen w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (wzrost o 15,9%, wobec 8,8%) oraz w górnictwie i wydobywaniu (wzrost o 13,0%, wobec 10,8%, w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego wzrost o 14,9%). W przetwórstwie przemysłowym notowano wzrost o 0,9% (wobec 0,8% w 2008 r.), w tym produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 11,9%), produkcji pozostałego sprzętu transportowego (o 11,6%), mebli (o 5,2%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 5,1%). Podniesiono również ceny m.in. maszyn i urządzeń (o 3,7%), wyrobów z metali (o 2,6%), urządzeń elektrycznych (o 2,5%) oraz artykułów spożywczych (o 1,7%). Obniżono natomiast m.in. ceny produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 2,5%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 4,3%), metali (o 9,8%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 14,4%).

W grudniu 2009 r. w skali roku obserwowano wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu o 2,1%. Znacznie wyższe niż przed rokiem były ceny w sekcji górnictwo i wydobywanie (wzrost o 22,8%), w tym w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 4,1%). W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ceny wzrosły o 10,8%, w tym w zakresie wytwarzania, przesyłania, dystrybucji i handlu energią elektryczną (o 22,7%), wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (o 11,8%), przy spadku cen w wytwarzaniu paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym (o 6,6%). Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja podniesiono o 7,3%. W przetwórstwie przemysłowym ceny spadły w ujęciu rocznym o 0,6%. Znaczny spadek cen zanotowano m.in. w produkcji metali (o 11,0%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 8,7%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 4,6%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 4,1%), maszyn i urządzeń (o 1,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych

(o 0,7%) oraz urządzeń elektrycznych (o 0,5%). Wzrosły natomiast ceny m.in. produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 0,2%), artykułów spożywczych (o 0,8%), napojów (o 1,0%), mebli (o 2,1%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 19,2%).

Szacuje się, że w porównaniu z poprzednim rokiem **ceny produkcji budowlano-montażowej** podniesiono w 2009 r. o 0,2% (wobec wzrostu o 4,8% w 2008 r.). Ceny budowy obiektów inżynierii lądowej i wodnej wzrosły o 1,1%, natomiast ceny budowy budynków oraz robót budowlanych specjalistycznych spadły po 0,2%. W grudniu 2009 r. utrzymał się notowany od czerwca spadek cen produkcji budowlano-montażowej w skali roku (o 0,6%).

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

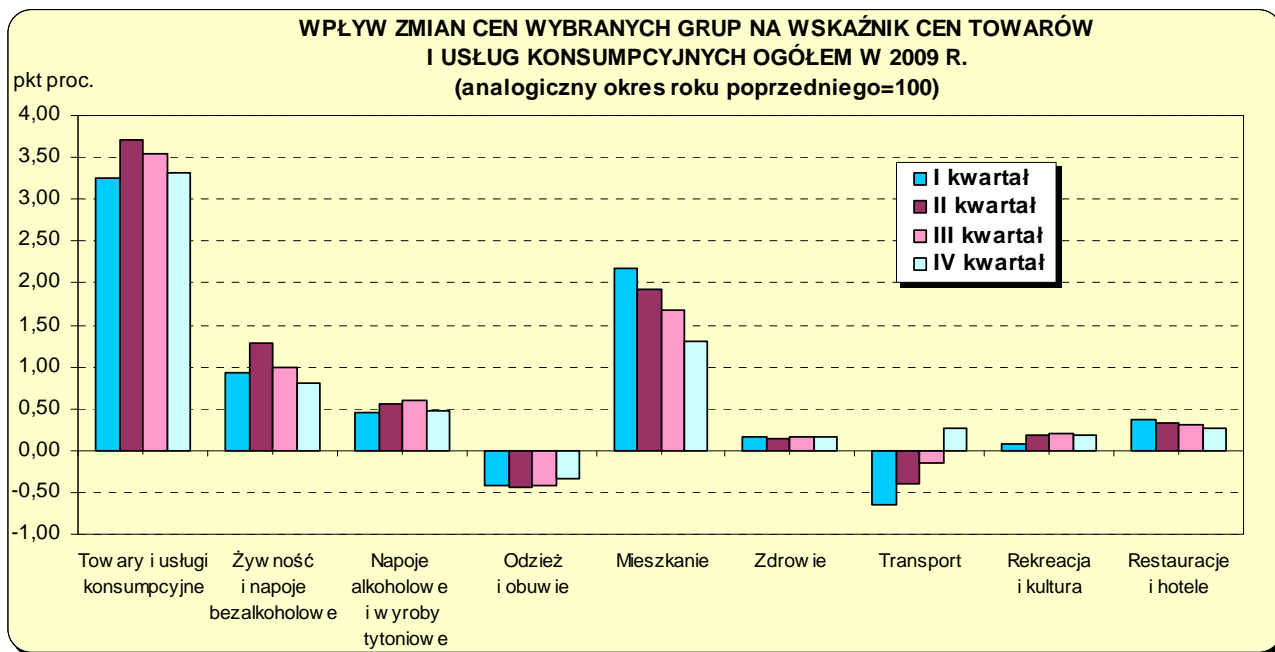
Wyszczególnienie	XII 2008	2009		XII 2008	2009		XII 2008	2009		I-XII 2008	I-XII 2009
		XI	XII		XI	XII		XI	XII		
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu.....	102,7	102,3	102,1	99,6	99,6	99,8	102,7	101,9	102,1	102,2	103,4
górnictwo i wydobywanie....	110,9	120,7	122,8	99,2	100,1	101,7	110,9	119,7	122,8	110,8	113,0
przetwórstwo przemysłowe	100,9	99,7	99,4	99,6	99,6	99,7	100,9	99,3	99,4	100,8	100,9
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	113,4	110,8	110,8	100,1	100,1	100,0	113,4	110,9	110,8	108,8	115,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	105,1	107,2	107,3	100,2	99,9	100,1	105,1	107,4	107,3	107,9	104,2
Ceny produkcji budowlano-montażowej	102,9	99,3	99,4	99,9	100,1	100,1	102,9	99,2	99,4	104,8	100,2

Według wstępnych danych, w grudniu 2009 r. ceny produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z poprzednim miesiącem spadły o 0,2%, w tym w przetwórstwie przemysłowym o 0,3%, przy wzroście w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,1%) oraz górnictwo i wydobywanie (o 1,7%). Ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w listopadzie. Ceny produkcji budowlano-montażowej wzrosły, podobnie jak w listopadzie o 0,1%.

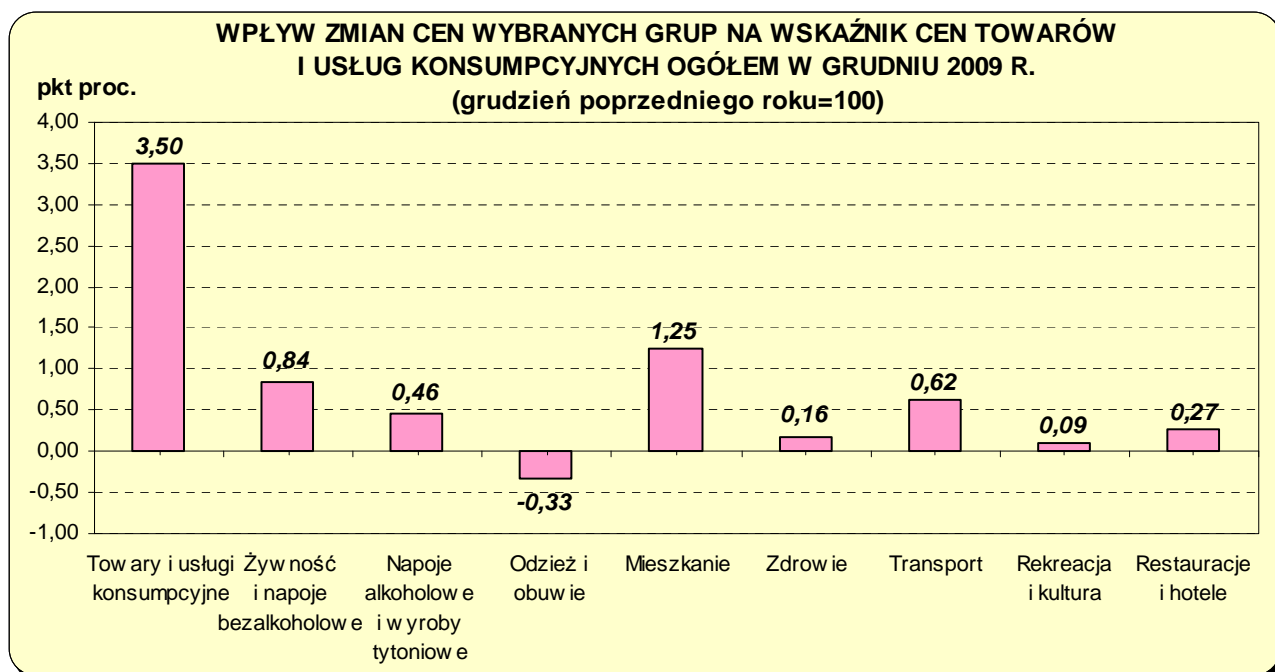
Średnie miesięczne tempo wzrostu cen w przemyśle i budownictwie kształtowało się następująco:

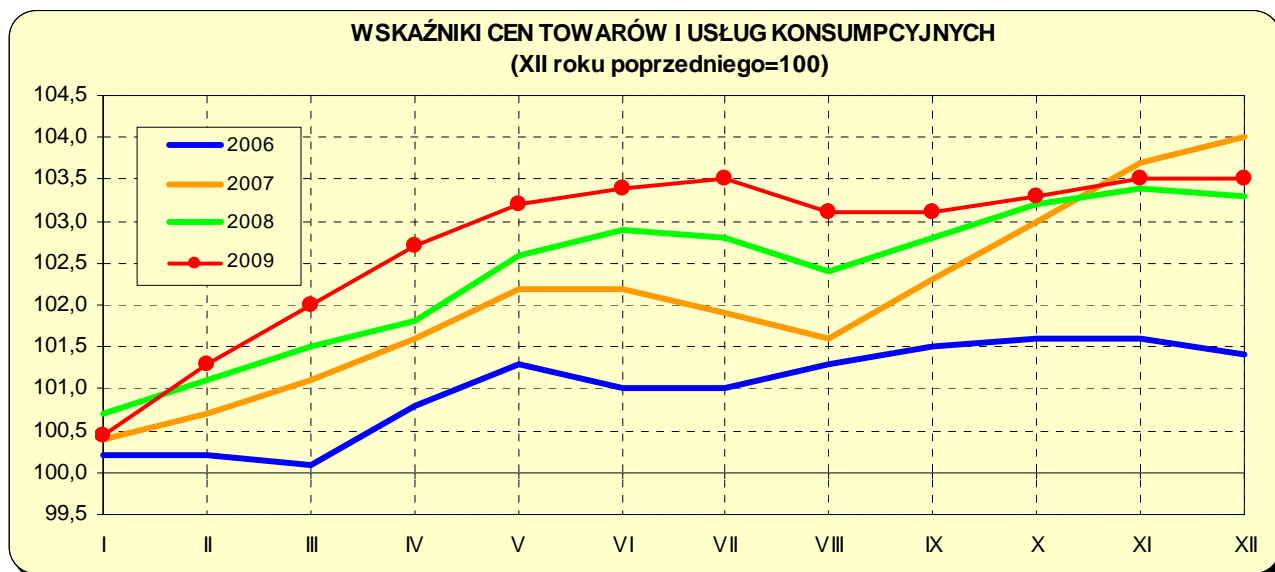
Wyszczególnienie	Tempo wzrostu cen (w %)									
	2008					2009				
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	IX-XII	I-XII
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu	0,2	0,7	0,3	0,1	-0,2	1,6	-0,1	-0,7	-0,1	0,2
górnictwo i wydobywanie	0,9	4,1	0,0	1,1	-1,6	3,9	1,1	0,8	1,2	1,7
przetwórstwo przemysłowe	0,1	0,3	0,2	0,0	-0,3	1,1	-0,2	-0,9	-0,1	-0,1
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	1,1	1,6	1,5	0,3	0,9	3,8	-0,4	0,1	0,1	0,9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	0,4	1,8	0,9	-0,7	-0,4	1,2	0,6	0,7	0,0	0,6
Ceny produkcji budowlano-montażowej	0,2	0,4	0,4	0,2	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,1	-0,1

W 2009 r. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** wzrosły w stosunku do poprzedniego roku w mniejszym stopniu niż w 2008 r. (3,5% wobec 4,2%). Wzrost cen zanotowano w większości grup towarów i usług, w tym znaczny – w zakresie cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług związanych z mieszkaniem, restauracji i hoteli oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Obniżono ceny odzieży i obuwia, a także w zakresie transportu i łączności. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w 2009 r. miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz cen żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,77 pkt proc. i 1,00 pkt proc. Spadki cen odzieży i obuwia, cen towarów i usług związanych z transportem oraz z łącznością obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,40 pkt proc., 0,23 pkt proc. i 0,02 pkt proc.

Zmiany cen wprowadzone w 2008 r. wpłynęły na powiększenie wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2009 r. o ok. 0,7%. Szacuje się, że zmiany cen dokonane w 2009 r. wpłyną na podwyższenie wskaźnika cen konsumpcyjnych w 2010 r. również o ok. 0,7%. Według szacunków, zmiany cen urzędowych i kontrolowanych dokonane w 2009 r. podwyższyły wskaźnik cen konsumpcyjnych w okresie styczeń–grudzień o 1,2 pkt (wobec 1,5 pkt w 2008 r.).

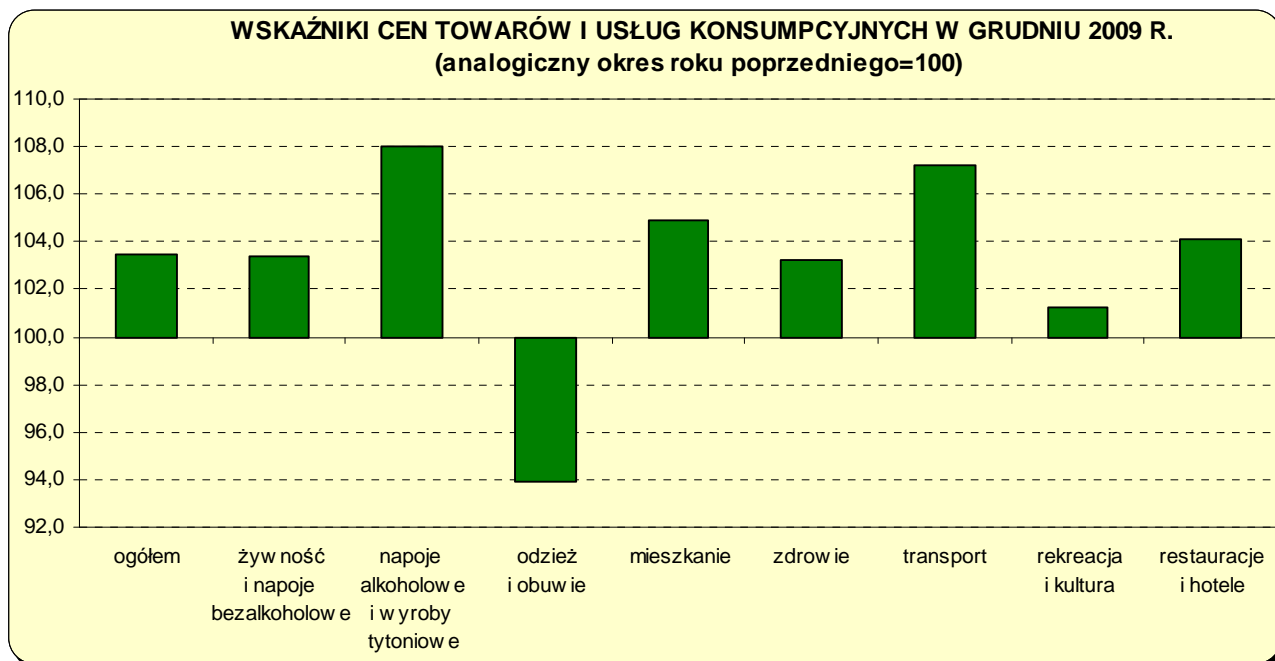

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	XII	2009		XII	2009		XII	2009		I-XII	I-XII
	2008	XI	XII	2008	XI	XII	2008	XI	XII	2008	2009
	grudzień poprzedniego roku=100			miesiąc poprzedni=100			analogiczny okres poprzedniego roku=100				
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	103,3	103,5	103,5	99,9	100,3	100,0	103,3	103,3	103,5	104,2	103,5
w tym											
żywność i napoje											
bezalkoholowe ..	103,2	102,9	103,4	100,8	100,7	100,5	103,2	103,4	103,4	106,1	104,1
napoje											
alkoholowe											
i wyroby											
tytoniowe	108,2	108,0	108,0	100,4	100,1	100,0	108,2	108,3	108,0	106,4	109,4
odzież i obuwie	93,2	94,4	93,9	99,4	100,0	99,4	93,2	93,8	93,9	93,1	92,6
mieszkanie	109,3	104,9	104,9	100,1	100,1	100,1	109,3	105,0	104,9	107,5	107,2
zdrowie	103,0	103,1	103,2	100,2	100,1	100,2	103,0	103,3	103,2	103,4	103,2
transport.....	93,2	107,6	107,2	95,7	100,9	99,6	93,2	103,0	107,2	103,1	97,6
łącznie.....	100,2	99,4	98,4	99,9	99,6	99,0	100,2	99,3	98,4	99,3	99,6
rekreacja i kultura ..	101,6	102,5	101,2	100,4	99,9	98,7	101,6	102,8	101,2	99,7	102,1
edukacja	104,2	102,7	102,8	100,1	100,1	100,0	104,2	102,8	102,8	103,5	103,5
restauracje											
i hotele.....	106,4	104,0	104,1	100,3	100,2	100,1	106,4	104,4	104,1	106,1	105,1

W 2009 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem o 4,1% (wobec wzrostu o 6,1% w 2008 r.). Znacznie podrożały m.in. cukier (o 14,9%), ryż (o 13,7%), ryby oraz mięso (po 8,4%, w tym mięso wołowe – o 10,0%, drób – o 9,9%, mięso wieprzowe – o 8,2% oraz wędliny – o 8,0%), warzywa (o 4,5%), pieczywo (o 3,1%), oleje i pozostałe tłuszcze (o 1,8%). Ceny artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” spadły o 1,2% (w tym ceny serów – o 4,7% oraz mleka – o 0,7%, przy wzroście cen jaj – o 8,7%). Obniżyły się również ceny m.in. owoców (o 4,2%), mąki (o 6,8%). Ceny napojów bezalkoholowych wzrosły o 3,5%.

Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły o 9,4% (wobec wzrostu o 6,4% w 2008 r.). Wyroby tytoniowe podrożały o 15,7%, a napoje alkoholowe - o 6,1%.

Ceny odzieży i obuwia w 2009 r. były o 7,4% niższe niż w 2008 r. (wobec spadku o 6,9% przed rokiem), przy czym większe obniżki cen dotyczyły obuwia (o 9,7%) niż odzieży (o 6,4%).

W drugim z kolei roku wystąpił znaczny wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem w skali roku (7,2%, wobec 7,5% w 2008 r.). Opłaty za najem podniesiono o 4,7%. Podrożał wywóz nieczystości (śmieci) – o 17,0%, usługi kanalizacyjne – o 11,6% oraz zaopatrywanie w wodę – o 9,3%. Ceny nośników energii wzrosły o 10,4%, w tym najbardziej opału – o 14,6%. Ceny energii elektrycznej podniesiono o 11,9%, energii cieplnej – o 8,3%, a gazu – o 6,0%. Wzrost cen towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego wyniósł 2,0%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały o 3,2% (wobec wzrostu o 3,4% przed rokiem). Opłaty za usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej wzrosły o 5,6%, w tym za usługi stomatologiczne – o 6,4%, a za usługi lekarskie – o 4,8%. Artykuły farmaceutyczne podrożały o 2,1%.

Ceny w zakresie transportu w 2009 r. były niższe niż przed rokiem o 2,4% (wobec wzrostu o 3,1% w poprzednim roku). Paliwa do prywatnych środków transportu potaniały o 6,9%, w tym gaz ciekły – o 16,2%, benzyna silnikowa – o 4,0%. Ceny samochodów osobowych obniżyły się o 1,2%. Opłaty za usługi transportowe wzrosły o 4,4%.

Ceny związane z łącznością w 2009 r. były o 0,4% niższe niż w 2008 r. (wobec spadku o 0,7% w poprzednim roku).

Ceny towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury były w 2009 r. o 2,1% wyższe niż w 2008 r. (wobec spadku o 0,3% przed rokiem). Podniesiono m.in. opłaty za turystykę zorganizowaną (o 7,0%). Ceny gazet i czasopism wzrosły o 4,8%, biletów do kin, teatrów i na

koncerty – o 3,7%, natomiast ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego spadły o 6,5%.

W 2009 r. opłaty związane z edukacją były o 3,5% wyższe niż w poprzednim roku, a w zakresie restauracji i hoteli – o 5,1%. Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 5,2%), natomiast obniżono ceny ubezpieczeń (o 0,9%).

W grudniu 2009 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku były wyższe o 3,5% (wobec 3,3% przed rokiem). Znacznie podniesiono ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 8,0%) oraz towarów i usług związanych z transportem (o 7,2%). Wzrosły ceny towarów i usług w zakresie mieszkania (o 4,9%), restauracji i hoteli (o 4,1%), żywności i napojów bezalkoholowych (o 3,4%), zdrowia (o 3,2%), edukacji (o 2,8%), a także rekreacji i kultury (o 1,2%). Obniżyły się natomiast ceny odzieży i obuwia (o 6,1%), a także towarów i usług związanych z łącznością (o 1,6%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych w grudniu 2009 r. miały wzrosty cen towarów i usług związanych z mieszkaniem oraz żywności i napojów bezalkoholowych, które podwyższyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 1,25 pkt proc. i 0,84 pkt proc. Spadki cen odzieży i obuwia, towarów i usług związanych z łącznością obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,33 pkt proc. oraz 0,08 pkt proc.

W ujęciu rocznym w grudniu 2009 r. wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 3,4%. Wzrosły ceny m.in. ryb (o 9,0%), olejów i pozostałych tłuszczów (o 5,8%), mięsa (o 5,4%, w tym mięsa wołowego – o 11,4%, drobiu – o 5,5%, mięsa wieprzowego – o 2,2%, a wędlin – o 6,3%). Podwyższono ceny owoców (o 4,9%) oraz cukru i pieczywa (po 1,3%). Podrożały również artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (o 1,3%, w tym ceny jaj – o 15,3%, przy spadku cen serów – o 0,2% i niezmiennym poziomie cen mleka) oraz ryżu (o 0,1%). Niższe natomiast były ceny m.in. mąki (o 7,8%) oraz warzyw (o 0,2%). Odnotowano wzrost cen napojów bezalkoholowych – o 4,2%.

W grudniu 2009 r. wyroby tytoniowe były o 11,6% droższe niż przed rokiem, a napoje alkoholowe o 6,0%.

Ceny obuwia obniżyły się w stosunku do notowanych w grudniu 2008 r. o 7,1%, a odzieży – o 5,8%.

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż w grudniu poprzedniego roku o 4,9% (wobec wzrostu o 9,3% w grudniu 2008 r.). Opłaty za najem mieszkania podniesiono o 3,3%. Wywóz nieczystości (śmieci) podrożał o 16,3%, usługi kanalizacyjne – o 11,1%, a zaopatrywanie w wodę – o 8,6%. Ceny nośników energii wzrosły o 5,8%. Znacznie podniesiono ceny energii elektrycznej (o 10,5%) oraz energii cieplnej (o 8,1%). Ceny opału wzrosły w skali roku o 3,4%, a gazu spadły o 1,4%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż w grudniu poprzedniego roku o 2,1%,

w tym ceny usług związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego – o 4,4%, a sprzętu gospodarstwa domowego – o 0,3%.

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem były o 3,2% droższe niż w grudniu 2008 r. Opłaty za usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej wzrosły o 5,4%, w tym za usługi stomatologiczne – o 6,4%, a za usługi lekarskie – o 4,2%. Artykuły farmaceutyczne podrożały o 2,3%.

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były wyższe niż w grudniu poprzedniego roku o 7,2% (wobec spadku o 6,8% przed rokiem), w tym ceny paliw do prywatnych środków transportu – o 12,3% oraz samochodów osobowych – o 3,0%. Ceny usług transportowych podniesiono o 4,0%.

Ceny towarów i usług w zakresie łączności obniżono w skali roku o 1,6%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą w grudniu 2009 r. były o 1,2% wyższe niż przed rokiem. Podniesiono opłaty za turystykę zorganizowaną (o 4,9%). Ceny gazet i czasopism wzrosły o 4,1%, biletów do kin, teatrów i na koncerty – o 3,6% oraz książek – o 2,7%. Obniżyły się m.in. ceny sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 4,0%).

Opłaty w zakresie edukacji były wyższe niż przed rokiem o 2,8%, a w zakresie restauracji i hoteli – o 4,1%. Spośród innych towarów i usług podniesiono m.in. ceny usług w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 4,8%) oraz ubezpieczeń (o 0,7%).

W grudniu 2009 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych utrzymały się na poziomie zbliżonym do notowanego w listopadzie. Ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,5%, w tym m.in. warzyw – o 5,8%, owoców – o 4,5%, olejów i pozostałych tłuszczów – o 1,5% oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” – o 0,7%. Spadły natomiast ceny mięsa – o 1,0% (w tym drobiu – o 2,0%, mięsa wieprzowego – o 1,5%, mięsa wołowego – o 0,3%) oraz cukru (o 2,5%). Ceny odzieży i obuwia spadły o 0,6%. Ceny towarów i usług w zakresie mieszkania wzrosły o 0,1%. Ceny towarów i usług związanych ze zdrowiem były o 0,2% wyższe niż w poprzednim miesiącu, natomiast w zakresie transportu niższe o 0,4% (w tym ceny paliw do prywatnych środków transportu – o 1,5%). Ceny towarów i usług w zakresie łączności obniżyły się o 1,0%, a w zakresie rekreacji i kultury – o 1,3%.

W 2009 r. średnie miesięczne tempo wzrostu cen konsumpcyjnych było podobne do obserwowanego w 2008 r. (0,3%). Najwyższe średnie miesięczne tempo wzrostu cen zanotowano w zakresie towarów i usług związanych z transportem oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

Średnie miesięczne tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009				
	Tempo wzrostu cen (w %)									
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII
Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	0,3	0,5	0,5	0,0	0,2	0,7	0,5	-0,1	0,1	0,3
żywność i napoje bezalkoholowe	0,3	0,6	0,4	-0,7	0,8	1,2	0,4	-0,9	0,5	0,3
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	0,7	0,2	0,4	1,4	0,6	0,7	0,7	1,0	0,1	0,6
odzież i obuwie	-0,6	-1,3	-0,2	-0,7	-0,1	-1,7	-0,2	-0,6	0,4	-0,5
mieszkanie	0,7	1,3	0,6	0,4	0,6	1,2	0,1	0,2	0,1	0,4
zdrowie	0,3	0,4	0,3	0,2	0,1	0,4	0,3	0,2	0,1	0,3
transport	-0,5	-0,1	1,0	-0,6	-2,7	0,4	1,9	0,1	-0,1	0,6
łącznie	0,0	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,5	-0,1
rekreacja i kultura	0,1	0,1	0,4	0,0	0,0	0,4	0,6	0,1	-0,7	0,1
edukacja	0,3	0,3	0,1	0,6	0,4	0,2	-0,1	0,4	0,4	0,2

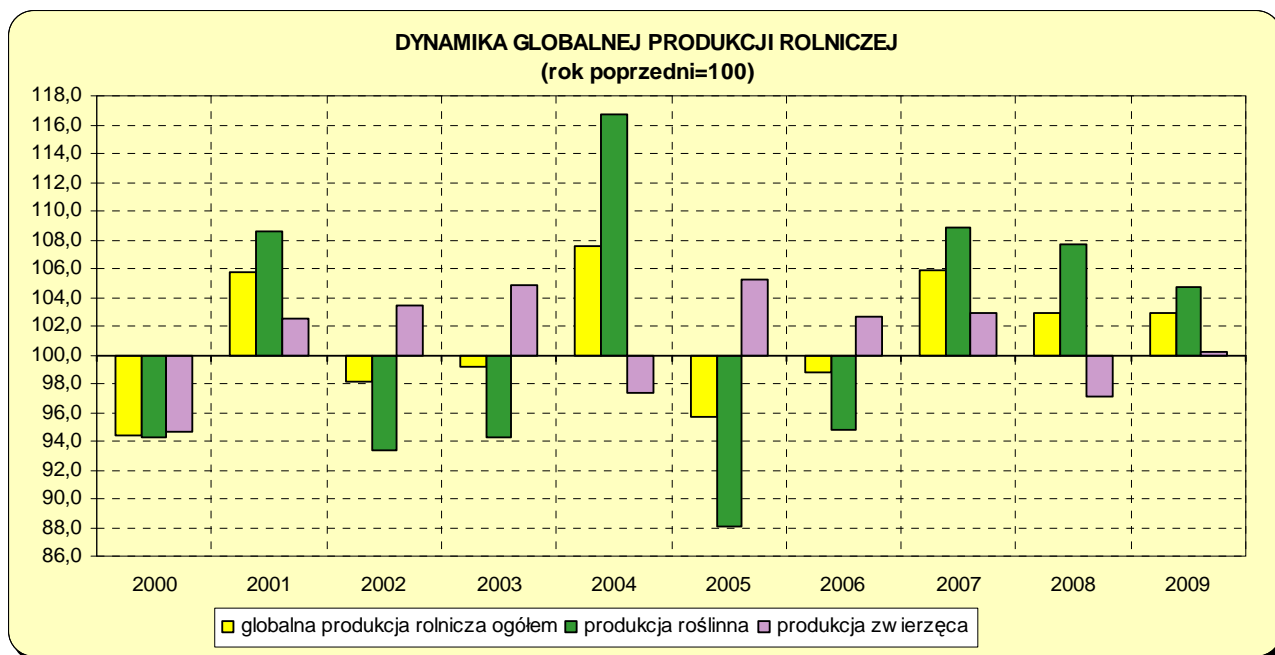
Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2009 r. był niższy niż przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw. Zwiększyła się **siła nabywcza** płac w odniesieniu do części towarów żywnościowych (w tym m.in. mąki, owoców, artykułów w grupie „mleko, sery i jaja”, olejów i pozostałych tłuszczów oraz pieczywa, a także napojów bezalkoholowych). Relatywnie tańsze niż przed rokiem były odzież i obuwie, towary i usługi w zakresie transportu, łączności, wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego, rekreacji i kultury, zdrowia, a także edukacji. Zmniejszyła się natomiast siła nabywcza płac w odniesieniu do niektórych towarów żywnościowych: warzyw, mięsa, ryb, ryżu, oraz cukru. Relatywnie droższe były towary i usługi w zakresie restauracji i hoteli, towary i usługi związane z użytkowaniem mieszkania (wywóz nieczystości (śmieci), usługi kanalizacyjne, nośniki energii, a także zaopatrywanie w wodę) oraz napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.

Wzrost cen według **zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**¹ obliczonego metodą średniej ruchomej w okresie styczeń–grudzień 2009 r. w stosunku do analogicznego okresu 2008 r. wyniósł 4,0% (4,2% odpowiednio w 2008 r.), wobec 3,5% średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

¹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej przez kraje członkowskie oraz kandydujące do UE. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2009 r. – struktura spożycia z 2007 r. w cenach grudnia 2008 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

W 2009 r. utrzymał się notowany od 2007 r. wzrost produkcji rolniczej. Wstępnie szacuje się, że **globalna produkcja rolnicza** była wyższa o 2,8% niż w 2008 r., co było głównie wynikiem wzrostu **produkcji roślinnej** – o 4,7%. **Produkcja zwierzęca** była natomiast zbliżona do uzyskanej przed rokiem (wzrost o 0,2%).

Wzrost **produkcji roślinnej** spowodowany był zwiększeniem zbiorów większości głównych ziemiopłodów, tj. zbóż ogółem (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych) - o 7,8%, rzepaku i rzepiku - o 17,8%, buraków cukrowych - o 7,5% i warzyw gruntowych - o 8,6%. Korzystne warunki agrometeorologiczne występujące w okresie wegetacji oraz zwiększenie powierzchni uprawy w/w ziemiopłodów (z wyjątkiem zbóż) wpłynęły na wzrost plonowania i wielkości produkcji, pomimo zmniejszonego zużycia środków plonotwórczych.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) globalnej produkcji rolniczej kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^a	2008	2009 ^a
	rok poprzedni=100									struktura w %	
O g ó ł e m	105,8	98,1	99,2	107,5	95,7	98,8	105,9	102,9	102,8	100,0	100,0
Produkcja roślinna	108,6	93,3	94,3	116,7	88,1	94,8	108,9	107,7	104,7	56,2	53,6
Produkcja zwierzęca	102,5	103,4	104,8	97,3	105,2	102,6	102,9	97,1	100,2	43,8	46,4

^a Dane wstępne.

Niewielki wzrost **produkcji zwierzęcej** w 2009 r. w stosunku do roku poprzedniego kształtował się pod wpływem wzrostu produkcji żywca wołowego (łącznie z cielęcym) - o 4,1%, drobiowego - o 3,3% i jaj kurzych - o 4,1% oraz spadku produkcji żywca wieprzowego - o 12,9% i mleka o 0,6%.

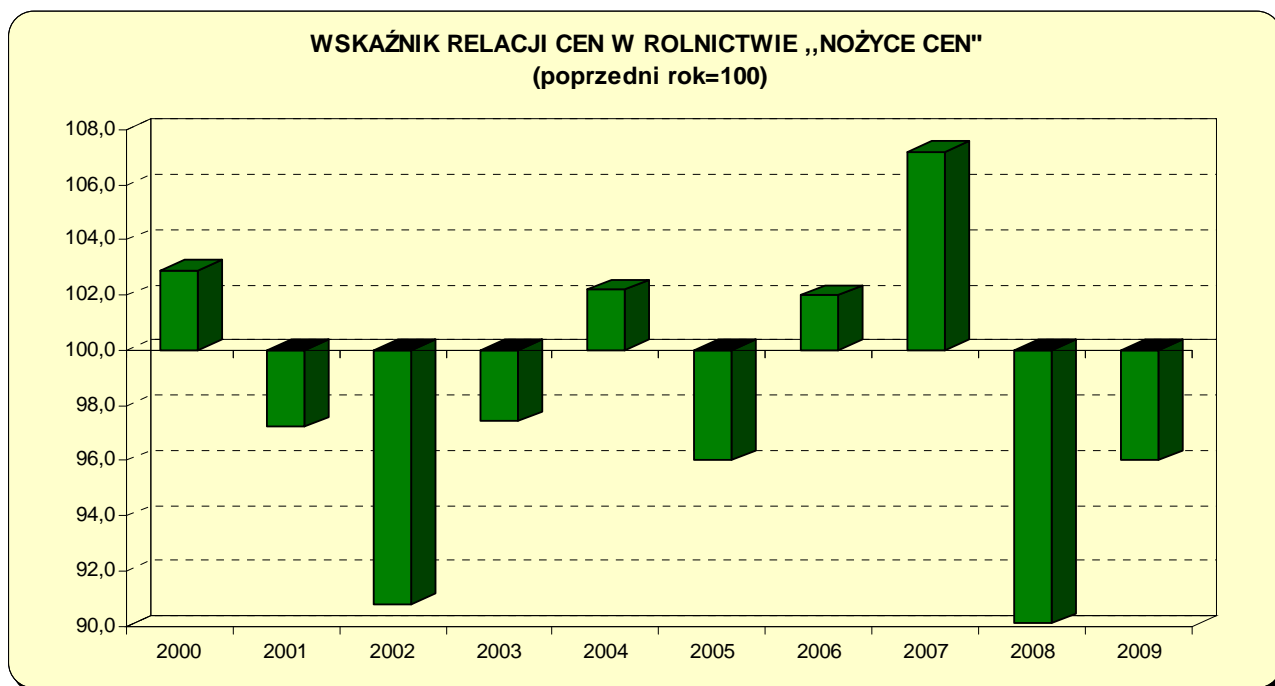
W 2009 r. przy dużej podaży zbóż wynikającej z udanych zbiorów, w krajach UE odnotowano redukcję cen ziarna. Na rynku krajowym w 2009 r. średnie **cenę** zbóż w skupie i na targowiskach obniżyły się w skali roku o ok. 30%. Wskutek długotrwałego spadku utrzymującego się od stycznia 2008 r., przeciętna cena skupu mleka w 2009 r. była o 12,6% niższa niż przed rokiem. W porównaniu z 2008 r. odnotowano natomiast znaczący wzrost średnich cen ziemniaków (w skupie o 9,0%, na targowiskach o 24,4%), żywca wieprzowego (odpowiednio o 16,0% i o 11,1%), żywca wołowego (stosownie o 12,4% i o 8,0%) oraz w mniejszym stopniu - cen skupu drobiu rzeźnego - o 5,0%. Przeciętne ceny psiań, w wyniku odbudowy zainteresowania odchowem trzody chlewnej i utrzymującego się wysokiego popytu na psiań były o ponad 67% wyższe niż przed rokiem. Na poziomie zbliżonym do notowanego w 2008 r. kształtowały się średnie ceny krów dojnych i jałówek w obrocie targowiskowym (wzrosły odpowiednio o 0,1% i o 1,3%).

W 2009 r. tempo wzrostu niektórych cen towarów i usług zakupywanych na bieżącą produkcję rolniczą oraz przeznaczonych na cele inwestycyjne było wyraźnie niższe niż przed rokiem. Średnia cena nawozów wzrosła o 7,1%, środków ochrony roślin - o 7,0%, obsługi maszynowej produkcji rolniczej o 6,2%, zwierząt hodowlanych o 3,5%, a usług weterynaryjnych o 2,9%. W stosunku do roku poprzedniego obniżyły się natomiast ceny związane z zakupem nasion siewnych - o 10,1%, pasz - o 6,0%, paliw - o 2,6% i materiałów budowlanych - o 1,9%.

Dynamika cen detalicznych środków do produkcji rolnej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	rok poprzedni=100								
Nasiona siewne, drzewka, sadzonki i inne.....	99,3	105,6	101,0	111,0	95,4	110,1	132,8	103,0	89,9
Nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe	108,8	101,6	100,5	114,0	107,9	100,4	106,6	138,4	107,1
w tym:									
azotowe	118,7	102,9	101,5	120,6	108,9	100,4	108,4	128,9	102,7
fosforowe.....	106,7	101,5	100,2	103,7	101,8	98,4	106,4	155,9	110,8
wapniowe	105,3	103,3	101,4	105,2	103,7	101,9	103,2	108,8	105,5
Środki ochrony roślin	102,1	100,5	99,4	101,9	101,7	100,8	101,1	109,9	107,0
Zwierzęta hodowlane i ptactwo	108,5	102,5	98,5	107,0	107,6	102,9	102,3	104,1	103,5
Pasze	108,1	98,1	102,6	112,1	90,4	99,1	116,2	114,5	94,0
Maszyny i narzędzia rolnicze	104,3	102,7	102,7	117,7	110,6	102,2	103,1	102,9	102,1
Materiały budowlane	105,8	100,6	100,1	111,1	104,9	100,9	113,0	105,0	98,1
Paliwa, oleje i smary techniczne (łącznie z węglem).....	104,1	101,2	105,0	112,6	107,7	99,6	104,2	107,2	97,4
Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej.....	106,0	102,3	102,8	106,2	105,1	104,0	103,9	111,4	106,2
Usługi weterynaryjne	110,2	105,4	104,8	102,1	102,3	101,4	101,2	103,1	102,9

W 2009 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolnej pogorszyły się, ale w mniejszym stopniu niż w roku poprzednim. Szacuje się, że w wyniku spadku cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (o 2,2%) oraz wzrostu cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i na cele inwestycyjne (o 1,9%) **wskaźnik relacji cen („nożyce cen”)** wynosił 96,0 wobec 90,1 w 2008 r.

Dynamika cen produktów rolnych sprzedawanych przez rolników, cen towarów i usług zakupywanych przez gospodarstwa indywidualne oraz wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^a
	rok poprzedni=100								
Ceny produktów rolnych sprzedawanych	103,8	92,6	99,5	111,4	97,9	102,6	114,5	101,2	97,8
Ceny towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycje	106,9	101,9	102,2	108,9	102,0	100,5	106,8	112,3	101,9
Wskaźnik relacji cen ("nożyce cen") produktów rolnych sprzedawanych do towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej i inwestycje	97,2	90,8	97,4	102,2	96,0	102,0	107,2	90,1	96,0

^a Dane wstępne.

W 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, spadek cen zbóż wpłynął znacząco na pogorszenie relacji cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu zarówno pszenicy, jak i żyta. Pogorszyły się również relacje cen ciągnika i saletry amonowej do cen skupu mleka. Wyraźną poprawę odnotowano natomiast w relacjach cen środków produkcji do cen żywca wieprzowego i wołowego.

Relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Lata/Kwartaly	Ceny środków produkcji wyrażone w:				
		dt				hl mleka
		pszenicy	żyta	żywca		
				wieprzowego	wołowego	
Ciągnik „Ursus 2812” – szt	2007	993	1166	204	178	656
	2008	1121	1395	180	179	704
	2009	1492	2188	157	159	812
	I	1407	1902	158	159	827
	II	1405	1951	147	152	833
	III	1562	2449	149	157	845
	IV	1573	2467	178	160	737
Saletra amonowa - 1 dt	2007	1,2	1,4	0,25	0,22	0,79
	2008	1,7	2,1	0,27	0,27	1,1
	2009	2,3	3,4	0,25	0,25	1,3
	I	2,4	3,2	0,27	0,27	1,4
	II	2,4	3,3	0,25	0,26	1,4
	III	2,3	3,6	0,22	0,23	1,3
	IV	2,2	3,4	0,25	0,22	1,0
Mieszanka paszowa „PT-2”, dla tuczników - 1 dt	2007	1,4	1,6	0,28	0,24	0,90
	2008	1,7	2,2	0,28	0,28	1,1
	2009	2,0	3,0	0,22	0,22	1,1
	I	2,0	2,7	0,22	0,22	1,2
	II	2,0	2,7	0,21	0,21	1,2
	III	2,1	3,3	0,20	0,21	1,2
	IV	2,0	3,2	0,23	0,21	1,0
Olej napędowy letni - 1 hl	2007	5,3	6,2	1,1	0,95	3,5
	2008	7,0	8,7	1,1	1,1	4,4
	2009	7,7	11,2	0,81	0,82	4,2
	I	x	x	x	x	x
	II	7,1	9,8	0,74	0,77	4,2
	III	8,1	12,8	0,78	0,82	4,4
	IV	x	x	x	x	x

Ogólna powierzchnia zasiewów pod zbiory 2009 r. wyniosła 11,6 mln ha i była nieznacznie mniejsza (o 0,1%) od notowanej przed rokiem. W stosunku do 2008 r. areał uprawy zbóż ogółem (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy, gryki, prosa i innych zbożowych) zmniejszył się nieznacznie (o 0,2%) i wynosił 8,6 mln ha. Wyraźnie zmniejszyła się powierzchnia uprawy okopowych pastewnych – o 10,8% do ponad 29 tys. ha i ziemniaków – o 7,7% do 489 tys. ha. Zwiększyła się natomiast powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku – o 5,0% do ok. 810 tys. ha, buraków cukrowych – o 6,6% do ok. 200 tys. ha, roślin pastewnych – o 0,9% do ok. 1069 tys. ha i warzyw gruntowych – o 5,8% do ok. 179 tys. ha.

Zużycie nawozów mineralnych i chemicznych (NPK) pod zbiory 2009 r. wyniosło ogółem 1899,4 tys. t i w porównaniu z rokiem poprzednim było niższe o 11,3%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zużyto 121,5 kg NPK (w 2008 r. 137,2 kg NPK), z tego nawozów azotowych – 70,1 kg, potasowych – 27,4 kg i fosforowych – 24,0 kg, tj. o odpowiednio: 4,2%, 20,3% i 18,9% mniej niż przed rokiem. Odnotowano dalszy znaczny spadek (o 14,9%) zużycia nawozów wapniowych (CaO) do 33,9 kg na 1ha użytków rolnych w dobrej kulturze wobec 39,9 kg przed rokiem. Niskie zużycie nawozów wapniowych przyczynia się do dalszego zakwaszania gleby, co pośrednio negatywnie wpływa na poziom plonów i jakość produkowanych surowców rolniczych.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie 2009 r., plony i zbiory głównych ziemiopłodów w 2009 r. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2008=100	2001–2005 ^a =100	z 1 ha w dt	2008=100	2001–2005 ^a =100
Zboża ogółem.....	29,8	107,8	111,5	34,8	108,1	109,1
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	28,0	108,9	113,0	34,1	108,6	110,4
pszenica	9,8	105,6	108,5	41,7	102,5	109,7
żyto	3,7	107,7	94,9	26,6	107,7	109,0
jęczmień.....	4,0	110,1	119,4	34,4	114,7	108,5
owies.....	1,4	112,1	105,2	26,9	117,5	108,9
pszenżyto	5,2	117,4	161,7	35,7	106,9	110,9
mieszanki zbożowe	3,9	105,7	98,4	29,0	114,2	105,5
Rzepak i rzepik ^b	2,5	117,8	210,5	30,6	112,1	124,4
Ziemniaki	9,7	92,7	66,5	191	100,0	106,1
Buraki cukrowe ^b	9,4	107,5	76,6	469	100,9	114,1
Warzywa gruntowe	4,8	108,6	103,4	x	x	x
Owoce z drzew	3,1	94,3	112,3	x	x	x
Owoce jagodowe.....	0,5	98,7	115,1	x	x	x

a Przeciętne roczne. b Dane nieostateczne.

W 2009 r. **zbiory zbóż** ogółem (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych), pomimo nieco niższej od ubiegłorocznej powierzchni zasiewów, ale przy wyższym plonowaniu (o 8,1%) były o 7,8% większe niż przed rokiem. Produkcja rzepaku i rzepiku, buraków cukrowych i warzyw gruntowych (przy wzroście powierzchni uprawy i wydajności z 1 ha) była również większa niż w 2008 r. odpowiednio o 17,8%, o 7,5% i o 8,6%. W wyniku dalszego ograniczania powierzchni uprawy ziemniaków, spadek ich zbiorów wynosił 7,3%. Zbiory owoców z drzew obniżyły się o 5,7% – a owoców jagodowych (w porównaniu z bardzo wysoką produkcją w roku poprzednim) – zmniejszyły się o 1,3%.

Skup zbóż⁸ kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII–XII 2009		XII 2009		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	XII 2008=100	XI 2009=100
Ziarno zbóż^a	3723,3	126,1	406,6	140,3	82,5
w tym:					
pszenica.....	2418,8	118,6	270,7	118,9	82,4
żyto	452,6	134,1	54,1	205,1	78,2

^a Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup zbóż⁸ podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) ze zbiorów 2009 r., w okresie lipiec–grudzień 2009 r. wyniósł 3723,3 tys. t i był o 26,1% większy niż w analogicznym okresie 2008 r. Pszenicy skupiono o 18,6% więcej niż przed rokiem, a żyta – o 34,1% więcej. W grudniu 2009 r. skupiono 406,6 tys. t zbóż podstawowych, tj. więcej o 40,3% niż przed rokiem, w tym pszenicy i żyta więcej odpowiednio o 18,9% i o 105,1%.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

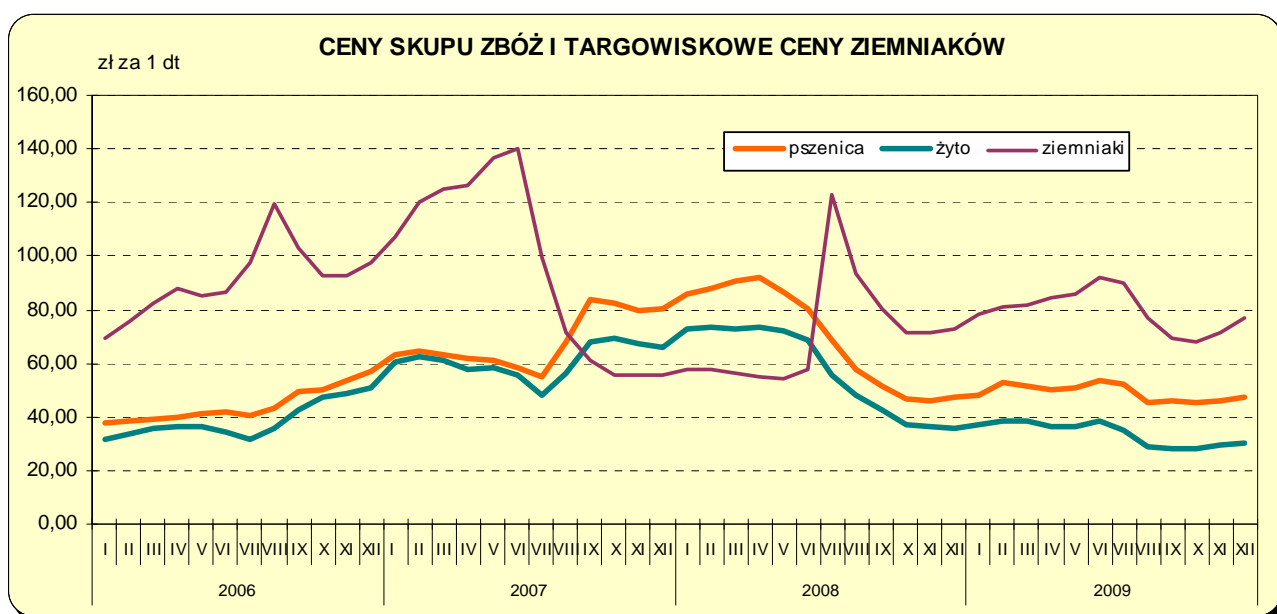
Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XII 2009			I–XII 2009 ^a		XII 2009			I–XII 2009	
	zł	XII 2008= =100	XI 2009= =100	zł	I–XII 2008= =100	zł	XII 2008= =100	XI 2009= =100	zł	I–XII 2008= =100
Pszenica ^b za 1 dt.....	47,15	100,2	102,4	48,61	73,2	53,39	85,2	100,5	57,30	69,2
Żyto ^b za 1 dt	30,15	84,8	101,4	33,15	60,4	40,18	76,9	101,3	45,53	65,6
Ziemniaki ^c za 1 dt.....	37,34	104,2	148,2	31,72	109,0	76,63	105,4	107,0	78,84	124,4
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło (bez cieląt) ^d	4,64	112,4	103,2	4,56	112,4	4,78	109,1	104,1	4,75	108,0
trzoda chlewna.....	3,88	86,2	93,5	4,62	116,0	4,03	92,4	95,5	4,51	111,1
drób	3,27	103,7	100,3	3,65	105,0
Prosię na chów za 1 szt.....	158,50	108,7	98,9	172,61	167,3
Mleko za 1 hl.....	104,87	117,9	105,6	89,36	87,4	x	x	x	x	x

^a Dane nieostateczne. ^b W skupie bez ziarna siewnego. ^c Na targowiskach – jadalne. ^d Na targowiskach średnia ważona cena była rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

Ceny zbóż w 2009 r. kształtowały się na relatywnie niskim poziomie – średnio za pszenicę w skupie płacono 48,61 zł/dt, a za żyto – 33,15 zł/dt, tj. mniej niż przed rokiem odpowiednio o 26,8% i o 39,6%. Na targowiskach przeciętne ceny pszenicy i żyta kształtowały się na poziomie ponad 30% niższym niż przed rokiem. W I półroczu 2009 r. przeciętne ceny skupu pszenicy i żyta ze zbiorów 2008 r. były niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego odpowiednio

⁸ Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne.

o 42,0% i o 48,9%, a na targowiskach – niższe stosownie o 33,8% i o 35,0%. Po sezonowym spadku w okresie żniw, od września do końca roku ceny skupu zbóż wykazywały wahania z lekką tendencją wzrostową. W obrocie targowiskowym, przy utrzymującym się spadku cen, za zboża płacono więcej niż w skupie. W grudniu 2009 r. cena 1 dt żyta była niższa niż przed rokiem zarówno w skupie (o 15,2%), jak i na targowiskach (o 23,1%). Średnia cena pszenicy na targowiskach była niższa niż przed rokiem o 14,8%, natomiast w skupie kształtowała się na poziomie zbliżonym (o 0,2% wyższym) do notowanego w grudniu 2008 r.

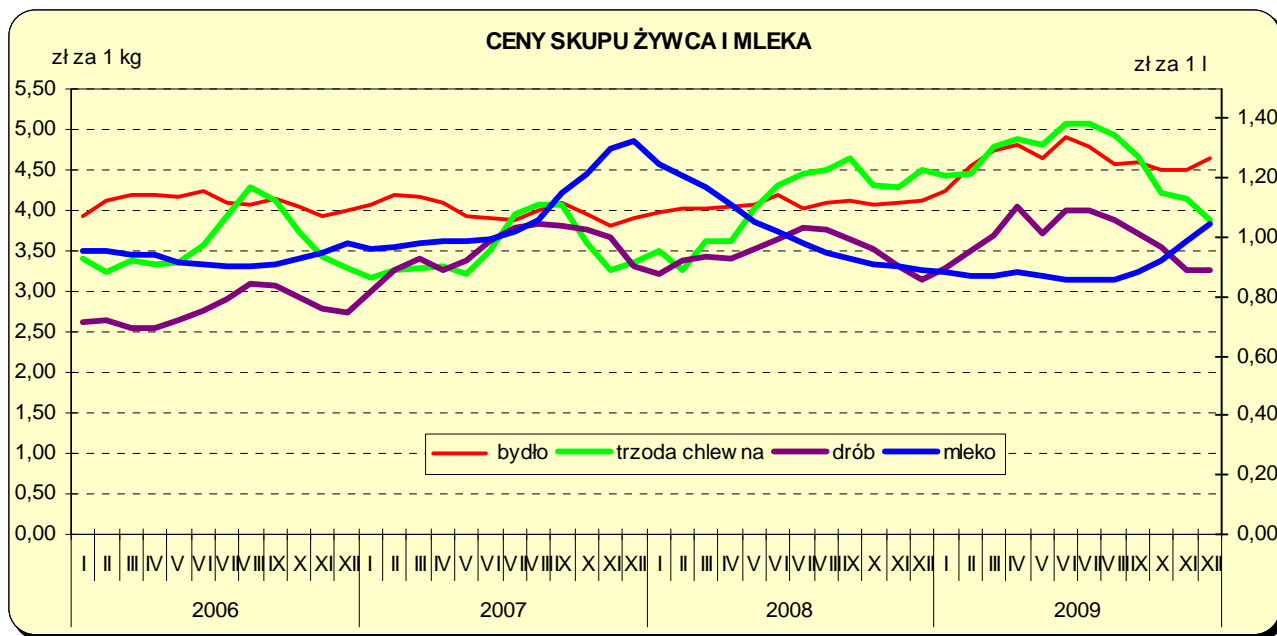
W grudniu ub. roku, przy sezonowym spadku podaży, przeciętna cena **ziemniaków** w skupie i na targowiskach wzrosła i była odpowiednio o 4,2% i o 5,4% wyższa niż przed rokiem. W 2009 r. za 1 dt ziemniaków w skupie płacono o 9,0% więcej niż przed rokiem. Na targowiskach przeciętna cena ziemniaków jadalnych była o 24,4% wyższa niż w 2008 r.

Skup żywca rzeźnego kształtował się następująco:

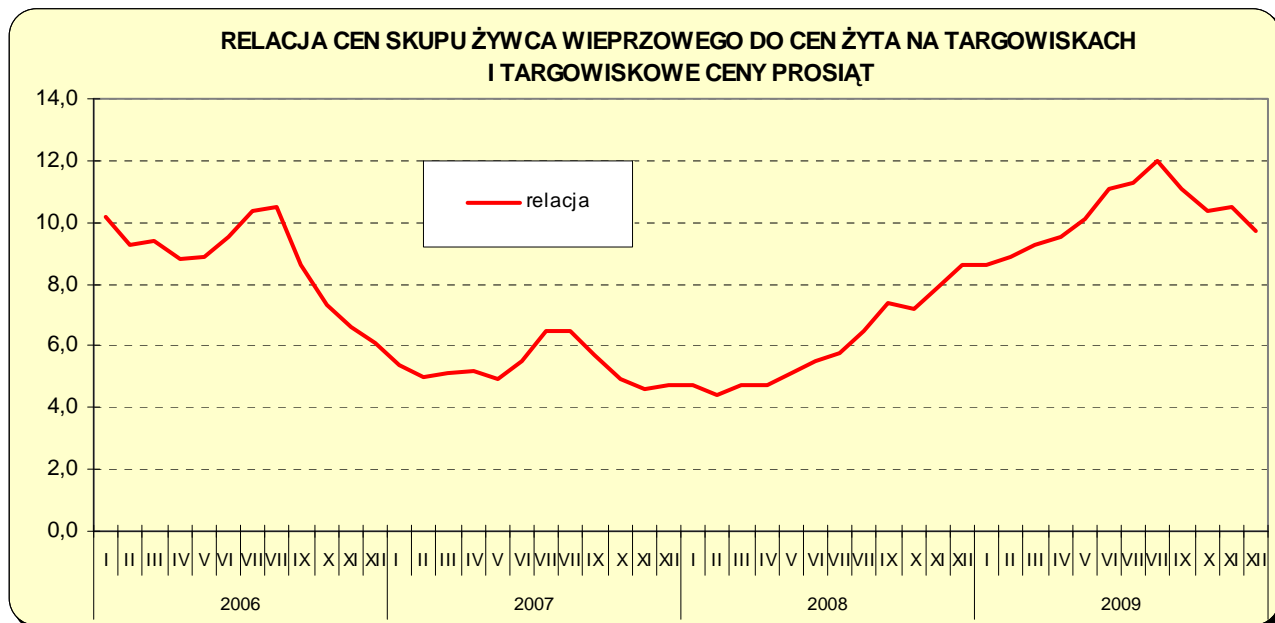
Wyszczególnienie	Styczeń–czerwiec 2009		Styczeń–grudzień 2009 ^a	
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem^b	1381,0	93,6	2382,8	94,5
w tym:				
wołowy (łącznie z cielęcym) ..	156,9	107,3	221,3	98,0
wieprzowy	678,3	84,7	1117,6	86,0
drobiowy	540,4	103,2	1036,3	104,8

^a Za II półrocze dane meldunkowe. ^b Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) w wadze poubojowej cieplej (w wbc); wołowy, cielęcy, wieprzowy, barani, koński i drobiowy.

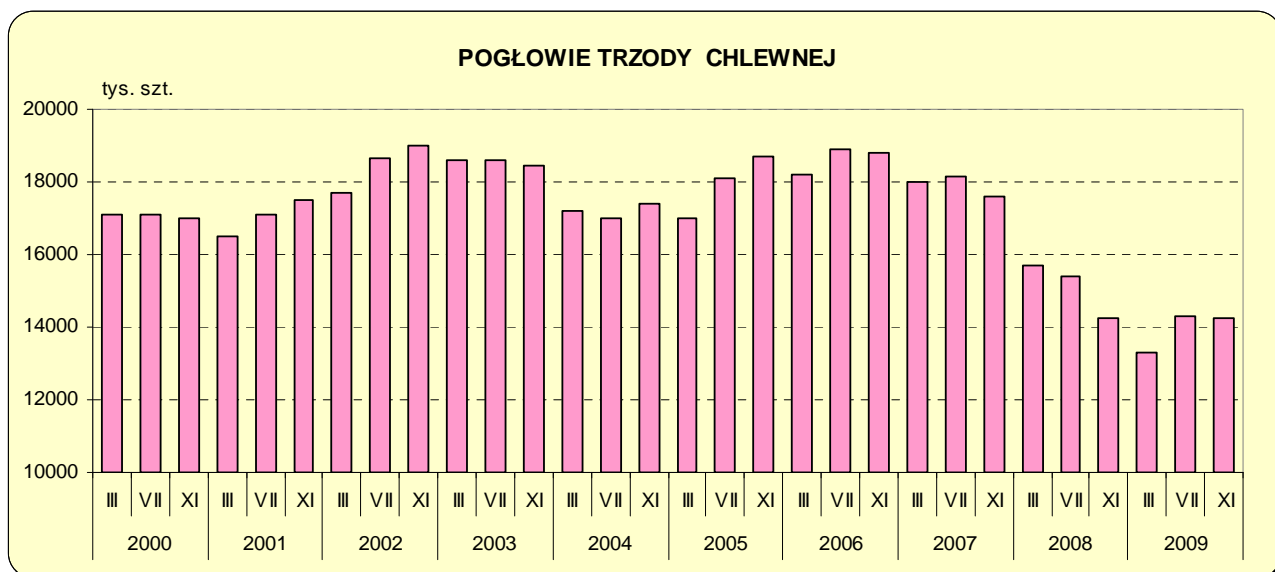
W 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, skup żywca rzeźnego ogółem był o 5,5% mniejszy niż przed rokiem, przede wszystkim w wyniku zmniejszonego skupu żywca wieprzowego – o 14,0%. Mniejsze były również dostawy żywca wołowego – o 2,0%. Wyższy niż przed rokiem był natomiast skup żywca drobiowego (o 4,8%).

Przy niskiej krajowej podaży żywca wieprzowego spowodowanej załamaniem produkcji trzody w 2008 r., w I półroczu 2009 r. ceny **żywca wieprzowego** wykazywały wyraźną tendencję rosnącą. W czerwcu 2009 r. za 1 kg żywca wieprzowego w skupie płacono 5,06 zł, a na targowiskach 4,81 zł, tj. więcej odpowiednio o 17,5% i o 11,6% niż przed rokiem. W II półroczu ceny na obu rynkach uległy stopniowemu obniżeniu. W grudniu 2009 r., ceny żywca wieprzowego w skupie (3,88 zł/kg) i na targowiskach (4,03 zł/kg) obniżyły się w stosunku do poprzedniego miesiąca odpowiednio o 6,5% i o 4,5% i były stosownie o 13,8% i o 7,6% niższe niż przed rokiem. Przeciętnie w roku za 1 kg żywca w skupie i na targowiskach płacono więcej niż w 2008 r. odpowiednio o 16,0% i o 11,1%. Ceny skupu żywca wieprzowego w 2009 r., pomimo notowanych spadków, kształtowały się na poziomie opłacalnym dla producentów trzody. Relacja cen skupu trzody do cen żyta na targowiskach w grudniu 2009 r. wynosiła 9,7 wobec 10,5 przed miesiącem i 8,6 przed rokiem. Przy ograniczonej podaży prosiąt do dalszego chowu, ich ceny kształtowały się na wysokim poziomie. W grudniu 2009 r. średnia cena prosięcia do dalszego chowu w obrocie targowiskowym była niższa o 1,1% niż przed miesiącem, ale o 8,7% wyższa niż przed rokiem. Średnio w 2009 r. za 1 prosię płacono ok. 173 zł, tj. o 67,3% więcej niż w 2008 r.

W 2009 r. efektem wyraźnej poprawy opłacalności tuczu trzody chlewnej było stopniowe wyhamowanie spadku pogłowia tego gatunku. Według stanu w końcu listopada 2009 r. pogłowie trzody chlewnej wynosiło 14,3 mln szt. i było o 9,8 tys. szt., tj. o 0,1%, większe niż przed rokiem. Pogłowie loch na chów, którego wielkość świadczy o nastawieniach produkcyjnych w chowie trzody i jednocześnie określa aktualne możliwości reprodukcyjne stada, wzrosło w ujęciu rocznym do 1360,8 tys. szt., w tym loch prośnych do 875,1 tys. szt., tj. w obu grupach po 6,4%. Podobny wzrost w skali roku (o 6,4%) odnotowano w pogłowie trzody o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na chów. Stado prosiąt było zbliżone do stanu sprzed roku (wzrost o 0,1%). Utrzymał się natomiast proces redukcji pogłowia warchlaków (o 1,6% wobec 9,0% w lipcu ub. roku) oraz trzody o wadze 50 kg i więcej przeznaczonej na ubój (o 0,3% wobec spadku 10,3% w lipcu 2009 r.).

Pogłowie trzody chlewnej kształtowało się następująco:

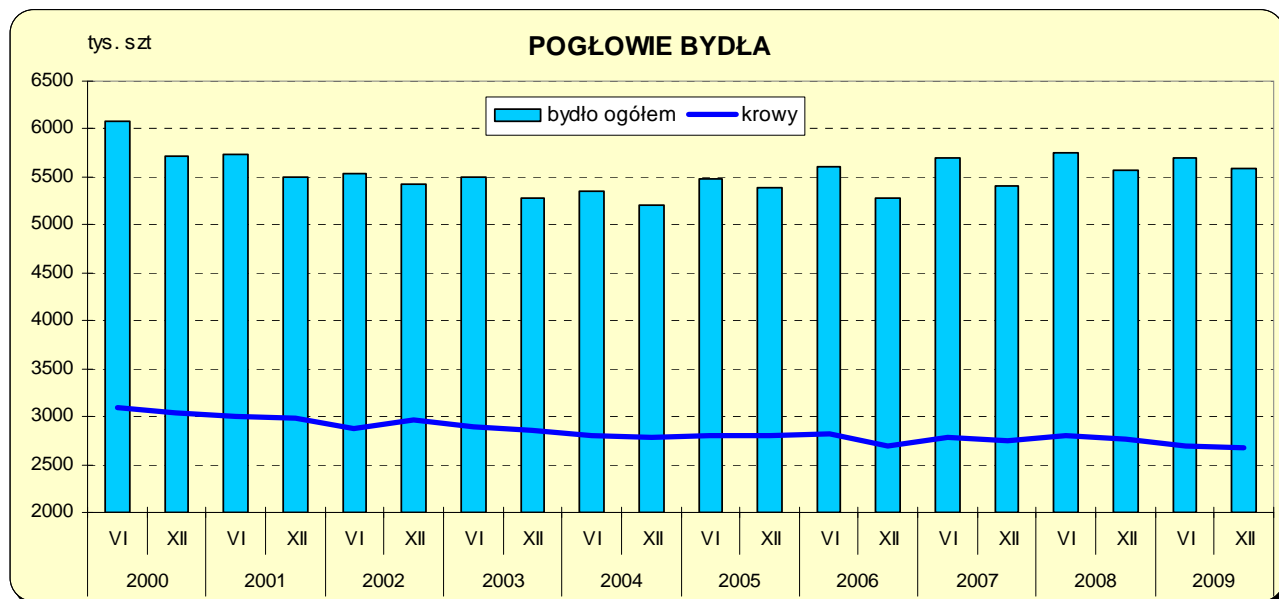
Wyszczególnienie	Marzec 2009		Lipiec 2009		Listopad ^a 2009		
	w tys. szt.	rok poprzedni= =100	w tys. szt.	rok poprzedni= =100	w tys. szt.	rok poprzedni= =100	w odsetkach
Ogółem	13287,2	84,7	14278,6	92,6	14252,1	100,1	100,0
Prosięta do 20 kg.....	4095,3	85,5	4457,0	94,7	4299,6	100,1	30,2
Warchlaki od 20 kg do 50 kg	3660,5	83,5	3833,7	91,0	3716,8	98,4	26,1
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej:							
na ubój.....	4146,2	82,1	4577,9	89,7	4838,3	99,7	33,9
na chów	1385,2	94,9	1410,0	100,7	1397,4	106,4	9,8
w tym lochy.....	1349,6	94,8	1373,8	100,5	1360,8	106,4	9,5
w tym prośne	890,4	97,0	866,9	101,5	875,1	106,4	6,1

^a Dane wstępne.

W grudniu 2009 r., przy skupie **żywca drobiowego** (82,6 tys. t) mniejszym o 6,0% niż przed miesiącem i większym o 12,3% niż przed rokiem, spadek cen drobiu rzeźnego został zahamowany. Za 1 kg żywca drobiowego płacono w skupie więcej o 0,3% niż przed miesiącem i o 3,7% niż w grudniu 2008 r. Średnia cena drobiu rzeźnego w 2009 r. była o 5,0% wyższa niż przed rokiem.

W 2009 r. przy obniżonej podaży, **ceny bydła rzeźnego** na obu rynkach, pomimo występujących okresowych spadków cen, wykazywały tendencję rosnącą. W grudniu 2009 r. przy zwiększonym skupie żywca wołowego, w ujęciu miesięcznym odnotowano wzrost cen bydła rzeźnego (o 3,2%) i młodego bydła rzeźnego (o 2,5%) do poziomu wyższego niż przed rokiem odpowiednio o 12,4% i o 11,6%. Na targowiskach ceny żywca wołowego były również wyższe niż przed miesiącem i rokiem. Średnia roczna cena skupu żywca wołowego (4,56 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (4,88 zł/kg) wzrosła w porównaniu z notowaną w 2008 r. odpowiednio o 12,4% i o 11,2 %. W obrocie targowiskowym przeciętnie za 1 kg żywca wołowego (4,75 zł) i młodego bydła rzeźnego (5,17 zł) płacono więcej odpowiednio o 8,0% i o 7,3% niż przed rokiem.

W grudniu 2009 r. **pogłowie bydła** ogółem liczyło 5590,2 tys. szt. i było o 26,6 tys. szt. (o 0,5%) większe niż przed rokiem. Wzrost ten był wynikiem zwiększenia pogłowia młodego bydła od 1 do 2 lat – o 8,9% oraz cieląt poniżej 1 roku – o 2,4%. W 2009 r. wysoki poziom cen żywca wołowego zarówno w skupie, jak i na targowiskowych skłonił producentów do dalszego odchowu cieląt z przeznaczeniem na opas. Świadczy to o wzrastającym zainteresowaniu rolników produkcją żywca. Jednocześnie, w związku z niską opłacalnością produkcji mleka, zarejestrowano w skali roku dalszy spadek pogłowia krów – o 3,4%, w tym mlecznych – o 4,2%.

Pogłowie bydła kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	Czerwiec 2009			Grudzień 2009 ^a		
	w tys. szt.	rok poprzedni=100	w %	w tys. szt.	rok poprzedni=100	w %
Ogółem	5700,0	99,0	100,0	5590,2	100,5	100,0
Cielęta poniżej 1 roku.....	1471,8	98,0	25,8	1419,1	102,4	25,4
Młode bydło od 1 do 2 lat	1203,7	109,2	21,1	1192,8	108,9	21,3
Bydło 2-letnie i starsze	3024,5	95,9	53,1	2978,3	96,6	53,3
w tym krowy	2687,9	95,8	47,2	2678,2	96,6	47,9
w tym mleczne.....	2606,1	95,4	45,7	2584,8	95,8	46,2

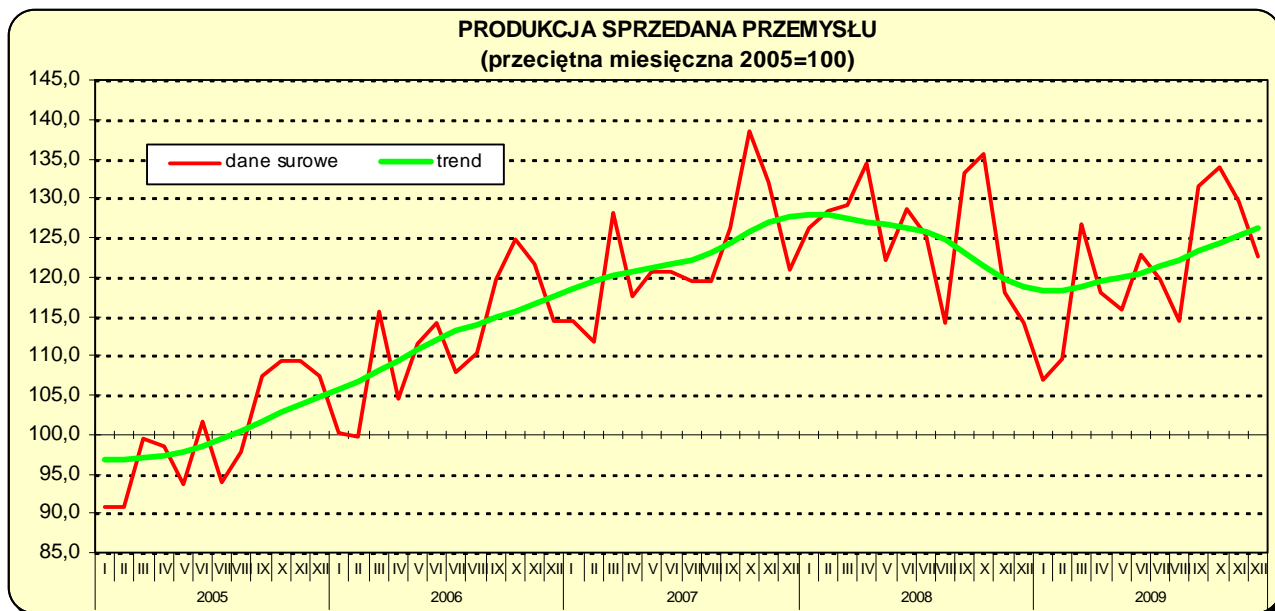
^a Dane wstępne.

W 2009 r. dostawy **mleka surowego** do skupu wynosiły 8869,6 mln l i były o 3,0% większe niż w 2008 r. Od stycznia do sierpnia 2009 r. ceny surowca kształtowały się na niskim poziomie – od 86 do 88 zł/hl. Od września spadek cen mleka w skali miesiąca został zahamowany. W grudniu 2009 r. przy skupie mleka (671,7 tys. l) większym o 3,4% niż w listopadzie, ale mniejszym o 0,6% niż przed rokiem, przeciętne ceny mleka (104,87 zł/hl) były wyższe o 5,6% niż przed miesiącem i o 17,9% niż w grudniu 2008 r. Średnio w roku za skupowane mleko płacono ok. 89 zł/hl, tj. o 12,6% mniej niż przed rokiem.

W 2009 r. w obrocie targowiskowym średnia cena krowy dojnej (ok. 2487 zł) i jałówki jednorocznej (ok. 1570 zł) była wyższa niż przed rokiem odpowiednio o 0,1% i o 1,3%.

Przemysł

Szacuje się, że **produkcja sprzedana przemysłu** ogółem w 2009 r. ukształtowała się na poziomie o 3,5% niższym niż w roku poprzednim (w 2008 r. wzrost o 3,6%).

Produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2009 r. była o 3,2% niższa niż przed rokiem (wobec wzrostu o 2,5% w 2008 r.). Wpłynął na to spadek, chociaż stopniowo słabnący, w trzech pierwszych kwartałach ub. roku. W IV kwartale odnotowano znaczny wzrost produkcji w stosunku do niskiego poziomu przed rokiem.

W 2009 r. zmniejszenie produkcji obserwowano we wszystkich sekcjach przemysłu, z wyjątkiem dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji, gdzie notowano wzrost sprzedaży o 2,0%. W przetwórstwie przemysłowym sprzedaż obniżyła się o 2,7%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 4,8%. W sekcji górnictwo i wydobywanie zmniejszenie produkcji utrzymało się we wszystkich kwartałach ub. roku. W efekcie spadek w tej sekcji był najgłębszy i w całym 2009 r. wyniósł 12,9%.

Wśród **głównych grupowań przemysłowych**⁹, po wzroście produkcji sprzedanej w 2008 r. we wszystkich grupowaniach (z wyjątkiem dóbr zaopatrzeniowych, których sprzedaż nieznacznie obniżyła się) w 2009 r. notowano spadek produkcji sprzedanej przedsiębiorstw produkujących głównie dobra inwestycyjne – o 9,0%, związane z energią – o 6,5% oraz zaopatrzeniowe – o 6,3%. Zwiększyła się natomiast w skali roku sprzedaż dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 13,8% oraz nietrwałych – o 5,1%.

⁹ Grupowania przedsiębiorstw na wytwarzające głównie dobra inwestycyjne, konsumpcyjne nietrwałe i trwałe, zaopatrzeniowe oraz związane z energią (ang. MIGs – Main Industrial Groupings) dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 656/2007 z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającym Rozporządzenie (WE) nr 586/2001 w sprawie wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1165/98 dotyczącego krótkookresowej statystyki w zakresie definicji Głównych Grupowań Przemysłowych.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w 2009 r. o 2,4% wyższa niż przed rokiem, przy mniejszym o 5,5% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto – o 4,9%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009						
	I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	XII	I–XII	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego=100											struktura w %
Przemysł	102,5	108,2	107,0	102,2	93,7	90,0	93,3	98,7	105,5	107,4	96,8	100,0
górnictwo i wydobywanie.....	102,9	100,8	107,1	105,6	98,2	87,7	82,0	86,2	92,5	101,5	87,1	5,0
przetwórstwo przemysłowe ..	102,8	108,3	107,2	102,1	94,3	90,1	93,8	99,1	106,6	108,2	97,3	82,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	99,1	111,3	104,5	98,9	85,2	88,4	92,4	102,0	100,2	102,2	95,2	10,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	105,2	102,5	103,8	114,2	100,6	100,1	97,9	100,7	109,4	110,9	102,0	2,2
Z przemysłu ogółem – działy: wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.....	100,5	98,0	107,7	105,8	91,8	83,5	74,1	85,5	92,8	100,1	83,9	2,9
produkcja artykułów spożywczych	100,1	105,1	104,2	98,5	92,9	99,8	102,0	106,8	116,4	108,0	106,1	16,0
produkcja napojów	105,0	104,2	102,2	104,8	109,6	118,8	98,1	112,2	102,9	103,2	107,3	2,3
produkcja odzieży.....	95,5	96,7	99,3	93,0	93,4	84,5	85,9	90,8	96,1	103,9	89,3	0,8
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	97,3	101,8	98,3	96,3	92,6	90,0	96,7	102,6	105,9	115,8	98,6	2,4
produkcja papieru i wyrobów z papieru	95,2	97,2	97,5	95,6	90,7	97,4	103,2	104,5	114,5	121,7	104,8	2,3
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	105,1	108,9	106,6	105,2	100,3	87,4	84,2	99,3	108,1	111,0	94,9	5,6
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ...	95,2	99,8	97,6	91,9	91,2	88,5	92,9	95,7	104,3	127,9	95,0	4,3
produkcja wyrobów farmaceutycznych.....	114,9	112,8	113,0	112,3	120,8	110,8	116,8	106,0	97,7	88,2	107,2	1,2
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	105,0	108,9	107,2	107,1	97,1	88,5	93,1	102,3	109,0	118,1	98,1	5,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	101,4	109,7	97,8	102,6	97,1	77,8	96,2	99,2	99,6	99,5	93,6	4,0
produkcja metali	95,0	102,4	108,2	103,9	64,1	64,7	61,7	79,3	114,0	112,2	75,7	3,2
produkcja wyrobów z metali	105,4	111,4	107,4	106,3	97,7	93,6	94,1	91,9	98,0	97,4	94,4	5,7
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	107,3	121,6	95,7	91,2	118,5	95,1	121,9	128,4	106,6	117,5	111,4	3,3
produkcja urządzeń elektrycznych	114,9	121,3	122,5	113,7	105,8	103,7	106,9	107,9	110,1	115,9	107,3	4,0
produkcja maszyn i urządzeń	107,7	110,5	120,3	105,2	96,3	98,0	87,4	91,4	92,5	95,7	92,2	4,1
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.....	106,1	117,3	122,5	106,5	81,0	72,9	83,9	88,1	114,1	126,0	88,1	9,7
produkcja pozostałego sprzętu transportowego.....	108,6	110,2	97,3	109,7	118,0	104,4	115,3	92,3	77,3	52,9	96,2	1,3
produkcja mebli	99,6	100,1	102,3	101,4	95,4	92,7	97,6	98,0	101,4	104,0	97,4	3,0

W 2009 r. spadek produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym wystąpił w 22 (spośród 34) działach przemysłu, których udział stanowił 67,0% wartości produkcji przemysłowej ogółem. Wśród działów o znaczącym udziale w sprzedaży (po wzroście notowanym przed rokiem) zmniejszenie obserwowano m.in. w:

- wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 16,1% (w tym węgla kamiennego – o 17,9%),
- produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 11,9% (m.in. nadwozi do pojazdów silnikowych; przyczep i naczep – o 36,4%, pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – o 12,4%),
- produkcji maszyn i urządzeń – o 7,8% (w tym maszyn dla rolnictwa i leśnictwa – o 24,2%, pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 19,1%),
- produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 6,4% (m.in. wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 11,6%),
- produkcji wyrobów z metali – o 5,6% (m.in. metalowych elementów konstrukcyjnych – o 13,2%),
- produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 5,1% (w tym w wytwarzaniu i przetwarzaniu koksu – o 33,5%),

Podobnie jak w roku poprzednim spadek odnotowano m.in. w produkcji sprzedanej:

- metali – 24,3% (m.in. surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych – 31,2%),
- chemikaliów i wyrobów chemicznych – 5,0% (m.in. podstawowych chemikaliów, nawozów i związków azotowych, tworzyw sztucznych i kauczuku syntetycznego w formach podstawowych – 9,3%),
- mebli – 2,6%,
- wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – 1,4% (w tym wyrobów z drewna, korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania – 2,6%).

Szybciej niż w 2008 r. rosła natomiast produkcja artykułów spożywczych (6,1%, wobec wzrostu o 0,1% przed rokiem), której udział stanowił 16,0% ogółu produkcji. Wzrost w skali roku notowano we wszystkich grupach, z wyjątkiem produkcji gotowych paszy i karmy dla zwierząt, gdzie miał miejsce spadek o 4,4%. Najbardziej zwiększyła się sprzedaż w wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 24,5%, przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 19,3%, produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 15,5% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 11,4%. W przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa (stanowiącym ponad

30% produkcji artykułów spożywczych) wzrost w ujęciu rocznym wyniósł 4,2%, a w wytwarzaniu wyrobów mleczarskich oraz produkcji pozostałych artykułów spożywczych (których łączny udział w strukturze artykułów spożywczych stanowił ponad 35%) odpowiednio 6,1% oraz 3,5%.

W 2009 r., podobnie jak w roku poprzednim, zwiększyła się w skali roku produkcja sprzedana m.in.:

- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 11,4% (m.in. elektronicznego sprzętu powszechnego użytku – o 32,7%),
- urządzeń elektrycznych – o 7,3% (m.in. produkcja sprzętu gospodarstwa domowego – o 19,8%),
- napojów – o 7,3%,
- wyrobów farmaceutycznych – o 7,2% (w tym produkcja leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych – o 7,4%).

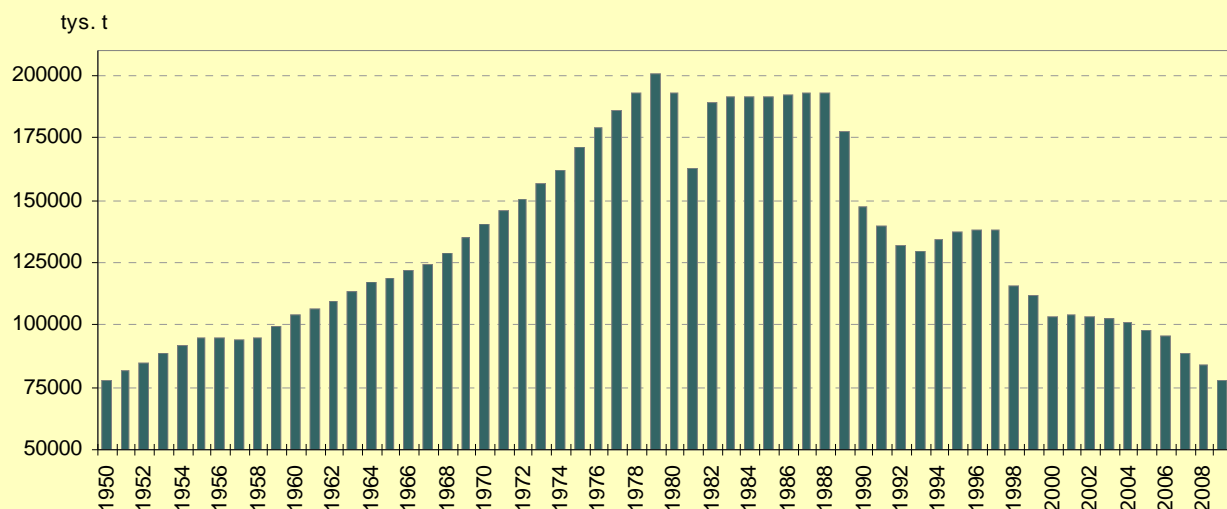
Z obserwowanych w 2009 r. 242 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 161 była niższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla kamiennego i brunatnego, siarki, produktów uboju trzody chlewnej, wędlin, piwa, papierosów z tytoniu, obuwia, tarcicy iglastej i liściastej, płyt pilśniowych, koksu, olejów opałowych, nawozów azotowych i fosforowych, opon ciągnikowych, cementu, stali surowej, wyrobów walcowanych na gorąco, rur stalowych, aparatów telefonicznych, chłodziarek i zamrażarek, odkurzaczy, kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych towarowych, rowerów oraz energii elektrycznej. Wyższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 81 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. gazu ziemnego, produktów uboju bydła i cieląt, mleka, benzyny silnikowej, olejów napędowych, mydła, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, maszyn pralniczych automatycznych oraz pojazdów do transportu publicznego.

W grudniu 2009 r. produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w skali roku o 7,4% (przed rokiem spadek o 5,6%, w listopadzie 2009 r. wzrost o 9,9%). Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż we wszystkich sekcjach, w tym w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 10,9% oraz w przetwórstwie przemysłowym – o 8,2%. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę produkcja zwiększyła się o 2,2%, natomiast w górnictwie i wydobywaniu o 1,5%. **Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym** produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w ujęciu rocznym o 6,2% (przed miesiącem o 6,1%), natomiast w stosunku do listopada 2009 r. obniżyła się o 2,8%.

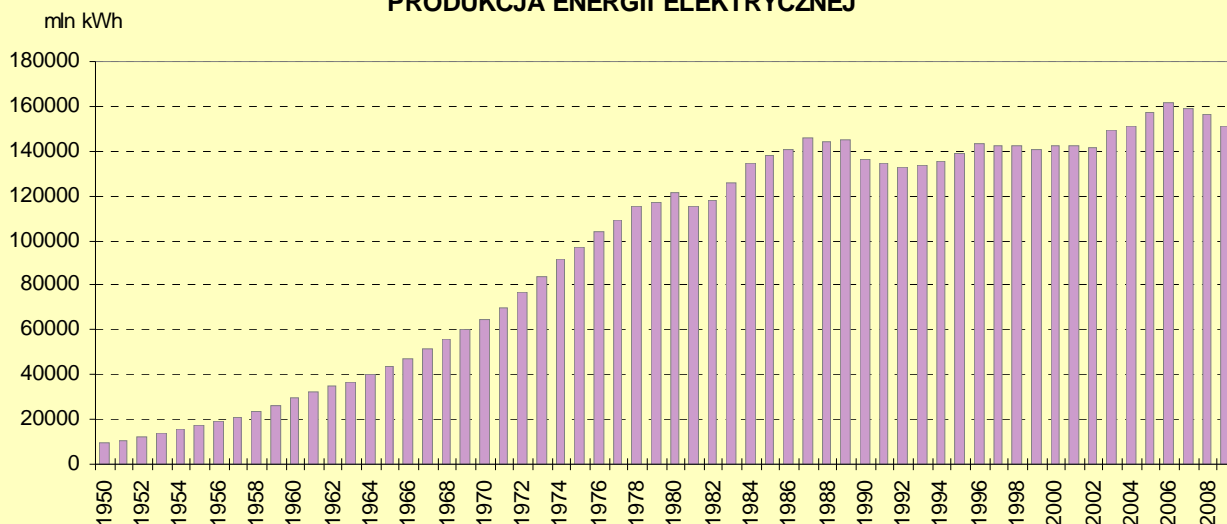
W okresie trzech kwartałów 2009 r. przedsiębiorstwa przemysłowe odnotowały pogorszenie **wyników finansowych**¹⁰ w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Nieznacznie pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów (z 93,5% przed rokiem do 93,9%). Mniej korzystne były wskaźniki rentowności obrotu brutto (6,1%, wobec 6,5%) i netto (5,1%, wobec 5,3%). Wyższy był wskaźnik płynności finansowej I stopnia (34,6% wobec 33,7% przed rokiem), natomiast niższy – II stopnia (103,1% wobec 103,8%). Zmniejszyła się liczba przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (do 70,9% z 71,3%). Wynik finansowy netto był niższy niż przed rokiem we wszystkich sekcjach przemysłu, z wyjątkiem wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W przetwórstwie przemysłowym był on o 12,3% niższy niż w okresie styczeń–wrzesień 2008 r., przy czym znacząco obniżył się w produkcji m.in.: produkcji metali, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny, metali, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, chemikaliów i wyrobów chemicznych. Znacznie wyższy niż przed rokiem wynik finansowy netto notowano natomiast w produkcji: komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, mebli oraz artykułów spożywczych. W porównaniu z I półroczem 2009 r., podstawowe wskaźniki poprawiły się, zwłaszcza w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, wyrobów z pozostałych surowców mineralnych, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny oraz napojów.

¹⁰ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

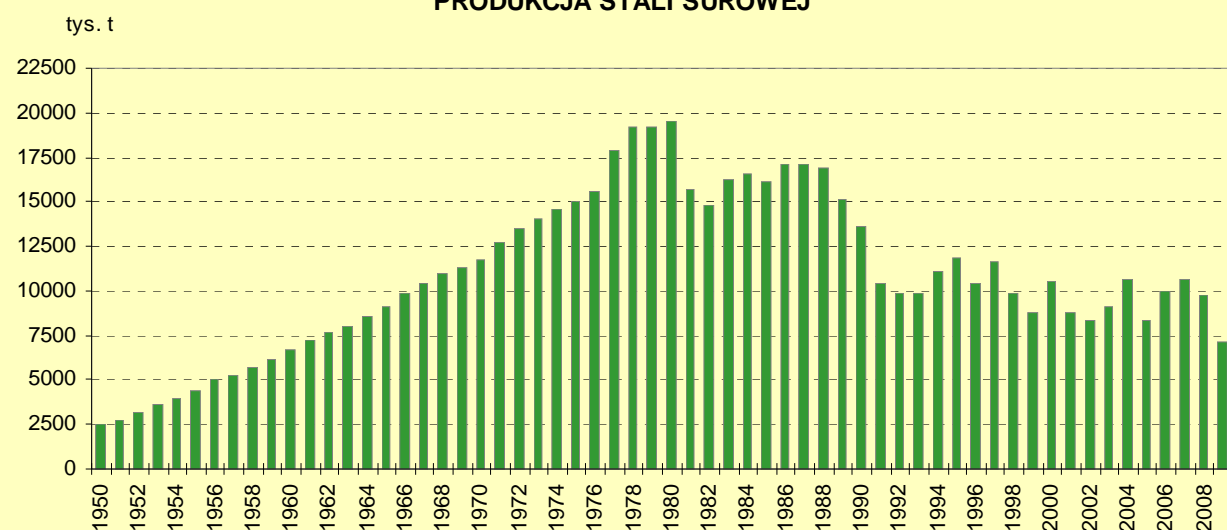
WYDOBYCIE WĘGLA KAMIENNEGO

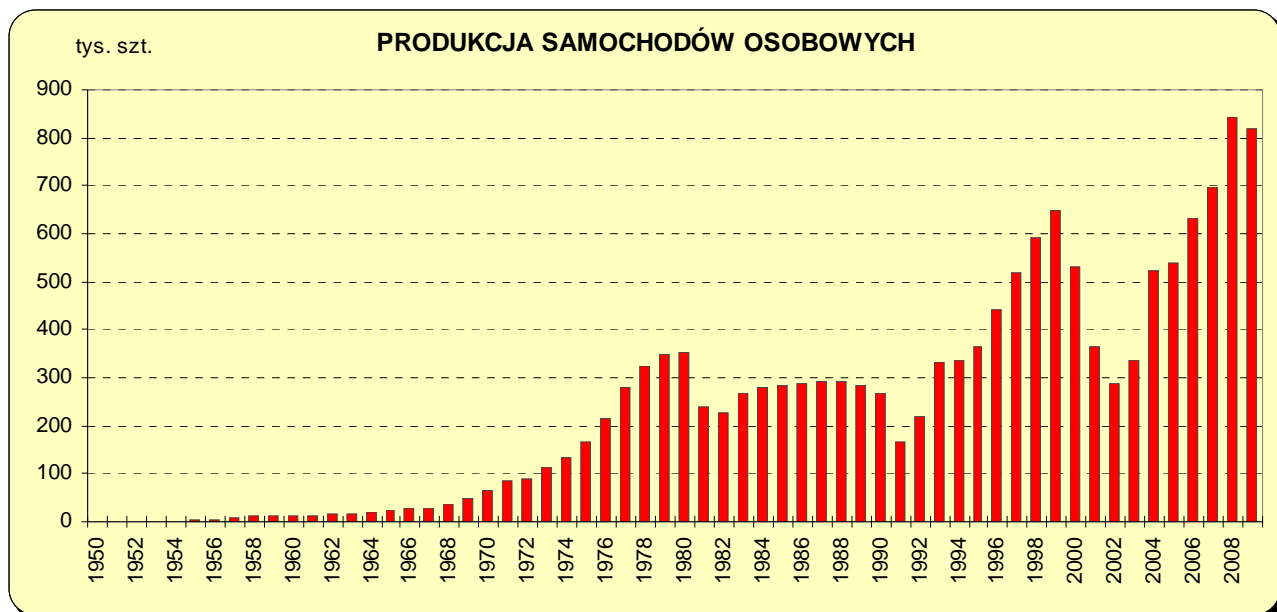
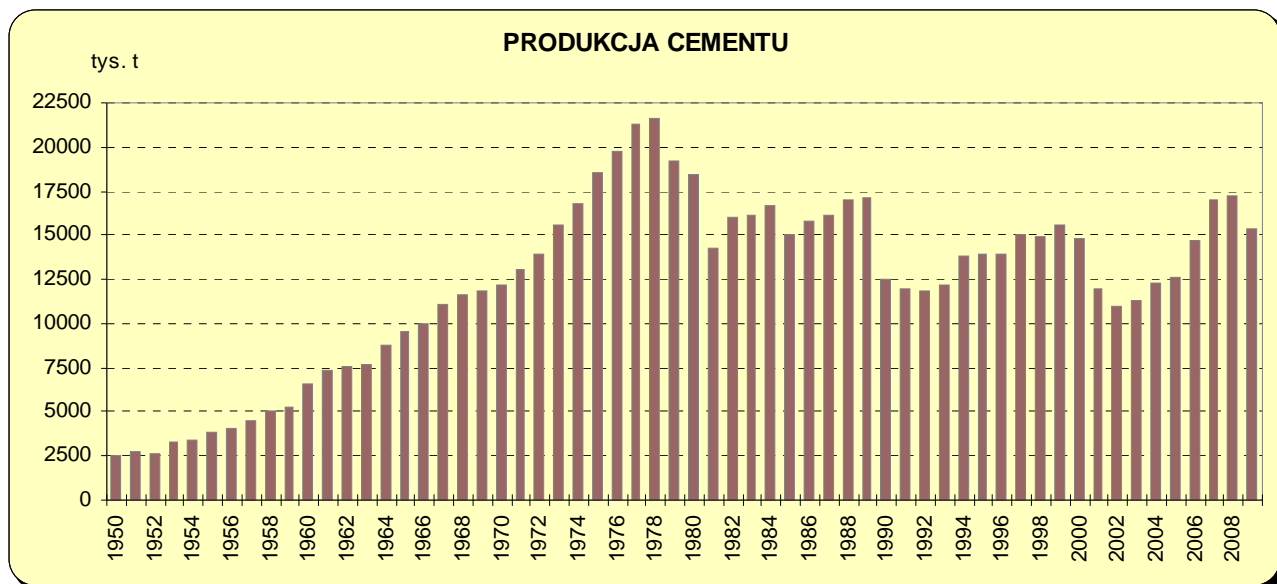
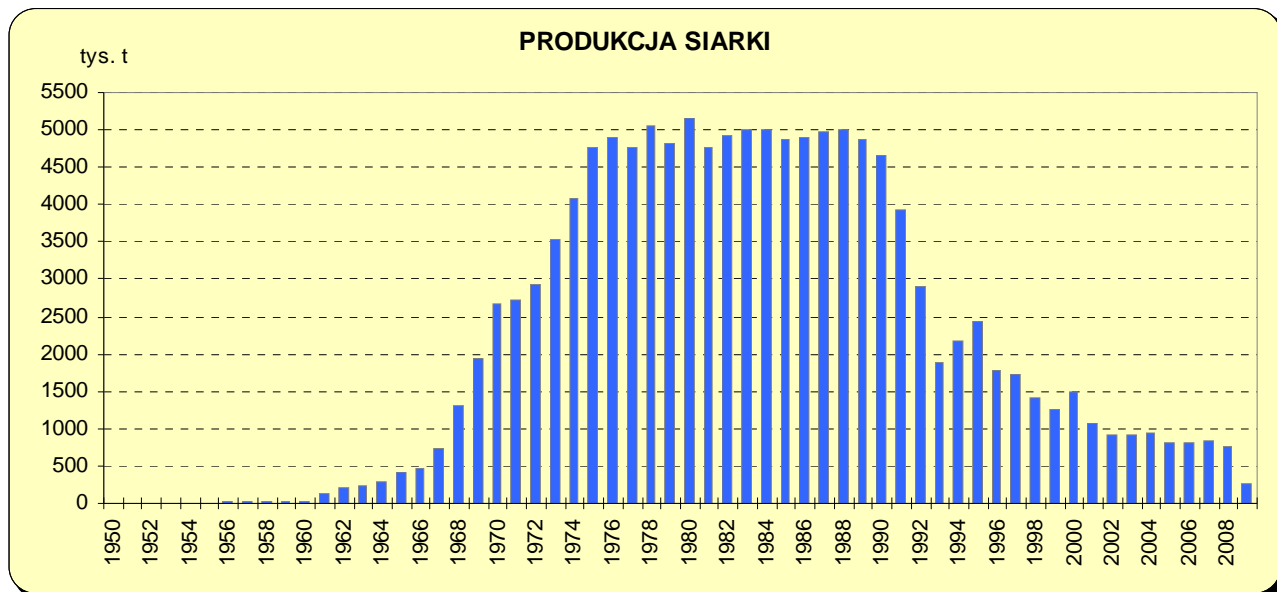

PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

PRODUKCJA STALI SUROWEJ

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w styczniu br. w przetwórstwie przemysłowym jest oceniany lepiej niż przed rokiem oraz w grudniu 2009 r. Pozytywne oceny koniunktury formułują przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 250 i więcej osób, przy negatywnych opiniach w pozostałych klasach wielkości przedsiębiorstw. Prognozy ogółu firm dotyczące produkcji oraz portfela zamówień są optymistyczne, wobec negatywnych przed miesiącem. Nadal pesymistyczne, chociaż w mniejszym stopniu niż w grudniu ub. roku, są oceny bieżące oraz przewidywania dotyczące sytuacji finansowej. Zdaniem przedsiębiorców ceny wyrobów gotowych mogą rosnąć. Nadal planowane są redukcje zatrudnienia, ale w skali nieco mniejszej niż przed miesiącem.

W opinii przedsiębiorców utrzymuje się nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych w przetwórstwie przemysłowym. Wysoki poziom i narastanie nadmiernych zapasów sygnalizują producenci m.in. papieru i wyrobów z papieru, metali, odzieży oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych.

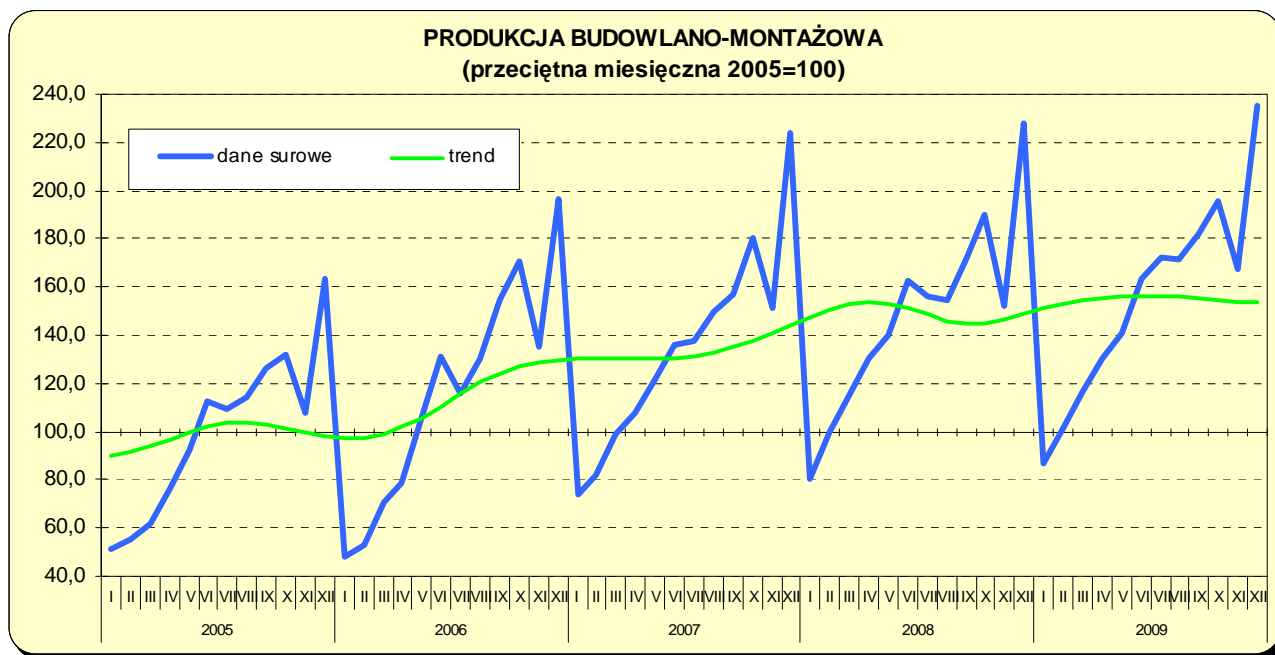
Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przetwórstwie przemysłowym szacowane jest w styczniu br. (podobnie jak przed rokiem) na 72%. W ujęciu rocznym obniża się ono m.in. w produkcji pozostałego sprzętu transportowego, metali oraz odzieży. Na niewielkie zwiększenie wykorzystania mocy produkcyjnych wskazują m.in. producenci wyrobów tekstylnych oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny.

Wśród barier ograniczających bieżącą działalność przedsiębiorstw w styczniu br. najbardziej uciążliwymi pozostają: niedostateczny popyt na rynku krajowym i zagranicznym oraz niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej, przy czym znaczenie ostatniej z barier zmniejszyło się w ujęciu rocznym i kwartalnym w największym stopniu. Zwiększyła się natomiast w skali roku uciążliwość m.in. problemów finansowych.

Budownictwo

Szacuje się, że w 2009 r. produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez wszystkie przedsiębiorstwa budowlane (tj. łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób) była wyższa niż przed rokiem o ok. 3% (wobec wzrostu o 12,1% w 2008 r.).

Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2009 r. była o 3,7% wyższa niż w 2008 r. (wobec wzrostu o 10,9% przed rokiem). Szybszy wzrost dotyczył sprzedaży robót o charakterze remontowym (o 8,6%), niż inwestycyjnym (o 1,7%). Udział robót inwestycyjnych w produkcji budowlano-montażowej zmniejszył się w porównaniu z 2008 r. o 1,4 pkt proc. do 68,9%.

W 2009 r. rosnącej produkcji towarzyszyło zwiększenie w skali roku przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (o 5,3%) i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 2,8%).

W grudniu ub. roku produkcja budowlano-montażowa była o 3,1% wyższa niż przed rokiem (przed miesiącem wzrost odpowiednio o 9,9%). Po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym wzrost w skali roku wyniósł 4,7%, natomiast w porównaniu z listopadem 2009 r. produkcja spadła o 1,3%.

Dynamika (w cenach stałych) produkcji budowlano-montażowej w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009					2008	
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	XII	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100									struktura w %	
Ogółem	118,8	117,2	113,4	110,9	98,7	101,4	104,7	103,7	103,1	100,0	100,0
Z ogółem działy:											
budowa budynków...	123,6	117,7	113,2	108,6	93,2	94,8	98,7	98,9	94,6	44,1	46,3
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej...	108,7	116,2	114,2	113,7	105,7	112,4	119,2	116,9	116,4	35,4	31,2
roboty budowlane specjalistyczne	118,2	117,5	112,9	111,9	104,6	102,6	98,1	94,7	95,9	20,5	22,5

W 2009 r. nastąpił wzrost sprzedaży w ujęciu rocznym w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie robotami związanymi z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 16,9%), przy spadku w przedsiębiorstwach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (o 5,3%) oraz wznoszeniem budynków (o 1,1%, w tym w jednostkach specjalizujących się w robotach budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych – o 1,3%).

Wśród podmiotów zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, wzrost produkcji w ujęciu rocznym odnotowały przedsiębiorstwa specjalizujące się w robotach związanych z budową dróg kołowych i szynowych (o 21,1%), mające największy udział w tym dziale. Równie wysoki wzrost odnotowano w jednostkach zajmujących się głównie robotami związanymi z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (o 18,0%), a nieznaczny – w podmiotach specjalizujących się w robotach związanych z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 0,4%).

Spośród przedsiębiorstw zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi spadek produkcji w skali roku wystąpił w jednostkach zajmujących się wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych (o 20,4%), wykonywaniem instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (o 8,3%) oraz rozbiórką i przygotowaniem terenu pod budowę (o 3,9%). Wzrost produkcji w skali roku odnotowano natomiast w przedsiębiorstwach wykonujących głównie pozostałe specjalistyczne roboty budowlane (o 5,6%).

Struktura produkcji budowlano-montażowej wg rodzajów obiektów budowlanych (wg PKOB) kształtowała się następująco:

Rodzaje obiektów	Struktura (w %)
	I–XII 2009
OGÓŁEM.....	100,0
Budynki razem.....	41,7
Budynki mieszkalne.....	14,4
w tym:	
mieszkalne jednorodzinne	1,7
o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	11,1
zbiorowego zamieszkania.....	1,6
Budynki niemieszkalne.....	27,3
w tym:	
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	0,9
biurowe	3,2
handlowo-usługowe.....	6,3
transportu i łączności	0,4
przemysłowe i magazynowe.....	9,0
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	5,9
pozostałe	1,6
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	58,3
w tym:	
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	24,7
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	3,3
drogi lotniskowe	0,1
mosty, wiadukty i estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	3,6
budowle wodne.....	0,9
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie energetyczne przesyłowe	5,2
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze.....	11,7
oczyszczalnie wód i ścieków	2,2
kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	4,6
budowle sportowe i rekreacyjne	2,4
obiekty pozostałe, gdzie indziej nie sklasyfikowane	1,8

W okresie trzech kwartałów 2009 r. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w budownictwie kształtowała się korzystniej niż w analogicznym okresie 2008 r. Lepszy był wynik finansowy brutto (wzrost o 3,4% do 4601,3 mln zł) i netto (wzrost o 7,7% do 3885,6 mln zł). Nieznacznie osłabł wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 6,3% przed rokiem do 6,2%), natomiast poprawił – wskaźnik rentowności obrotu netto (z 5,1% do 5,3%). Niewielkiemu pogorszeniu uległ wskaźnik poziomu kosztów (z 93,7% do 93,8%). Wyższy niż przed rokiem był wskaźnik rentowności ze sprzedaży (6,8% wobec 6,0% przed rokiem). Nieznacznie zmniejszył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (do 74,7% z 76,6% w okresie styczeń–wrzesień 2008 r.)

W styczniu br. wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie jest nadal pesymistyczny, zbliżony do notowanego w grudniu 2009 r. Przedsiębiorcy przewidują mniejsze niż przed miesiącem ograniczanie portfela zamówień i produkcji na rynku krajowym. Negatywne i gorsze niż w grudniu są prognozy dotyczące sytuacji finansowej badanych podmiotów. Przewidywane jest mniejsze od prognozowanego przed miesiącem ograniczenie zatrudnienia i wolniejszy spadek cen realizacji robót budowlano-montażowych.

Najbardziej uciążliwymi barierami w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej pozostają konkurencja ze strony innych firm, koszty zatrudnienia, a także niedostateczny popyt, który jest dużo bardziej odczuwalny niż przed rokiem. W porównaniu z grudniem 2009 r. zmniejszyło się znaczenie barier związanych z trudnościami z konkurencją ze strony innych firm, kosztami finansowej obsługi, a także niedoborem wykwalifikowanych pracowników.

Budownictwo mieszkaniowe

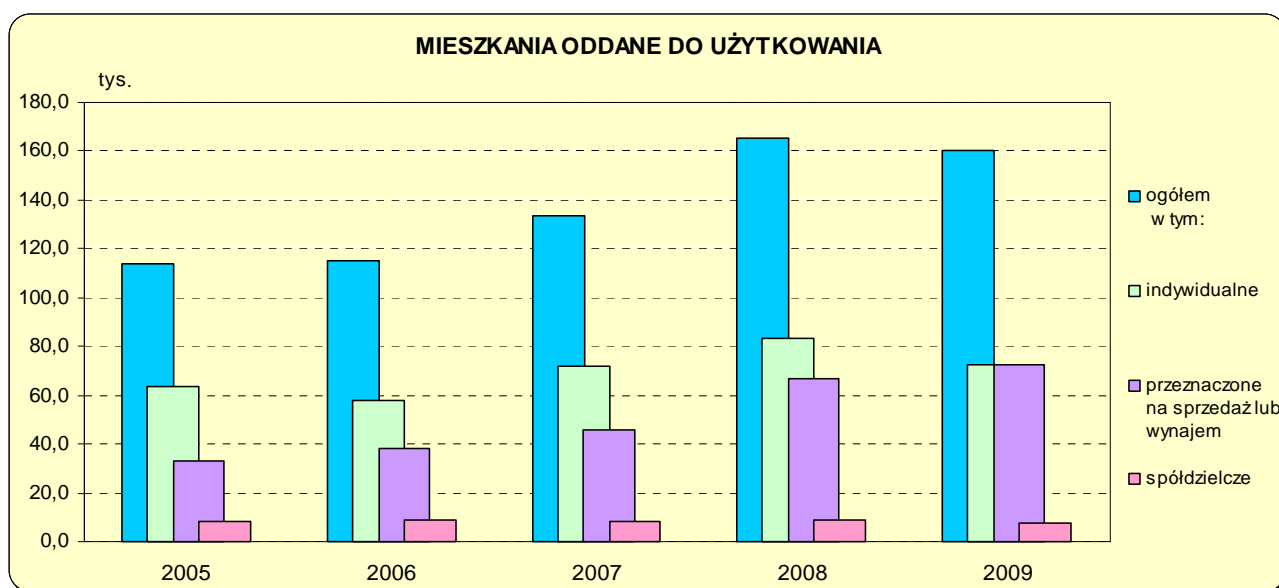
Według wstępnych danych¹¹, w 2009 r. oddano do użytkowania 160,1 tys. mieszkań, tj. o 3,1% mniej niż przed rokiem (w 2008 roku wzrost o 23,6%). Spadek odnotowano w budownictwie spółdzielczym – o 14,7% oraz indywidualnym – o 13,4%. Wzrost liczby mieszkań wystąpił w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 8,5%. Wyższa niż przed rokiem była również liczba mieszkań zrealizowanych w budownictwie komunalnym – o 41,7%, zakładowym – o 16,3%, oraz społecznym czynszowym – o 12,9%. W 2009 r. utrzymał się obserwowany od 2004 r. znaczny wzrost budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem

¹¹ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania (o 4,8 pkt proc. do 45,2%). W drugim z kolei roku zmniejszył się natomiast udział budownictwa indywidualnego (o 5,4 pkt proc. do 45,1%).

W 2009 r. efekty budownictwa mieszkaniowego w jedenastu województwach były gorsze niż przed rokiem. Najbardziej znaczący spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania odnotowano w województwie wielkopolskim (o 12,7% do 14,3 tys.) oraz warmińsko-mazurskim (o 28,9% do 4,9 tys.). Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w 2009 r. w skali roku zwiększyła się w pięciu województwach, najbardziej w województwie małopolskim (o 17,7% do 18,9 tys.), dolnośląskim (o 14,9% do 14,4 tys.) oraz zachodniopomorskim (o 11,1% do 7,7 tys.). W województwie pomorskim przekazano o 2,1% mieszkań więcej niż przed rokiem (tj. oddano 14,7 tys. mieszkań), a w mazowieckim – odpowiednio o 0,7% więcej (tj. 38,4 tys. mieszkań).

W grudniu 2009 r. oddano do użytkowania 16,8 tys. mieszkania, tj. o 43,9% mniej w skali roku (w 2008 r. odnotowano wzrost o 73,6%). Mniejszą niż przed rokiem liczbę mieszkań przekazano w budownictwie indywidualnym – o 50,6% (wobec wzrostu o 92,6% w roku poprzednim) i przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 39,7% (wobec wzrostu o 81,7%). Gorsze niż przed rokiem efekty obserwowano również w budownictwie zakładowym, w którym zrealizowano 79 mieszkań (wobec 141 w grudniu 2008 r.) oraz spółdzielczym – 664 mieszkania (wobec 904). Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań przekazano w budownictwie komunalnym – 311 mieszkań (wobec 253 w grudniu 2008 r.) oraz społecznym czynszowym – 670 mieszkania (wobec 455).

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa	2008				2009			
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	2007=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	2008=100	przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²
Ogółem	165189	100,0	123,6	104,0	160079	100,0	96,9	100,2
indywidualne	83338	50,5	116,3	141,9	72211	45,1	86,6	144,8
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	66703	40,4	146,1	67,8	72353	45,2	108,5	66,0
spółdzielcze	8647	5,2	104,9	59,2	7373	4,6	85,3	57,7
społeczne czynszowe	3205	1,9	60,7	50,0	3619	2,3	112,9	49,8
komunalne	2719	1,6	110,9	44,9	3852	2,4	141,7	43,2
zakładowe	577	0,4	134,5	65,9	671	0,4	116,3	60,5

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2009 r. wyniosła 100,2 m² i była o 3,8 m² mniejsza niż przed rokiem. Obniżenie wielkości przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania odnotowano we wszystkich formach budownictwa, z wyjątkiem indywidualnego.

W 2009 r. znacznie pogłębił się zapoczątkowany w roku poprzednim spadek liczby wydanych pozwoleń na budowę (178,8 tys., tj. o 22,3% mniej niż w 2008 r.) oraz liczby rozpoczętych budów (142,9 tys., tj. o 18,2% mniej niż w 2008 r.). Tendencje te szczególnie były widoczne w przypadku budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem.

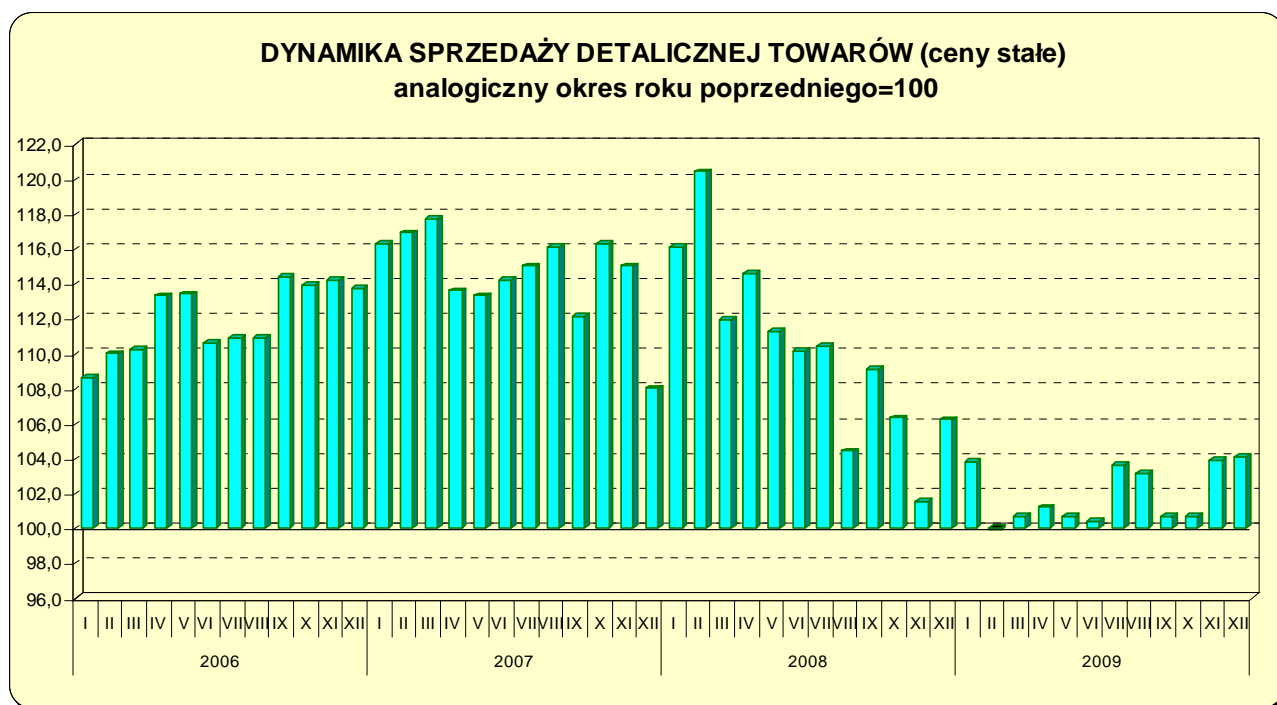
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto, kształtowała się następująco:

Formy budownictwa mieszkaniowego	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	2009					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	2008=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	2008=100
Ogółem	178801	100,0	77,7	142901	100,0	81,8
Indywidualne	102947	57,6	90,9	89783	62,8	93,2
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	63411	35,4	62,7	44323	31,0	66,1
Spółdzielcze.....	3715	2,1	68,0	4196	3,0	73,6
społeczne czynszowe.....	4767	2,7	99,2	2000	1,4	66,0
komunalne	3369	1,9	67,3	2466	1,7	110,0
zakładowe	592	0,3	117,7	133	0,1	38,2

Szacuje się, że w końcu grudnia ub. roku w budowie było 670,2 tys. mieszkań, tj. o 2,5% mniej niż przed rokiem.

Rynek wewnętrzny

Według wstępnych szacunków **sprzedaż detaliczna ogółem** (w cenach stałych) w 2009 r. ukształtowała się na poziomie ok. 1,3% wyższym niż w roku poprzednim (w 2008 r. wzrost o 5,0%).

Sprzedaż detaliczna (w cenach stałych) zrealizowana przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób była o 2,7% wyższa w ujęciu rocznym (wobec 9,9% w 2008 r.). Po nieznacznym wzroście w dwóch pierwszych kwartałach (po 1,0%) odnotowanym w stosunku do wysokiego poziomu sprzedaży sprzed roku, w kolejnych obserwowano przyspieszenie jej tempa wzrostu (do 4,7% w IV kwartale).

Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej wzrost odnotowano w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 4,8%) oraz w grupie „pozostałe” (o 3,4%). Mniejsza niż w 2008 r. była natomiast sprzedaż w grupie „paliwa stałe, ciekłe i gazowe” (o 6,3%) oraz „pojazdy samochodowe, motocykle i części” (o 4,7%). Wśród pozostałych grup w dużym stopniu zwiększyła się sprzedaż „włókna, odzieży i obuwia”, „pozostałej sprzedaży detalicznej w niewyspecjalizowanych sklepach” oraz „farmaceutyków, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego” (odpowiednio o 22,3%, 18,7% i 14,2%).

W strukturze sprzedaży detalicznej ogółem w porównaniu z 2008 r. zwiększył się m.in. udział: „żywności, napojów i wyrobów tytoniowych” (o 1,6 pkt proc. do 29,0%) oraz „pozostałej sprzedaży detalicznej w niewyspecjalizowanych sklepach” (o 0,9 pkt proc. do 7,3%), natomiast

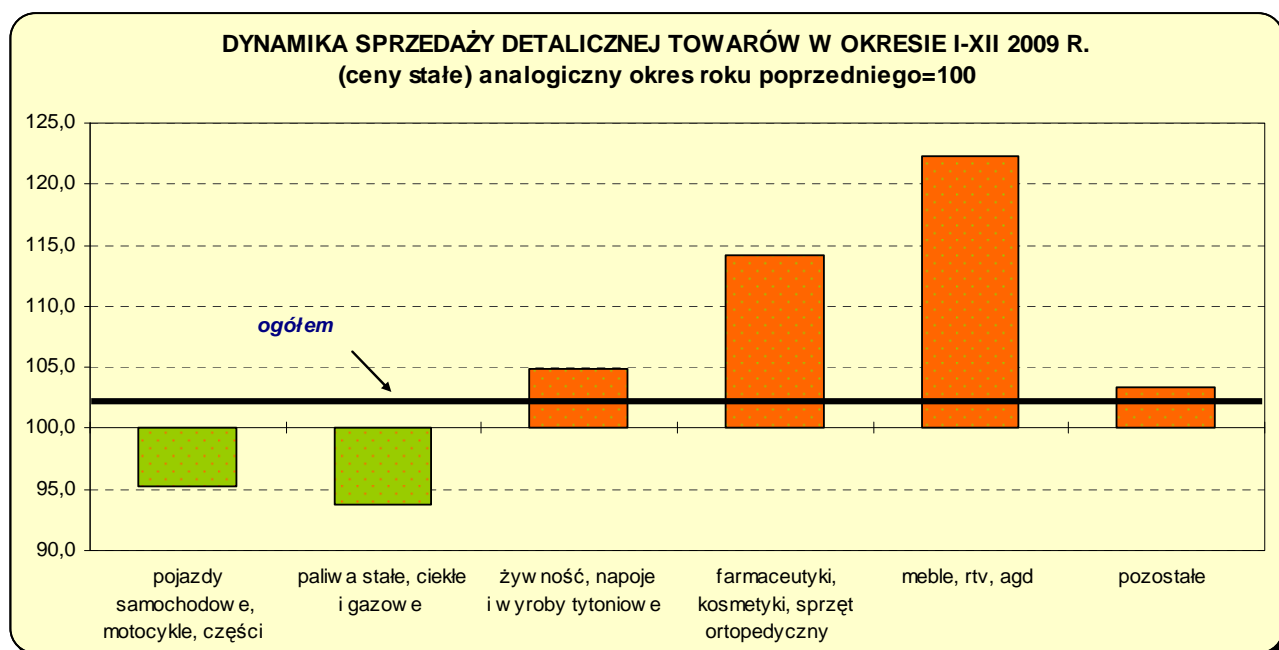
zmniejszył – m.in.: „paliw stałych, ciekłych i gazowych” (o 1,8 pkt proc. do 17,0%) i „pojazdów samochodowych, motocykli, części” (o 1,0 pkt proc. do 9,4%).

W grudniu 2009 r. w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku wzrost sprzedaży detalicznej wyniósł 4,1% i był wyższy niż przed miesiącem.

Dynamika (w cenach stałych) sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008						2009						2008	
	I-XII	XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	XII	I-XII		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100												struktura w %	
O g ó ł e m ^a	109,9	106,2	116,1	111,8	108,4	104,8	101,0	101,0	103,6	104,7	104,1	102,7	100,0	100,0
w tym:														
pojazdy samochodowe, motocykle, części	106,7	106,1	131,7	113,6	92,4	94,5	87,8	87,8	102,9	104,3	100,7	95,3	9,4	10,4
paliwa stałe, ciekłe i gazowe	106,7	95,3	110,6	110,8	109,8	96,8	89,4	91,2	92,4	101,5	104,9	93,7	17,0	18,8
żywność, napoje i wyroby tytoniowe...	103,6	103,6	108,7	101,2	100,5	105,1	105,0	103,7	107,8	103,0	102,6	104,8	29,0	27,4
pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	128,7	126,7	140,3	120,5	129,8	126,7	119,3	125,4	118,9	112,0	112,1	118,7	7,3	6,4
farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	118,7	118,9	117,3	119,1	118,1	120,1	113,6	114,2	117,0	112,4	112,7	114,2	4,0	3,6
włókno, odzież, obuwie	132,7	127,2	137,4	130,4	135,4	128,8	122,2	128,0	116,2	122,5	123,6	122,3	4,5	4,1
meble, rtv, agd	115,0	109,3	126,0	113,4	117,8	107,8	103,4	107,3	95,2	92,4	93,0	98,7	6,0	6,4
prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach ..	129,7	120,0	125,0	128,3	143,0	121,7	107,5	103,1	96,6	99,7	96,8	101,2	7,4	7,4
pozostałe	101,0	95,1	103,1	113,0	95,5	93,6	99,0	96,6	108,5	110,0	108,9	103,4	15,0	15,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2009 r. była o 6,6% niższa niż przed rokiem, w tym sprzedaż przedsiębiorstw hurtowych spadła o 7,0%. W grudniu 2009 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych, podobnie jak w przedsiębiorstwach hurtowych była o 0,8% wyższa w ujęciu rocznym.

W okresie trzech kwartałów 2009 r. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych kształtowała się mniej korzystnie niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Gorsze były wyniki finansowe brutto (o 15,7%) i netto (o 16,8%). Nieznacznie pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów (z 97,1% do 97,6%). Osłabieniu uległy również wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 2,9% do 2,4%) i netto (z 2,4% do 1,9%). W niewielkim stopniu zmieniły się wskaźniki płynności finansowej (I stopnia z 17,2% do 18,1% oraz II stopnia z 76,8% do 76,2%). Liczba przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zmniejszyła się z 80,9% do 76,0%.

W styczniu br. ogólny klimat koniunktury w przedsiębiorstwach handlu detalicznego oceniany jest negatywnie, nieco lepiej niż przed miesiącem. Na poprawę wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury wpłynęła pozytywna ocena bieżącej sytuacji gospodarczej jednostek. Przedsiębiorcy oceniają sprzedaż bieżącą mniej negatywnie niż przed miesiącem, natomiast oceny przyszłej sprzedaży są bardziej pesymistyczne. Nieznacznie poprawia się bieżąca i przyszła sytuacja finansowa, która jednak nadal jest oceniana negatywnie. Przewidywania dotyczące sytuacji gospodarczej są pesymistyczne, szczególnie w branży „gospodarstwo domowe” oraz „włókno, odzież, obuwie”. Planowane ograniczenie zatrudnienia może być nieco mniejsze niż prognozowano w grudniu ub. roku.

Spośród barier utrudniających działalność ankietowanych firm w porównaniu z sytuacją sprzed roku zwiększyła się dotkliwość m.in. niedostatecznego popytu, natomiast zmniejszyła się uciążliwość m.in. wysokich obciążeń na rzecz budżetu.

Transport

Szacuje się, że w 2009 r. **sprzedaż usług**¹² w jednostkach transportu ogółem (w cenach stałych) zmniejszyła się o 1,5% w stosunku do roku poprzedniego, przy czym obniżyła się wartość usług zrealizowanych przez jednostki sektora publicznego, a sektora prywatnego pozostała na poziomie zbliżonym do notowanego w 2008 r.

W jednostkach transportu o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2009 r. sprzedaż była o 2,8% niższa niż przed rokiem (w 2008 r. wzrost o 6,8%). Spadek sprzedaży odnotowano w pierwszych trzech kwartałach, natomiast w IV kwartale wystąpił wzrost o 2,4%.

Pośród grup o największym udziale w transporcie ogółem, w 2009 r. największy spadek wystąpił w transporcie kolejowym (o 19,3%), lotniczym (o 16,3%), a także w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 6,7%). Wzrost natomiast notowano w transporcie rurociągowym (o 9,5%) oraz samochodowym (o 8,2%). Sprzedaż usług transportowych zrealizowana w grudniu 2009 r. była o 2,1% wyższa niż przed rokiem.

Przewozy ładunków ogółem (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2009 r. wyniosły 416,9 mln ton, tj. o 4,8% mniej niż przed rokiem, na co wpłynęło znaczne obniżenie przewozów odnotowane w I półroczu 2009 r. (o 11,7%). W całym roku spadek wystąpił w transporcie kolejowym i morskim, przy wzroście w pozostałych rodzajach transportu. W grudniu 2009 r. przewieziono 34,6 mln ton ładunków, tj. o 5,0% więcej niż w analogicznym miesiącu 2008 r.

Transportem kolejowym w 2009 r. przewieziono 239,2 mln ton ładunków, tj. o 10,0% mniej niż przed rokiem. Było to rezultatem zmniejszenia przewozów w komunikacji międzynarodowej o ok. 30% oraz przewozów w komunikacji wewnętrznej – o ok. 3%. Spadek przewozów odnotowano w większości grup ładunków, z wyjątkiem kruszywa, piasku i żwiru oraz produktów rafinacji ropy naftowej. W grudniu 2009 r. przewieziono 19,8 mln ton ładunków, tj. o 1,2% mniej niż w analogicznym miesiącu 2008 r.

Transportem samochodowym zarobkowym w 2009 r. przewieziono 112,2 mln ton ładunków, tj. o 4,1% więcej niż przed rokiem. Po spadku w I kwartale (o 6,8% do 25,0 tys. ton), w kolejnych odnotowano stopniowo przyspieszający wzrost (IV kwartale o 10,3% tj. do 28,5 tys. ton). W grudniu 2009 r. przewieziono 8,7 mln ton ładunków, tj. o 13,5% więcej niż przed rokiem.

¹² Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, bagażu, poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu, a także wpływy z działalności biur podróży, pilotów wycieczek, przewodników turystycznych.

Transportem rurociągowym w 2009 r. przetłoczono 51,2 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 4,4% więcej niż w 2008 r. W grudniu ub. roku przetłoczono 4,9 mln ton tych produktów, tj. o 22,7% więcej niż w analogicznym miesiącu 2008 r.

Przewozy ładunków **żegluga śródlądową** w 2009 r. wyniosły 5,6 mln ton, tj. o 8,5% więcej niż przed rokiem. W grudniu 2009 r. przewieziono 0,4 mln ton ładunków, tj. o 12,9% mniej niż w analogicznym miesiącu 2008 r.

Transportem morskim w 2009 r. przewieziono 8,6 mln ton ładunków, czyli o 15,5% mniej niż w 2008 r. W grudniu 2009 r. przewozy wyniosły 0,7 mln ton ładunków i były o 2,1% większe niż przed rokiem.

W portach morskich w 2009 r. przeładowano 45,1 mln ton ładunków, tj. o 7,7% mniej niż w 2008 r. Zmniejszyły się przeładunki we wszystkich grupach, z tego pozostałych ładunków drobnicowych – o 17,5%, ładunków tocznych – o 15,8%, kontenerów – o 9,2%, masowych ciekłych – o 6,4% oraz masowych suchych – o 3,9%. W porównaniu z 2008 r. niższa była wielkość przeładunków w portach: Police (o 62,8%), Świnoujście (o 20,4%), Gdynia (o 11,7%) oraz Szczecin (o 10,2%), natomiast wzrosła – w porcie Gdańsk (o 9,9%). W grudniu 2009 r. przeładowano w portach morskich 3,9 mln ton ładunków, tj. o 17,8% więcej niż przed rokiem.

Środkami komunikacji publicznej (w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w 2009 r. przewieziono 848,5 mln pasażerów, tj. o 12,0% mniej niż przed rokiem, co było związane m.in. ze zmniejszeniem przewozów w transporcie samochodowym (o 16,1% do 559,2 mln osób) oraz kolejowym (o 3,2% do 282,6 mln osób). Wyższe niż przed rokiem były przewozy w transporcie lotniczym (o 6,6% - do 5,8 mln osób).

W okresie trzech kwartałów 2009 r. sytuacja finansowa przedsiębiorstw w **transporcie i gospodarce magazynowej** kształtowała się mniej korzystnie niż w analogicznym okresie 2008 r. Gorsze były wyniki finansowe brutto (o 24,7%) i netto (o 28,2%) oraz wskaźnik poziomu kosztów (96,4% wobec 97,2% przed rokiem). Osłabieniu uległy również wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 3,6% przed rokiem do 2,8%) i netto (z 2,3% do 1,7%). Spadły również wskaźniki płynności finansowej (I stopnia z 59,3% do 54,1% oraz II stopnia z 127,6% do 124,6%). Liczba przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zwiększyła się z 54,0% do 62,3%.

W styczniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest ujemny, jednak lepszy niż w poprzednim miesiącu. Bardziej pesymistycznie postrzegane są przez przedsiębiorców bieżący popyt i sprzedaż, mniej negatywnie – sytuacja finansowa. Przedsiębiorcy przewidują także mniejszy spadek sprzedaży. W najbliższych trzech miesiącach przyszła sytuacja finansowa może ulec dalszemu pogorszeniu. Sygnalizowany jest

mniejszy niż przed miesiącem spadek bieżących cen, jednak prognozy wskazują na możliwy ich niewielki wzrost. W najbliższych miesiącach można spodziewać się spadku zatrudnienia.

Łączność

Szacuje się, że w 2009 r. **sprzedaż usług łączności ogółem** (obejmująca wpływy za usługi pocztowe i kurierskie oraz telekomunikacyjne) w cenach stałych wzrosła o ok. 2% w stosunku do 2008 r.

W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób sprzedaż usług była o ponad 4% wyższa niż w 2008 r., przy czym większy wzrost zanotowano w sprzedaży usług pocztowych i kurierskich niż telekomunikacyjnych.

W **telefonii ruchomej (komórkowej)** w 2009 r. przybyło ponad 874 tys. abonentów i użytkowników (usługi z przedpłatą), tj. o 66,1% mniej niż przed rokiem. Liczba abonentów i użytkowników w końcu 2009 r. wyniosła 45,0 mln (w tym 52% to użytkownicy) i była o 2,0% większa niż przed rokiem. Na 100 mieszkańców przypadało 117,8 abonentów (w 2008 r. – 115,6).

W 2009 r. utrzymał się zapoczątkowany w 2005 r. spadek liczby telefonicznych łączy głównych. W końcu roku liczba łączy głównych¹³ w sieci publicznej **telefonii przewodowej** wyniosła 8,3 mln (o ok. 10% mniej niż przed rokiem), przy czym w miastach – 6,7 mln (o ponad 9% mniej), a na wsi – 1,5 mln (o ok. 12% mniej). Liczba łączy w dostęпах ISDN¹⁴ wyniosła 1,1 mln (ok. 91% tych łączy zainstalowano w miastach) i była o ok. 8% mniejsza niż przed rokiem. Wskaźnik gęstości abonenckiej, mierzony liczbą łączy głównych na 100 mieszkańców, w końcu grudnia 2009 r. wyniósł 21,7 (w 2008 r. – 24,3).

¹³ Standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) powiększone o liczbę łączy w dostęпах ISDN.

¹⁴ ISDN – telefoniczna sieć cyfrowa z integracją usług, umożliwiająca wykorzystanie tej samej sieci do transferu głosu, obrazu, faksów, danych.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji¹⁴

Rachunek bieżący bilansu płatniczego w listopadzie 2009 r. zamknął się ujemnym saldem w kwocie 1272 mln EUR wobec minus 1432 mln EUR w listopadzie 2008 r. Na zmniejszenie ujemnego salda rachunku bieżącego wpłynęła głównie poprawa salda obrotów towarowych.

Saldo obrotów towarowych w listopadzie 2009 r. było ujemne i wyniosło 292 mln EUR (w listopadzie 2008 r. minus 1553 mln EUR). Wpływy z eksportu towarów obniżyły się o 0,1% do 9118 mln EUR, a wypłaty za import towarów zmniejszyły się o 11,9% do 9410 mln EUR.

Saldo usług w listopadzie 2009 r. było dodatnie i wyniosło 430 mln EUR (w 2008 r. 351 mln EUR). Przychody z eksportu usług zmniejszyły się w skali roku o 1,8% do 1839 mln EUR, a rozchody z importu usług obniżyły się o 7,4% do 1409 mln EUR. Na wartość salda usług złożyły się dodatnie salda: usług transportowych (247 mln EUR), podróży zagranicznych (96 mln EUR) oraz pozostałych usług (87 mln EUR).

Saldo dochodów w listopadzie 2009 r. ukształtowało się na poziomie minus 1081 mln EUR (w listopadzie 2008 r. minus 591 mln EUR). Złożyły się na nie przychody w wysokości 394 mln EUR (spadek o 19,4% w ujęciu rocznym) i rozchody w wysokości 1475 mln EUR (wzrost odpowiednio o 36,6%).

Saldo transferów bieżących w listopadzie 2009 r. było ujemne i wyniosło 329 mln EUR wobec dodatniego salda w wysokości 361 mln EUR w listopadzie 2008 r. Wartość przychodów zwiększyła się w porównaniu z listopadem 2008 r. o 10,7% do 940 mln EUR, a wartość rozchodów o 16,0% do 1269 mln EUR.

Rachunek bieżący bilansu płatniczego na bazie transakcji kształtował się następująco:

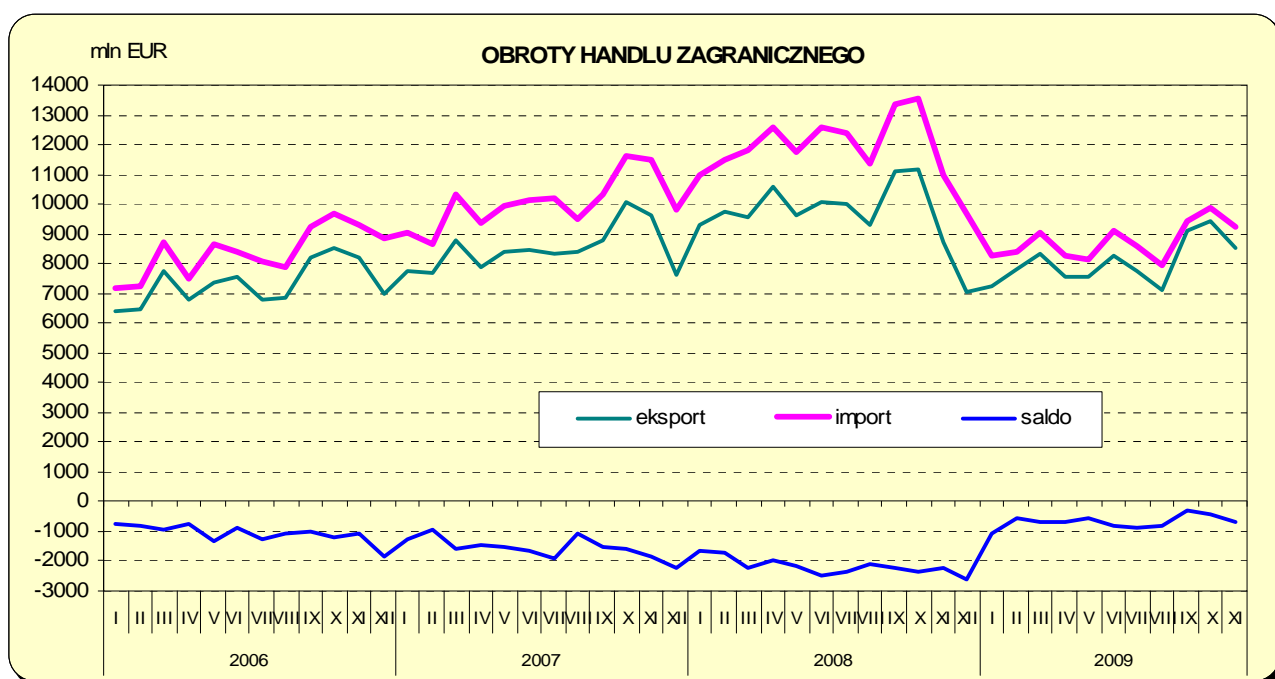
Wyszczególnienie	XI 2008	XI 2009	zmiana do XI 2008
	w mln EUR		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-1432	-1272	160
Saldo obrotów towarowych	-1553	-292	1261
Eksport	9129	9118	-11
Import	10682	9410	-1272
Saldo usług	351	430	79
Przychody	1873	1839	-34
Rozchody	1522	1409	-113
Saldo dochodów	-591	-1081	-490
Przychody	489	394	-95
Rozchody	1080	1475	395
Saldo transferów bieżących	361	-329	-690
Przychody	849	940	91
Rozchody	488	1269	781

¹⁴ Opracowano na podstawie materiałów „Bilans Płatniczy” przekazanych przez NBP.

Rachunek bieżący stanowi komponent bilansu płatniczego na bazie transakcji. Jest to statystyczne zestawienie transferów finansowych obrotów z zagranicą, prezentujące w usystematyzowany sposób transakcje gospodarcze zrealizowane przez Polskę z resztą świata (tzn. między rezydentami i nierezydentami). Bilans płatniczy oprócz rachunku bieżącego, zawiera także rachunek kapitałowy i finansowy, saldo błędów i opuszczeń oraz stan oficjalnych aktywów rezerwowych.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–listopad 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r., nieznacznie wzrósł eksport wyrażony w złotych, natomiast import obniżył się. Symptomy ożywienia eksportu, będące w znacznej mierze efektem osłabienia kursu złotego względem euro i dolara USA dało się zaobserwować już od maja 2009 r. Utrzymywał się znaczny spadek obrotów wyrażonych w euro i w dolarach USA, przy czym w II półroczu 2009 r. odnotowano stopniową poprawę dynamiki wymiany w tych walutach. Zwiększyły się obroty wyrażone w złotych z krajami rozwijającymi się oraz eksport (w złotych) do krajów rozwiniętych, w tym krajów UE. Nadal obserwowano duży spadek wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. W wyniku wyższej dynamiki eksportu niż importu znacznie niższe niż w okresie styczeń–listopad 2008 r. było ujemne saldo obrotów ogółem, a dodatkowo saldo wymiany z krajami rozwiniętymi (w tym z krajami UE) od początku roku sukcesywnie poprawiało się. W imporcie ogółem zmniejszył się udział towarów przeznaczonych na cele inwestycyjne i na zużycie pośrednie, a zwiększył – towarów konsumpcyjnych. W strukturze rozdysponowania eksportu zwiększył się udział dóbr konsumpcyjnych oraz inwestycyjnych, a zmniejszył towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był większy niż w okresie styczeń–listopad 2008 r. o 1,5% i wyniósł 384089,1 mln zł, a import obniżył się o 9,4% – do 416579,4 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 32490,3 mln zł (w okresie jedenastu miesięcy 2008 r. minus 81565,2 mln zł). Obroty liczone w euro zmniejszyły się po stronie eksportu o 18,8% do 88702,8 mln EUR, a po stronie importu o 27,5% do 96204,9 mln EUR. Ujemne saldo wyniosło 7502,1 mln EUR (w okresie styczeń – listopad 2008 r. minus 23580,0 mln EUR). Eksport i import w dolarach USA były niższe niż przed rokiem – odpowiednio o 24,8% i 33,0%, a ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 10331,7 mln USD wobec minus 35292,7 mln USD w okresie styczeń-listopad 2008 r.

Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń – październik 2009 r. był niższy niż w analogicznym okresie 2008 r. o 12,3%, a import – o 18,5%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zmniejszył się o 9,9%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 38,0%, a z krajami rozwijającymi się – o 1,0%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 20,6%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 8,1%, a z krajów rozwijających się – o 14,3%.

Ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych i towarów importowanych w okresie styczeń–październik 2009 r. były wyższe niż w analogicznym okresie 2008 r. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na korzystnym poziomie 103,8 wobec 98,7 w okresie styczeń–październik 2008 r., na co wpływały m.in. relacje cen w wymianie z krajami Europy Środkowo-Wschodniej i Unii Europejskiej.

Znaczna poprawa uwarunkowań cenowych w obrotach z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, w porównaniu z okresem styczeń–październik 2008 r., spowodowana była m.in. obniżeniem cen importowanych paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych (głównie z Rosji) – o 25,8% i wzrostem cen eksportowanych maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego – o 15,9% oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie według surowca – o 17,1%. W rezultacie, wskaźnik terms of trade ukształtował się na poziomie 140,2 wobec 77,5 w okresie styczeń–październik 2008 r.

W wymianie towarowej z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 101,9 wobec 100,2 w okresie styczeń–październik 2008 r. Poprawa relacji cenowych była efektem wyższej dynamiki cen towarów eksportowanych (wzrost o 14,3%) niż importowanych (wzrost o 12,2%).

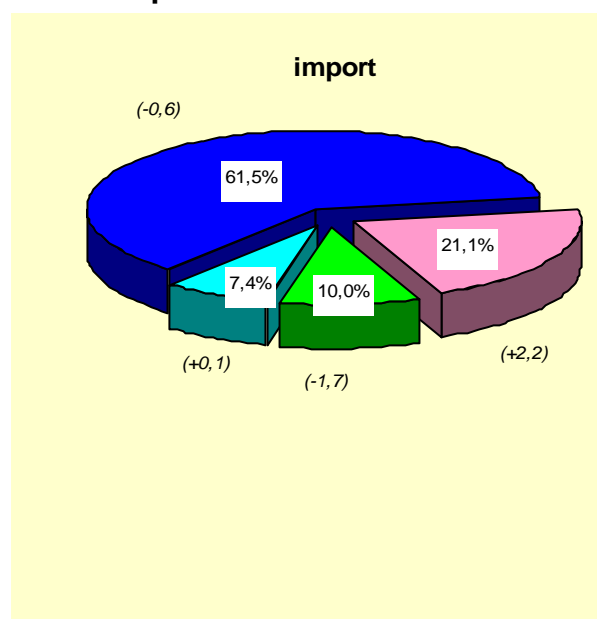
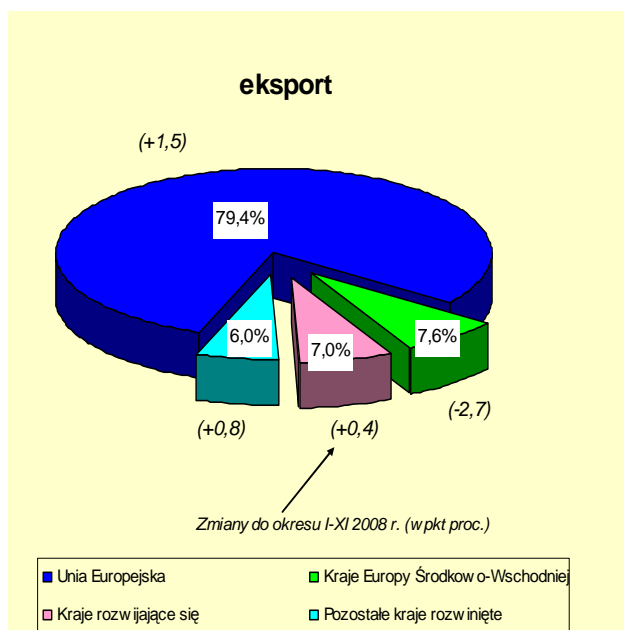
W obrotach z krajami rozwijającymi się odnotowano pogorszenie wskaźnika terms of trade z 109,2 w okresie styczeń–październik 2008 r. do 91,1, co spowodowane było znacznie większym wzrostem cen towarów importowanych (o 18,8%) niż eksportowanych (o 8,2%).

Obroty handlu zagranicznego w cenach bieżących kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2009						2008	2009
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-XI 2008 =100			I-XI	
				w zł	w EUR	w USD	struktura w %	
EKSPORT	384089,1	88702,8	122530,1	101,5	81,2	75,2	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	328013,0	75794,9	104641,3	104,4	83,6	77,3	83,1	85,4
w tym Unia Europejska	304806,5	70446,0	97219,6	103,4	82,8	76,5	77,9	79,4
w tym strefa euro	215043,2	49680,4	68521,6	105,8	84,7	78,3	53,7	56,0
Kraje rozwijające się	26983,4	6207,4	8604,0	108,3	86,3	80,3	6,6	7,0
Kraje Europy Śr.-Wsch.	29092,7	6700,5	9284,8	74,3	59,2	55,1	10,3	7,6
IMPORT	416579,4	96204,9	132861,8	90,6	72,5	67,0	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	287079,9	66284,5	91441,2	89,9	71,9	66,3	69,4	68,9
w tym Unia Europejska	256336,5	59199,8	81668,8	89,8	71,8	66,2	62,1	61,5
w tym strefa euro			64354,7	89,4	71,5	66,0	49,1	48,5
Kraje rozwijające się	87790,8	20259,5	28041,7	101,1	80,9	75,4	18,9	21,1
Kraje Europy Śr.-Wsch.	41708,7	9660,9	13378,9	77,7	62,3	57,7	11,7	10,0
SALDO	-32490,3	-7502,1	-10331,7	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	40933,1	9510,4	13200,1	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska	48470,0	11246,2	15550,8	x	x	x	x	x
w tym strefa euro	12979,9	3022,5	4166,9	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-60807,4	-14052,1	-19437,7	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-12616,0	-2960,4	-4094,1	x	x	x	x	x

W strukturze geograficznej, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r., obniżeniu się udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem towarzyszył wzrost znaczenia krajów rozwijających się. Jednocześnie odnotowano wzrost udziału krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) w eksporcie ogółem, przy spadku – w imporcie.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–listopad 2009 r.

W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r. zwiększył się eksport do krajów **Unii Europejskiej** o 3,4% do 304806,5 mln zł, a import z tych krajów obniżył się o 10,2% do 256336,5 mln zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 48470,0 mln zł wobec 9298,6 mln zł przed rokiem. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 70446,0 mln EUR, a w imporcie 59199,8 mln EUR i były niższe odpowiednio o 17,2% i o 28,2%, a dodatnie saldo wyniosło 11246,2 mln EUR wobec 2652,0 mln EUR w okresie jedenastu miesięcy 2008 r. Eksport i import w dolarach USA były niższe niż w okresie styczeń–listopad 2008 r. odpowiednio o 23,5% i 33,8%. Dodatnie saldo ukształtowało się na poziomie 15550,8 mln USD wobec 3813,5 mln USD w 2008 r. Eksport do krajów Unii Europejskiej stanowił 79,4% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 61,5% wartości importu ogółem wobec odpowiednio 77,9% i 62,1% w okresie styczeń–listopad 2008 r.

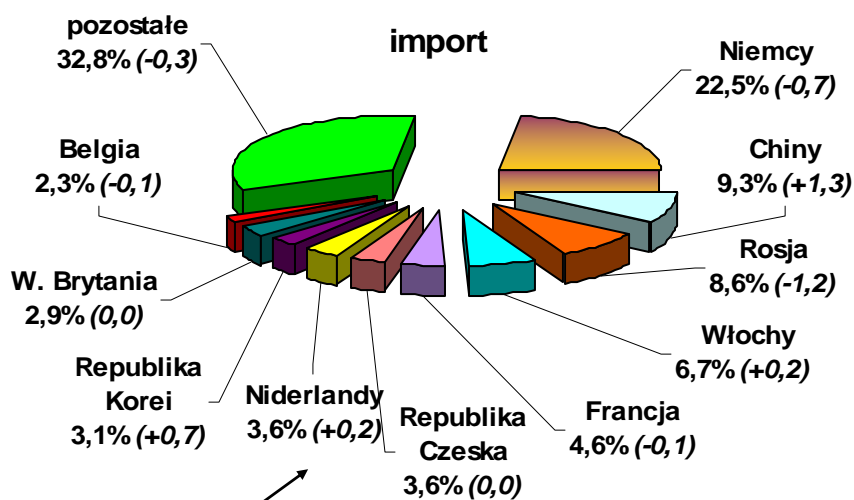
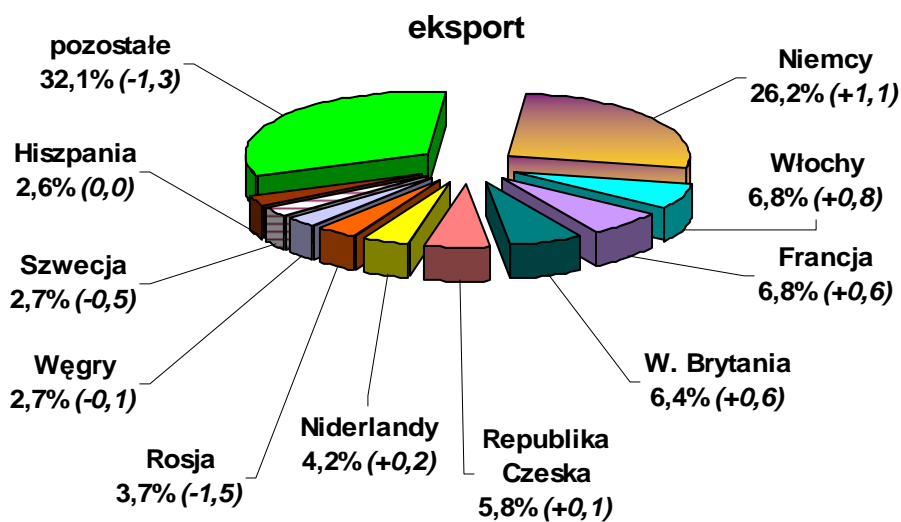
Wzrost udziału krajów UE w eksporcie ogółem był efektem zwiększenia się wartości dostaw towarów m.in. do Włoch, W. Brytanii, Francji i Niemiec. Eksport do Włoch zwiększył się o 15,6% (głównie samochodów osobowych), do W. Brytanii – o 12,2% (przede wszystkim maszyn i urządzeń do automatycznego przetwarzania danych), a do Francji – 11,4% (m.in. samochodów osobowych oraz maszyn i urządzeń do automatycznego przetwarzania danych).

Wartość eksportu do **Niemiec** wzrosła o 6,0% do poziomu 100633,0 mln zł, natomiast wartość importu zmniejszyła się o 12,3% do 93524,6 mln zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 7108,4 mln zł (w okresie styczeń–listopad 2008 r. minus 11660,0 mln zł). Obroty z Niemcami wyrażone w euro zmniejszyły się o 15,2% w eksporcie i 29,8% w imporcie, a dodatnie saldo wyniosło 1651,0 mln EUR (w okresie styczeń–listopad 2008 r. minus 3373,5 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 21,6% i 35,3%. Dodatnie saldo ukształtowało się na poziomie 2279,1 mln USD (w okresie styczeń–listopad 2008 r. minus 5126,6 mln USD). Udział Niemiec w eksporcie ogółem wzrósł z 25,1% do 26,2%, a w imporcie ogółem obniżył się z 23,2% do 22,5%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano m.in. wzrost eksportu samochodów osobowych, odbiorników telewizyjnych, mebli i ich części oraz spadek eksportu m.in. elektrycznego sprzętu przekąźnikowego, innych wyrobów z metali nieszlachetnych, spalinowych silników tłokowych i ich części. W imporcie z Niemiec obniżyła się wartość dostaw m.in. pojazdów mechanicznych do transportu towarów, spalinowych silników tłokowych i ich części, przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych.

Wśród naszych partnerów handlowych, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały: w eksporcie – Włochy i Francja (po 6,8%), W. Brytanii (6,4%), Republika Czeska (5,8%), Niderlandy (4,2%), Rosja (3,7%), Węgry i Szwecja (po 2,7%), Hiszpania (2,6%), a w imporcie – Chiny (9,3%), Rosja (8,6%), Włochy (6,7%), Francja (4,6%), Republika Czeska oraz Niderlandy (po 3,6%), Republika Korei (3,1%), W. Brytanii (2,9%) oraz Belgia (2,3%).

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW
HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–listopad 2009 r.**

Zmiany do I–XI 2008 r. (w pkt proc.)

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń-listopad 2008 r., zmniejszyły się w eksporcie o 25,7% do poziomu 29092,7 mln zł, a w imporcie – o 22,3% do 41708,7 mln zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 12616,0 mln zł wobec ujemnego salda 14493,0 mln zł po jedenastu miesiącach 2008 r. Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 6700,5 mln EUR, a w imporcie 9660,9 mln EUR i były niższe odpowiednio o 40,8% i o 37,7%, natomiast ujemne saldo wyniosło 2960,4 mln EUR wobec minus 4185,4 mln EUR w okresie styczeń–listopad 2008 r. Eksport i import w dolarach USA były niższe odpowiednio o 44,9% i 42,3%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 4094,1 mln USD wobec minus 6342,0 mln USD w okresie styczeń–listopad 2008 r. Udział eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem zmniejszył się z 10,3% w okresie styczeń–listopad 2008 r. do 7,6%, a importu - z 11,7% do 10,0%.

Znaczne obniżenie wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej spowodowane było pogłębiającym się spadkiem obrotów z Rosją i Ukrainą (w tym eksportu na Ukrainę – o 32,1%).

W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r. eksport do **Rosji** obniżył się o 27,4% i wyniósł 14312,3 mln zł, natomiast import – o 20,5% do poziomu 35649,5 mln zł. Ujemne saldo obrotów wyniosło 21337,2 mln zł wobec minus 32490,3 mln zł w okresie styczeń–listopad 2008 r. Obroty z Rosją wyrażone w euro zmniejszyły się o 42,1% w eksporcie i o 36,3% w imporcie, a wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 4962,2 mln EUR (po jedenastu miesiącach 2008 r. minus 7502,1 mln EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA obniżyła się odpowiednio o 46,0% i o 41,1%. Saldo ukształtowało się na poziomie minus 6852,0 mln USD (przed rokiem minus 10331,7 mln USD). W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r. udział Rosji w obrotach ogółem zmniejszył się z 5,2% do 3,7% w eksporcie oraz z 9,8% do 8,6% w imporcie, czego efektem był spadek na 7 miejsce wśród partnerów handlowych Polski w eksporcie i na 3 w imporcie (przed rokiem odpowiednio 6 i 2 miejsce).

W obrotach z Rosją wg grup SITC obniżył się eksport m.in. części i akcesoriów do pojazdów oraz pojazdów mechanicznych do transportu towarów, natomiast wzrósł eksport m.in. owoców i orzechów świeżych lub suszonych oraz preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych. Na spadek importu wpłynęła przede wszystkim znacznie niższa niż w okresie jedenastu miesięcy 2008 r. wartość dostaw ropy naftowej.

W wymianie handlowej ogółem **wg sekcji SITC**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r., obniżył się eksport paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych, surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca, natomiast zwiększył się – pozostałych sekcji, z czego w największym stopniu napojów i tytoniu. Wyższy był import napojów i tytoniu, żywności i zwierząt żywych oraz różnych wyrobów przemysłowych, mniejszy natomiast – pozostałych sekcji, zwłaszcza paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych oraz surowców niejadalnych z wyjątkiem paliw. W strukturze towarowej

eksportu wzrósł udział m.in. maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz żywności i zwierząt żywych, a najbardziej obniżył się – towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca. W imporcie wzrósł m.in. udział różnych wyrobów przemysłowych oraz żywności i zwierząt żywych, a najbardziej obniżył się – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych oraz towarów przemysłowych sklasyfikowanych głównie wg surowca.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2009		I-XI 2008	I-XI 2009
	w mln zł	I-XI 2008=100	struktura w %	
EKSPORT	384089,1	101,5	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	36585,1	115,9	8,4	9,5
Napoje i tytoń	5541,6	161,7	0,9	1,4
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	7078,1	83,3	2,3	1,8
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	11604,4	72,2	4,3	3,0
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	807,3	103,8	0,2	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	30115,9	101,4	7,9	7,8
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	74980,5	90,4	21,9	19,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	165719,6	105,6	41,5	43,2
Różne wyroby przemysłowe	51434,5	106,7	12,7	13,4
IMPORT	416579,4	90,6	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	28672,5	111,8	5,6	6,9
Napoje i tytoń	2635,1	114,0	0,5	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	11296,0	78,8	3,1	2,7
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	39416,4	74,9	11,5	9,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1413,8	82,4	0,4	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne	58445,8	97,5	13,0	14,0
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	73194,6	83,9	19,0	17,6
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	146792,9	90,1	35,4	35,2
Różne wyroby przemysłowe	44563,1	106,9	9,1	10,7

Eksport **produktów rolno-spożywczych**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r., był wyższy o 19,6% i wyniósł 44688,7 mln zł (10305,8 mln EUR), a import wzrósł o 10,1% i ukształtował się na poziomie 35982,9 mln zł (8296,1 mln EUR). Efektem szybszego wzrostu eksportu niż importu było zwiększenie się dodatniego salda z 4696,3 mln zł (1362,8 mln EUR) w okresie jedenastu miesięcy 2008 r. do 8705,8 mln zł (2009,7 mln EUR). Udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem zwiększył się z 9,9% do 11,6% w eksporcie oraz z 7,1% do 8,6% w imporcie.

W porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r., odnotowano wzrost eksportu towarów rolno-spożywczych do wszystkich grup krajów, w tym do krajów rozwijających się – o 36,3%, do krajów rozwiniętych – o 18,8% (w tym do krajów UE o 18,3%), a do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 16,5%. Import z krajów rozwijających się zwiększył się o 13,9%, a z krajów rozwiniętych – o 9,9% (w tym z krajów UE o 9,5%), natomiast obniżył się – z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 9,6%.

Obroty towarowe produktów rolno-spożywczych (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2009							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-XI 2008=100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-XI 2008=100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze...	44688,7	10305,8	119,6	100,0	35982,9	8296,1	110,1	100,0
Przetwory spożywcze	20513,2	4731,8	124,1	45,9	15070,2	3472,0	118,9	41,9
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego ...	14090,0	3254,0	108,2	31,5	9733,4	2247,4	122,5	27,1
Produkty pochodzenia roślinnego	9110,9	2094,4	132,8	20,4	9580,9	2207,9	94,0	26,6
Oleje i tłuszcze	974,6	225,6	102,1	2,2	1598,4	368,8	85,8	4,4

Najwyższą dynamikę importu odnotowano w grupie zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego (w tym m.in. żywych świń i mięsa wieprzowego), natomiast najbardziej obniżyła się wartość importu zbóż. Odwrotna sytuacja wystąpiła w eksporcie, gdzie w największym stopniu obniżyła się wartość dostaw mięsa wieprzowego, a zwiększyła – zboż.

W okresie styczeń–listopad 2009 r. eksport zbóż wyniósł 2657,9 tys. ton (5-krotnie więcej niż przed rokiem) i znacznie przewyższał import – o 1637,1 tys. ton. Spowodowane to było m.in. zapasami nagromadzonymi w kraju, w wyniku dobrych zbiorów w 2008 r. i niskich cen zbóż na światowych rynkach. Przedmiotem eksportu była głównie pszenica i mieszanka żyta z pszenicą – 1797,6 tys. ton, którą dostarczano m.in. do Niemiec (807,9 tys. ton) oraz w mniejszych ilościach do Egiptu, Nigerii i Tanzanii. Wartość wyeksportowanych zbóż wyniosła 1593,5 mln zł (364,5 mln EUR). W tym samym okresie sprowadzono z zagranicy 1020,8 tys. ton zbóż (o 57,0% mniej niż w okresie styczeń–listopad 2008 r.) o wartości 750,1 mln zł (172,6 mln EUR). Importowano przede wszystkim pszenicę i mieszankę żyta z pszenicą (493,6 tys. ton), kukurydzę (294,3 tys. ton), jęczmień (131,1 tys. ton), ryż (77,3 tys. ton). Dostawy zbóż pochodziły głównie z Republiki Czeskiej, Słowacji, Węgier, Niemiec, Francji i Włoch.

Eksport **towarów wysokiej techniki** wyniósł 34113,9 mln zł, tj. o 16,1% więcej niż w okresie styczeń–listopad 2008 r., a import – 72744,5 mln zł, tj. o 2,6% więcej. Obroty zamknęły się ujemnym saldem 38630,6 mln zł (w okresie styczeń–listopad 2008 r. minus 41529,8 zł). Udział towarów wysokiej techniki w eksporcie ogółem wyniósł 8,9%, a w imporcie ogółem 17,5% (w okresie styczeń–listopad 2008 r. odpowiednio 7,8% i 15,4%).

Udział **obrotu uszlachetniającego** w obrotach ogółem, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r. obniżył się w eksporcie z 6,9% do 6,7%, natomiast w imporcie pozostał na tym samym poziomie – 4,4%.

W strukturze **rozdysponowania importu wg głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z okresem styczeń–listopad 2008 r. obniżył się udział importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 63,0% do 61,3%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 17,4% do 16,5%), natomiast wzrósł udział importu towarów konsumpcyjnych (z 19,6% do 22,2%).

Odnotowano spadek wartości importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (o 11,9%) i dóbr inwestycyjnych (o 13,9%) oraz wzrost - towarów konsumpcyjnych (o 2,6%).

Rozdysponowanie i dynamika importu i eksportu wg głównych kategorii ekonomicznych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2008	I–XI 2009	
	struktura w %		I–XI 2008=100
IMPORT	100,0	100,0	90,6
Dobra inwestycyjne	17,4	16,5	86,1
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	78,4	83,1	91,3
środki transportu przemysłowe	21,6	16,9	67,2
Towary konsumpcyjne	19,6	22,2	102,6
w tym:			
towary nietrwałego użytku	27,3	27,7	104,3
samochody osobowe	19,7	15,8	82,4
Zużycie pośrednie	63,0	61,3	88,1
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone	47,5	47,3	87,7
paliwa i smary nieprzetworzone	15,9	14,2	79,1
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	14,3	17,0	104,8
części i akcesoria dla środków transportu	10,4	11,0	93,1
EKSPORT	100,0	100,0	101,5
Dobra inwestycyjne	12,5	12,9	105,0
dobra inwestycyjne z wyjątkiem środków transportu	60,6	63,5	110,1
środki transportu przemysłowe	39,4	36,5	97,3
Towary konsumpcyjne	33,9	39,1	117,1
w tym:			
towary nietrwałego użytku	26,2	26,4	118,2
samochody osobowe	17,1	18,5	126,5
Zużycie pośrednie	53,6	48,0	90,9
w tym:			
towary zaopatrzeniowe dla przemysłu przetworzone	51,1	49,6	88,2
części i akcesoria dla środków transportu	21,7	23,4	98,2
części i akcesoria do dóbr inwestycyjnych	14,1	14,4	92,8

Spółki z kapitałem zagranicznym w okresie styczeń–listopad 2009 r. zrealizowały eksport o wartości 203568,8 mln zł (47031,6 mln EUR) oraz import o wartości 220172,3 mln zł (50857,9 mln EUR). Ich udział w eksporcie ogółem wynosił 53,0%, a w imporcie – 52,9%. Eksport spółek z kapitałem zagranicznym w okresie styczeń–listopad 2009 r. zwiększył się o 1,7%, w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r., podczas gdy w 2006 r. i 2007 r. wzrósł odpowiednio o 19,6% i 15,7%, natomiast import – obniżył się o 7,2%, podczas gdy w 2006 r. i 2007 r. zwiększył się odpowiednio o 16,6% i o 15,4%.

Pieniądz

W grudniu 2009 r. **podaż pieniądza M3** wyniosła 720339,5 mln zł i była o 2,9% wyższa niż w końcu listopada oraz o 8,1% niż w końcu grudnia 2008 r.

Komponenty podaży pieniądza (M3) oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	XII 2008	2008			
		XI	XII	zmiana w stosunku do	
				XII 2008	XI 2009
	w mln zł				
Podaż pieniądza (M3)	666231,3	699860,6	720339,5	54108,2	20478,9
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	90812,3	88222,7	89772,7	-1039,6	1550,0
depozyty i inne zobowiązania	569427,6	606674,6	625162,9	55735,3	18488,3
pozostałe składniki M3	5991,4	4963,2	5403,8	-587,6	440,6
Aktywa zagraniczne netto.....	47404,9	68994,4	67961,0	20556,1	-1033,4
Aktywa krajowe netto.....	618826,4	630866,2	652378,4	33552,0	21512,2
Saldo pozostałych pozycji (netto).....	-141221,9	-167690,5	-168825,4	-27603,5	-1134,9

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu 2009 r. wyniosły 89772,7 mln zł i zwiększyły się w stosunku do końca listopada 2009 r. o 1,8%, zaś w stosunku do stanu na koniec 2008 r. zmniejszyły się o 1,1%.

W końcu grudnia 2009 r. **depozyty i inne zobowiązania**, tj. główna pozycja w strukturze podaży pieniądza (M3), wyniosły 625162,9 mln zł i były wyższe w porównaniu ze stanem na koniec poprzedniego miesiąca o 3,0%. Wzrosły depozyty i inne zobowiązania wobec gospodarstw domowych o 3,4%, a przedsiębiorstw – o 7,0%. Zmniejszył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec instytucji samorządowych – o 13,0%, funduszy ubezpieczeń społecznych – o 7,7%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 4,9%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 1,0%.

W stosunku do końca grudnia 2008 r. depozyty i inne zobowiązania były wyższe o 9,8%, w tym depozyty i inne zobowiązania wobec: gospodarstw domowych o 15,2%, przedsiębiorstw – o 10,4%, instytucji samorządowych – o 4,0% oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,2%. Zmniejszył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań niemonetarnych wobec instytucji finansowych o 7,1%, a funduszy ubezpieczeń społecznych o 53,1%.

Pozostałe składniki M3 wyniosły w końcu 2009 r. 5403,8 mln zł; wartość tej pozycji wzrosła w stosunku do listopada 2009 r. o 8,9%, zaś w porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2008 r. zmniejszyła się o 9,8%.

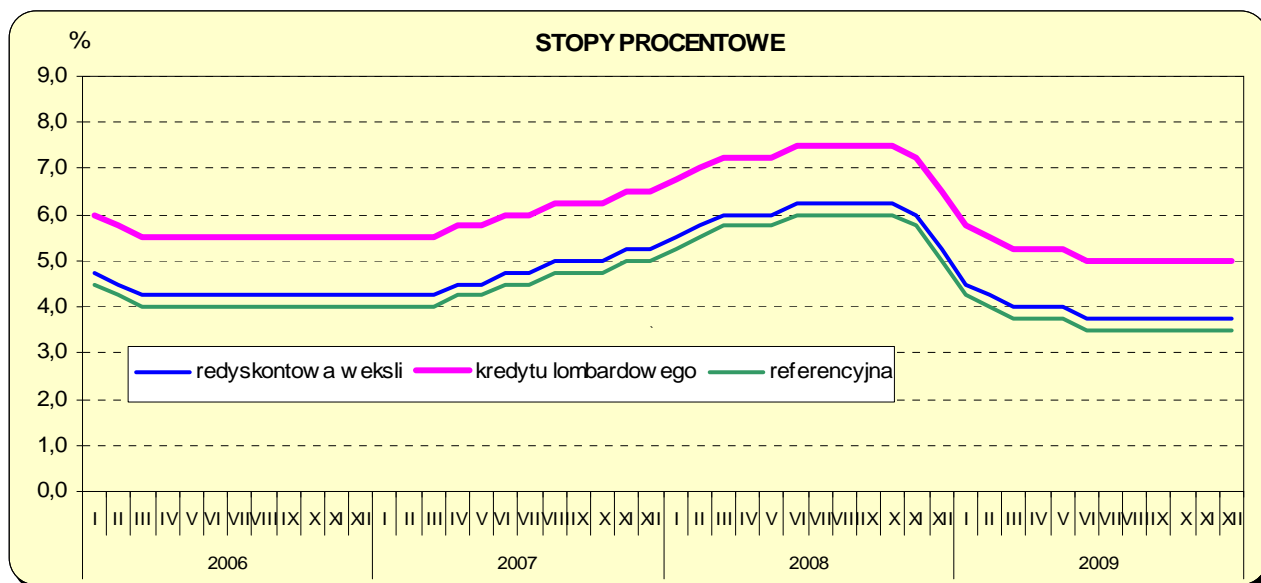
Najwyższy udział w strukturze zasobów pieniądza miały **należności**, których przyrost był jednocześnie głównym czynnikiem generującym pieniądz. Wyniosły one 704997,3 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem listopada 2009 r. o 0,3%, w tym należności od: gospodarstw domowych o 0,7%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 4,0%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 3,5%, instytucji samorządowych – o 17,3%. Zmniejszył się natomiast stan należności od przedsiębiorstw o 2,1% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych o 26,6%.

W stosunku do stanu na koniec 2008 r. należności były wyższe o 8,6%, w tym należności od gospodarstw domowych wzrosły o 11,8%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 28,6%, instytucji samorządowych – o 42,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 21,1%. Zmniejszył się stan należności od przedsiębiorstw o 3,5%, a należności od funduszy ubezpieczeń społecznych nie wystąpiły w końcu 2008 r.

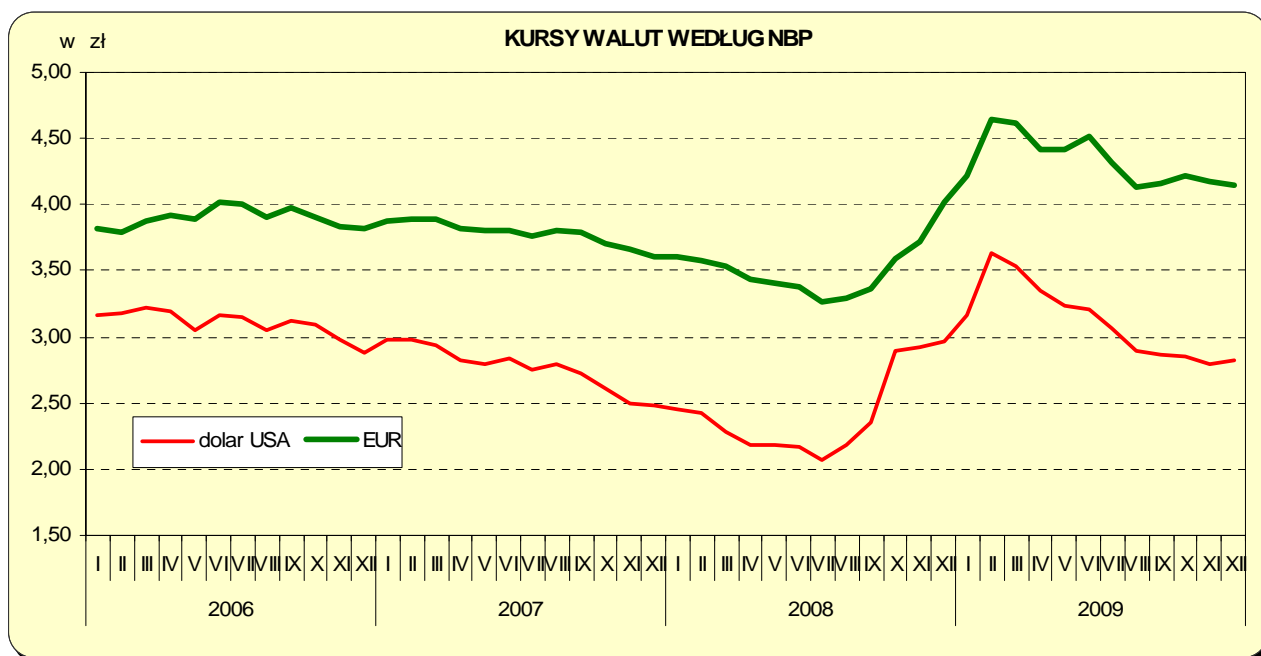
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło w końcu grudnia 2009 r. 116206,5 mln zł. W porównaniu z końcem listopada 2009 r. zadłużenie wzrosło o 21,1%, a w stosunku do stanu z końca grudnia 2008 r. – o 4,8%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza była wartość **aktywów zagranicznych netto**, które w końcu 2009 r. wyniosły 67961,0 mln zł. Ich wartość w stosunku do listopada 2009 r. zmniejszyła się o 1,5%, zaś w porównaniu z końcem 2008 r. wzrosła o 43,4%. Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 168825,4 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec listopada 2009 r. o 1134,9 mln zł, a w stosunku do stanu na koniec 2008 r. – o 27603,5 mln zł.

Obowiązujące od 25 czerwca 2009 r. **podstawowe stopy procentowe** Narodowego Banku Polskiego nie uległy zmianie i wyniosły odpowiednio: stopa redyskontowa weksli – 3,75%, stopa kredytu lombardowego – 5,00%, stopa referencyjna – 3,50%, stopa depozytowa – 2,00%.

Średni roczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w 2009 r. 311,62 zł/100USD i wzrósł o 29,3% w porównaniu ze średnim rocznym kursem waluty w 2008 r. Średni miesięczny kurs dolara amerykańskiego wyniósł w grudniu 2009 r. 283,52 zł/100USD i zmniejszył się względem analogicznego miesiąca 2008 r. o 4,6%, a w porównaniu z kursem z listopada 2009 r. wzrósł o 1,3%.

Średni roczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w 2009 r. 432,73 zł/100EUR i zwiększył się o 23,1% w porównaniu ze średnim rocznym kursem waluty w 2008 r. Średni miesięczny kurs euro wyniósł w grudniu 2009 r. 414,27 zł/100EUR i zwiększył się w skali roku o 3,1%, a w ujęciu miesięcznym obniżył się o 0,7%.

Gieldowy rynek papierów wartościowych

W 2009 r. na Rynku Głównym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie debiutowało 13 spółek, 8 wycofało się i według stanu na koniec roku na rynku tym notowano 379 spółek. Pomimo bessy utrzymującej się od drugiej połowy 2007 r., w 2009 r. koniunktura giełdowa znacznie poprawiła się w porównaniu z rokiem poprzednim. Obserwowano tendencję wzrostową kursów akcji. Kapitalizacja na ostatniej sesji w 2009 r. wyniosła 715,8 mld zł i zwiększyła się w stosunku do ostatniej sesji w 2008 r. o 250 mld zł, tj. o 53,9%.

Obroty w segmencie kasowym Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009					
	I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–XII	I–XII 2008=100
	w mln zł										
Akcje											
Sesyjne	319930,8	100899,9	68911,1	75283,1	74836,7	63813,8	82206,9	92874,3	88674,5	327569,5	102,4
Pozasesyjne	10419,1	2533,7	3252,2	1695,7	2937,5	1767,4	2049,8	7121,5	4103,8	15042,4	144,4
Prawa do akcji											
Sesyjne	782,0	291,7	320,5	54,7	115,1	70,4	549,9	106,9	5092,0	5819,2	744,2
Pozasesyjne	182,3	2,4	142,0	1,0	37,0	0,2	4,8	0,0	3446,9	3452,0	1893,1
Prawa poboru											
Sesyjne	176,6	109,9	34,6	22,7	9,4	0,1	1,6	0,0	751,2	752,8	426,3
Pozasesyjne	14,4	0,0	0,0	0,0	14,4	0,0	0,1	0,0	2782,5	2782,6	19323,6
Obligacje											
Skarbu Państwa											
Sesyjne	4472,7	892,7	714,7	615,5	2249,7	809,3	746,4	765,4	422,7	2743,8	61,3
Pozasesyjne	499,7	191,5	161,7	0,6	145,9	34,1	1,7	0,8	2,6	39,1	7,8
Obligacje korporacyjne											
Sesyjne	27,0	0,3	0,0	0,0	26,7	0,0	0,0	0,0	94,3	94,4	349,4
Certyfikaty inwestycyjne											
Sesyjne	673,6	125,0	64,4	53,7	430,5	47,5	34,3	53,6	72,0	207,4	30,8
Pozasesyjne	7,0	0,5	0,2	5,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	12,2
Produkty strukturyzowane											
Sesyjne	156,1	51,2	20,5	28,2	56,2	68,3	50,6	69,3	124,0	312,2	200,0
Pozasesyjne	-	-	-	-	-	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	x

W 2009 r. wartość obrotów akcjami w systemie notowań sesyjnych wyniosła 327,6 mld zł (o 2,4% więcej niż w 2008 r.), a obroty w systemie transakcji pozasesyjnych zwiększyły się w stosunku do poprzedniego roku o 44,4% i wyniosły 15,0 mld zł. Odnotowano wysoki wzrost obrotów prawami do akcji w systemie notowań sesyjnych (z 782,0 mln zł w 2008 r. do 5819,2 mln zł) oraz obrotów w systemie transakcji pozasesyjnych (z 182,3 mln zł w 2008 r. do 3452,0 mln zł w 2009 r.). Dużo wyższe od niskich przed rokiem były również obroty prawami poboru w systemie transakcji sesyjnych (752,8 mln zł wobec 176,6 mln zł w 2008 r.) oraz w systemie transakcji

pozasesyjnych (2782,6 mln zł, przed rokiem zaledwie 14,4 mln zł). Obniżyły się obroty obligacjami Skarbu Państwa w systemie sesyjnym o 38,7% osiągając 2743,8 mln zł i w większym stopniu w systemie pozasesyjnym – o 92,2% do 39,1 mln zł. Zmniejszyły się również obroty certyfikatami inwestycyjnymi w systemie notowań sesyjnych do 207,4 mln zł (spadek o 69,2%). Obroty produktami strukturyzowanymi wzrosły o 100% w skali roku osiągając 312,2 mln zł.

Indeksy giełdowe w 2009 r. zaczęły nadrobić straty poniesione podczas bessy. W porównaniu z 2008 r. WIG wzrósł o 46,9%, a WIG PL o 44,9%. Znaczny wzrost odnotowano w sektorze spożywczym (o 126,2%), deweloperskim (o 124,8%) oraz w sektorze chemicznym (o 75,5%). Mniejszy niż indeksu głównego był natomiast wzrost WIG-BANKI i wyniósł 33,7%, WIG-INFO – 36,5% oraz WIG-PALIWA – 28,9%. W rezultacie pozytywnego trendu kursów akcji w sektorze dużych spółek WIG-20 zyskał 33,5%. W większym stopniu zwiększyły się indeksy średnich i małych spółek (mWIG40 i sWIG80) odpowiednio o 55,2% i o 61,8%.

Wartość indeksów giełdowych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2008				2009				
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII
	na ostatniej sesji w okresie								2008=100
WIG	48011,3	41146,3	37367,3	27228,6	24036,1	30419,0	37580,3	39986,0	146,9
WIG-PL	47529,9	40550,5	37207,9	27167,3	23817,2	30052,8	36796,9	39372,6	144,9
WIG-BANKI	6630,6	6009,9	5956,6	4390,9	2798,5	3716,6	5182,3	5869,1	133,7
WIG- BUDOW	8654,3	6754,7	6021,3	4330,0	4136,6	5095,6	5444,6	5026,3	116,1
WIG-INFO	1647,1	1302,8	1264,8	938,8	891,3	1100,5	1249,9	1281,1	136,5
WIG-MEDIA	4138,1	3435,9	3332,6	2580,8	2096,9	2477,0	3027,7	3012,7	116,7
WIG-PALIWA	2858,6	2320,1	2401,1	1889,5	1799,6	2065,0	2222,5	2435,5	128,9
WIG-SPOŻYW	2897,6	2306,4	1837,9	1354,5	1407,2	2291,0	2879,1	3063,8	226,2
WIG-TELEKOM	1234,9	1206,3	1308,9	1107,3	1103,2	1029,4	1095,9	1128,8	101,9
WIG-CHEMIA	-	-	3564,0	1823,6	2201,4	2935,3	3422,1	3201,3	175,5
WIG-DEWEL	3941,8	2896,1	2119,6	1288,7	1463,5	2092,5	2905,2	2897,2	224,8
WIG-ENERG	-	-	-	-	-	-	-	3998,6	x
TECHWIG	960,9	-	-	-	-	-	-	-	x
WIG-20	2981,1	2591,1	2384,2	1789,7	1511,9	1862,4	2192,4	2388,7	133,5
mWIG40	3363,1	2649,9	2252,2	1511,3	1381,7	1769,5	2259,0	2346,1	155,2
sWIG80	14067,1	11346,3	9460,3	6852,8	6971,8	9320,0	11298,4	11090,9	161,8

Obroty w segmencie transakcji terminowych Rynku Głównego Giełdy Papierów Wartościowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009				
	I-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-XII
	w mln zł									
Kontrakty terminowe										
Sesyjne	606845,9	205570,0	147166,9	136661,5	117447,5	89050,8	121213,5	153630,5	145204,9	509099,6
Pozasesyjne	-	-	-	-	-	1044,6	1856,5	1374,0	3991,5	8266,7
Opcje indeksowe										
Sesyjne	463,1	150,9	64,7	103,1	144,4	97,2	94,5	111,3	81,2	384,2
Pozasesyjne	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,2	17,9	18,1
Jednostki indeksowe										
Sesyjne	17,5	7,8	1,1	2,5	6,1	4,3	2,3	4,2	5,6	16,4
Pozasesyjne	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

W 2009 r. obroty w segmencie transakcji terminowych obniżyły się. Kontrakty terminowe wyniosły 509,1 mld zł (o 16,1% mniej niż w 2008 roku), opcje indeksowe - 384,2 mln zł (spadek o 17,0%), a transakcje jednostkami indeksowymi – 16,4 mln zł (spadek o 6,4% w skali roku).

Obroty na Rynku NewConnect kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2008					2009					
	I–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–XII	I–XII 2008=100
	w mln zł										
Akcje	737,8	285,9	244,3	135,9	71,8	80,0	228,0	398,6	414,1	1120,6	151,9
Prawa do akcji ...	87,1	55,6	20,8	7,9	2,8	0,0	0,0	15,3	26,4	41,8	47,9
Prawa poboru.....	1,6	-	1,4	0,2	0,0	0,0	0,4	0,1	0,5	1,0	62,0

W 2009 r. Rynek NewConnect sukcesywnie rozszerzał swoje działanie. W ciągu roku debiutowało 26 spółek, wycofały się 3 spółki i według stanu na koniec roku na rynku tym notowano 107 spółek. Kapitalizacja rynku NewConnect na ostatniej sesji w roku wyniosła 2457,2 mln zł (o 1061,0 mln zł, tj. o 76,0% więcej niż na ostatniej sesji w 2008 r.). Wzrosła wartość obrotu akcjami do 1120,6 mln zł (o 51,9% w skali roku), co wpłynęło na wzrost wskaźnika tego rynku – NCIndex o 30,1%. Zmniejszyły się natomiast obroty prawami do akcji i prawami poboru odpowiednio o 52,1% i 38,0%.

Przyjazdy i wyjazdy z Polski – ruch graniczny z krajami spoza strefy Schengen¹⁵

Według danych Straży Granicznej, w 2009 r. dokonano 27,4 mln odpraw osób w ruchu granicznym między Polską a krajami spoza obszaru Schengen; w 2008 r. odnotowano 35,5 mln odpraw¹⁶. **Odprawy osobowego ruchu granicznego¹⁷** rejestrowano na 58 przejściach zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach i w portach morskich.

W 2009 r. **poza granicę strefy Schengen** różnymi drogami (lądową, powietrzną i morską) **wyjechało 6,8 mln Polaków**, tj. o 39,1% mniej, w porównaniu z 2008 r. Przy wyjeździe poza strefę Schengen Polacy najczęściej korzystali z transportu lotniczego – 3,4 mln osób i z przejść drogowych – 3,3 mln osób, a drogą morską do krajów spoza strefy Schengen udało się 31,3 tys.

¹⁵ Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru Schengen 21 grudnia 2007 r. (wraz z Czechami, Estonią, Litwą, Łotwą, Maltą, Słowacją, Słowenią i Węgrami). W rezultacie (z powodu zaprzestania rejestracji ruchu granicznego ludności między państwami strefy Schengen) istotnemu ograniczeniu uległ zakres informacji statystycznych dotyczących ruchu granicznego.

¹⁶ Dane nie w pełni porównywalne; w 2008 r. w ruchu lotniczym zasady strefy Schengen wprowadzono z dniem 30 marca.

¹⁷ Liczba przekroczeń granicy to suma wjazdów i wyjazdów z Polski. Jedna osoba kilkakrotnie wjeżdżająca do lub wyjeżdżająca z Polski jest ujmowana w danych Straży Granicznej jako kilka osób.

osób (w 2008 r. odpowiednio – 4,6 mln osób, 6,5 mln oraz ponad 41 tys. wyjeżdżających Polaków). Najwięcej obywateli polskich (2,6 mln) wyjeżdżało przez lądowe przejście graniczne z Ukrainą (w 2008 r. – 5,5 mln), a przez przejścia z Białorusią i Rosją – odpowiednio 0,5 mln i 0,3 mln osób (w 2008 r. odpowiednio 0,5 mln i 0,6 mln).

W 2009 r. na granicy wschodniej oraz na lotniskach i w portach morskich zarejestrowano prawie 7,0 mln **cudzoziemców wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen**, tj. o 5,8 % więcej w porównaniu z 2008 r. Straż Graniczna zarejestrowała prawie 3,1 mln przyjazdów obywateli Ukrainy (o 29,4% więcej niż w 2008 r.), blisko 2,1 mln obywateli Białorusi (wzrost o 27,5%), a obywateli Rosji – ponad 0,6 mln osób (spadek o 15,7%). Obcokrajowcy przyjeżdżający do Polski korzystali głównie z przejść drogowych – 5,7 mln przyjazdów, a z lotniczych – 0,9 mln osób, wobec odpowiednio ponad 4,5 mln i prawie 1,5 mln w 2008 r.

Na wschodniej granicy Polski (z wyłączeniem granicy z Litwą), dokonano 18,8 mln odpraw, tj. o 19,5% mniej niż w 2008 r. Ruch lądowy na granicy wschodniej stanowił 68,6% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów (w 2008 r. 65,7%). W porównaniu z 2008 r. liczba przyjeżdżających cudzoziemców na tej granicy zwiększyła się o 19,2%, a liczba wyjeżdżających Polaków obniżyła się o 48,9%. Największy ruch graniczny odnotowano na przejściach lądowych z Ukrainą – 11,6 mln osób, przy czym odprawy Polaków stanowiły 44,8% (w 2008 r. 68,2%). Granicę z Białorusią przekroczyło 5,9 mln osób, głównie cudzoziemców (85,5% odpraw wobec 82,2% w 2008 r.). W ruchu granicznym z Rosją odprawiono 1,3 mln osób, w tym 55,2% stanowili cudzoziemcy (41,0% w 2008 r.).

W 2009 r. na **granicy morskiej**, w ruchu pomiędzy portami polskimi, a portami na terenie państw spoza strefy Schengen, odprawiono ponad 84,8 tys. osób (w 2008 r. ponad 121,9 tys. osób), natomiast na **polskich lotniskach** w ruchu pomiędzy Polską a krajami spoza obszaru Schengen odprawiono 8,5 mln osób (w 2008 r. – 12,1 mln osób).

Wybrane wskaźniki sytuacji gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	a	1813,4	1778,5	1702,2	1605,7	1525,6	1455,3	1422,9	1404,4	1376,6	1352,3	1398,5	1473,8
	b	1634,4	1718,8	1758,8	1719,9	1683,4	1658,7	1676,1	1689,0	1715,9	1744,3	1811,1	1892,7
Stopa bezrobocia ¹ (w %)	a	11,5	11,3	10,9	10,3	9,8	9,4	9,2	9,1	8,9	8,8	9,1	9,5
	b	10,4	10,9	11,1	10,9	10,7	10,6	10,7	10,8	10,9	11,1	11,4	11,9
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w tys. osób	a	5339	5363	5376	5382	5383	5383	5392	5391	5395	5397	5386	5353
	b	5374	5352	5325	5309	5292	5280	5273	5270	5267	5267	5265	5255
Produkcja sprzedana przemysłu ² :													
poprzedni miesiąc=100	a	104,4	101,5	100,7	104,1	90,9	105,2	97,3	91,2	116,6	101,9	86,9	96,9
	b	93,7	102,4	115,6	93,1	98,2	106,0	97,4	95,6	115,0	101,9	96,8	94,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	110,5	114,7	100,7	114,4	101,4	106,5	104,8	95,6	105,5	98,0	89,4	94,4
	b	84,7	85,4	98,1	87,8	94,8	95,5	95,6	100,1	98,7	98,7	109,9	107,4
Produkcja budowlano-montażowa ²													
poprzedni miesiąc=100	a	36,0	123,6	115,8	112,8	107,9	115,9	95,8	98,9	111,4	110,8	79,9	150,1
	b	37,9	117,2	115,1	112,0	107,7	116,2	105,5	99,2	106,1	107,6	85,5	140,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	108,6	121,3	116,8	120,9	115,9	119,4	113,4	102,9	109,6	105,6	100,4	102,0
	b	107,4	101,9	101,2	100,5	100,3	100,5	110,7	111,0	105,7	102,7	109,9	103,1
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	a	14640	25617	35415	49132	58856	69283	83913	95097	107484	123276	135312	165189
	b	22101	31838	41503	54396	64318	76165	91630	103198	114852	128525	143317	160079
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:													
poprzedni miesiąc=100	a	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	99,9
	b	100,5	100,9	100,7	100,7	100,5	100,2	100,1	99,6	100,0	100,1	100,3	100,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,0	104,2	104,1	104,0	104,4	104,6	104,8	104,8	104,5	104,2	103,7	103,3
	b	102,8	103,3	103,6	104,0	103,6	103,5	103,6	103,7	103,4	103,1	103,3	103,5
grudzień poprzedniego roku=100	a	100,7	101,1	101,5	101,8	102,6	102,9	102,8	102,4	102,8	103,2	103,4	103,3
	b	100,5	101,3	102,0	102,7	103,2	103,4	103,5	103,1	103,1	103,3	103,5	103,5
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:													
poprzedni miesiąc=100	a	101,3	100,5	100,2	99,8	100,8	100,3	99,8	100,1	100,4	100,0	99,8	99,6
	b	102,3	102,6	100,0	99,1	99,7	100,8	98,5	99,6	99,8	100,4	99,6	99,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	102,5	102,8	102,5	101,9	102,4	102,2	101,7	101,4	102,0	102,4	102,2	102,7
	b	103,6	105,7	105,5	104,8	103,7	104,1	102,8	102,2	101,6	102,0	101,9	102,1
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej													
poprzedni miesiąc=100	a	100,3	100,4	100,4	100,5	100,3	100,3	100,3	100,2	100,1	100,1	100,0	99,9
	b	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	100,0	99,9	99,9	100,0	100,1	100,1	100,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	107,4	107,0	106,5	106,0	105,2	104,7	104,3	104,0	103,7	103,4	103,2	102,9
	b	102,4	101,8	101,3	100,7	100,3	99,9	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2	99,4

¹ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo. ² Wskaźniki dynamiki obliczono przy wykorzystaniu cen stałych z 2005 r.

(dok.)

Wyszczególnienie a – 2008, b – 2009		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)	a	2975,54	3040,46	3152,96	3144,87	3076,14	3222,47	3234,96	3172,54	3176,84	3247,77	3326,94	3428,01
	b	3215,75	3195,56	3332,65	3294,76	3193,90	3287,88	3361,90	3268,69	3283,18	3312,32	3403,92	3652,40
poprzedni miesiąc=100	a	91,7	102,2	103,7	99,7	97,8	104,8	100,4	98,1	100,1	102,2	102,4	103,0
	b	93,8	99,4	104,3	98,9	96,9	102,9	102,3	97,2	100,4	100,9	102,8	107,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	111,7	113,2	110,5	112,9	110,8	112,3	111,8	109,9	111,2	110,1	107,6	105,6
	b	108,1	105,1	105,7	104,8	103,8	102,0	103,9	103,0	103,3	102,0	102,3	106,5
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto													
w sektorze przedsiębiorstw													
przeciętna miesięczna 2005=100	a	112,1	114,1	117,9	117,2	113,7	118,8	119,3	117,5	117,3	119,4	122,0	125,8
	b	117,5	115,9	120,1	117,9	113,8	116,9	119,5	116,6	117,1	118,0	121,0	130,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto ² – od początku roku (w %).....	a	.	.	5,9	.	.	6,0	.	.	5,7	.	.	4,2
	b	.	.	3,0	.	.	4,9	.	.	5,2	.	.	.
Wskaźnik rentowności obrotu netto ³ – od początku roku (w %)	a	.	.	4,6	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	3,3
	b	.	.	2,2	.	.	4,0	.	.	4,2	.	.	.
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)	a	4407,3	-136,6	1802,9	554,3	-1876,9	-3380,7	-2744,7	-317,4	-4224,6	-11485,3	-14972,8	-24346,2
	b	2918,0	-5250,9	-11219,8	-15306,1	-16356,7	-16629,2	-15037,1	-15655,8	-21343,7	-23918,6	-24342,1	.
Średnie kursy walut w zł – NBP:													
100 dolarów USA	a	245,37	243,05	228,16	218,52	219,04	216,94	206,74	219,26	234,97	269,80	292,09	297,15
	b	317,17	363,14	354,12	334,80	323,37	321,46	305,96	289,56	285,95	284,69	279,90	283,52
100 euro	a	360,80	358,25	353,74	344,44	340,69	337,60	326,00	328,84	337,12	358,55	372,07	401,77
	b	421,81	464,42	462,37	441,93	441,05	450,81	430,53	413,11	416,35	421,73	417,34	414,27
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł													
eksport	a	33558,7	35401,7	34315,7	37497,7	32679,5	34157,0	33855,0	30219,7	36737,2	37490,8	32384,5	27085,6
	b	29789,7	34283,3	38412,7	34055,5	33394,2	35973,5	34844,6	30341,5	38053,8	39440,5	35499,8	.
import	a	39582,7	41617,2	42400,6	44536,9	40068,9	42622,0	41840,8	37164,9	44140,4	45413,1	40475,2	37165,6
	b	34045,6	36622,7	41680,5	37203,5	35924,3	39563,9	38678,1	33905,1	39331,8	41264,4	38359,5	.
saldo	a	-6024,0	-6215,5	-8084,9	-7039,2	-7389,4	-8465,0	-7985,8	-6945,2	-7403,2	-7922,3	-8090,7	-10080,0
	b	-4255,9	-2339,4	-3267,8	-3148,0	-2530,1	-3590,4	-3833,5	-3563,6	-1278,0	-1823,9	-2859,7	.

¹ Łącznie z obowiązkową składką na ubezpieczenia społeczne. ² Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ³ Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ⁴ Od stycznia 2009 r. – dane wstępne.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2008	Grudzień roku poprzedniego=100					
XII	102,7	110,9	100,9	113,4	105,1	102,9
2009						
XII	102,1	122,8	99,4	110,8	107,3	99,4
2008	Miesiąc poprzedni=100					
I	101,3	109,4	100,6	102,3	104,0	100,3
II	100,5	102,0	100,2	102,3	100,7	100,4
III	100,2	101,2	100,1	100,1	100,9	100,4
IV	99,8	100,6	99,6	101,0	101,4	100,5
V	100,8	99,0	100,6	103,3	101,8	100,3
VI	100,3	100,3	100,4	100,1	99,6	100,3
VII	99,8	102,9	99,5	100,2	99,4	100,3
VIII	100,1	100,4	100,1	100,2	99,2	100,2
IX	100,4	99,9	100,5	100,5	99,2	100,1
X	100,0	98,0	100,1	100,0	98,9	100,1
XI	99,8	98,0	99,5	102,7	99,8	100,0
XII	99,6	99,2	99,6	100,1	100,2	99,9
2009						
I	102,3	105,9	100,7	109,8	102,1	99,9
II	102,6	103,4	102,6	102,1	101,1	99,8
III	100,0	102,4	99,9	99,6	100,3	99,9
IV	99,1	101,8	98,8	100,3	100,8	99,9
V	99,7	99,3	99,6	100,1	100,7	99,8
VI	100,8	102,1	101,0	98,4	100,3	100,0
VII	98,5	98,3	98,3	100,1	100,4	99,9
VIII	99,6	103,3	99,2	100,1	100,9	99,9
IX	99,8	100,8	99,7	100,1	100,7	100,0
X	100,4	101,9	100,3	100,1	99,9	100,1
XI	99,6	100,1	99,6	100,1	99,9	100,1
XII	99,8	101,7	99,7	100,0	100,1	100,1
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
I	102,5	112,2	101,7	102,9	109,0	107,4
II	102,8	114,4	101,6	105,2	109,2	107,0
III	102,5	113,9	101,3	105,2	108,3	106,5
IV	101,9	109,6	100,7	106,2	109,2	106,0
V	102,4	108,9	100,9	109,6	111,5	105,2
VI	102,2	109,0	100,7	109,6	111,1	104,7
VII	101,7	110,1	100,1	109,7	109,0	104,3
VIII	101,4	111,4	99,7	109,9	107,1	104,0
IX	102,0	111,7	100,3	110,4	106,2	103,7
X	102,4	108,2	101,0	110,4	105,1	103,4
XI	102,2	110,1	100,4	113,3	104,7	103,2
XII	102,7	110,9	100,9	113,4	105,1	102,9

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano- montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2009						
I	103,6	107,4	101,0	121,6	103,1	102,4
II	105,7	108,9	103,4	121,4	103,5	101,8
III	105,5	110,1	103,2	120,9	102,9	101,3
IV	104,8	111,4	102,3	120,1	102,4	100,7
V	103,7	111,8	101,3	116,3	101,3	100,3
VI	104,1	113,7	101,9	114,4	102,0	99,9
VII	102,8	108,6	100,7	114,3	103,0	99,6
VIII	102,2	111,8	99,8	114,2	104,6	99,3
IX	101,6	112,8	99,0	113,7	106,2	99,2
X	102,0	117,3	99,2	113,8	107,2	99,1
XI	101,9	119,7	99,3	110,9	107,4	99,2
XII	102,1	122,8	99,4	110,8	107,3	99,4
I-III	105,0	108,8	102,5	121,3	103,2	101,8
IV-VI	104,2	112,3	101,9	116,9	101,9	100,3
VII-IX	102,2	111,1	99,8	114,0	104,6	99,3
X-XII	102,0	119,9	99,3	111,8	107,3	99,3
I-XII	103,4	113,0	100,9	115,9	104,2	100,2
2008						
I-III	102,6	113,5	101,5	104,4	108,8	107,0
IV-VI	102,1	109,1	100,7	108,3	110,4	105,3
VII-IX	101,7	111,0	100,0	109,9	107,2	104,0
X-XII	102,4	109,6	100,7	112,2	104,8	103,2
I-XII	102,2	110,8	100,8	108,8	107,9	104,8

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2008	Grudzień roku poprzedniego=100										
XII.....	103,3	103,2	108,2	93,2	109,3	103,0	93,2	100,2	101,6	104,2	106,4
2009											
XII	103,5	103,4	108,0	93,9	104,9	103,2	107,2	98,4	101,2	102,8	104,1
2008	Miesiąc poprzedni=100										
I.....	100,7	101,1	100,3	96,8	101,8	100,4	99,1	100,5	100,9	100,6	100,6
II	100,4	100,2	100,2	98,4	101,7	100,4	99,8	99,8	99,7	100,2	100,6
III	100,4	100,4	100,2	101,0	100,3	100,4	100,8	100,0	99,9	100,1	100,6
IV	100,4	100,7	100,2	99,9	100,2	100,3	100,2	100,0	100,0	100,1	100,6
V	100,8	101,2	100,4	99,9	101,3	100,4	100,9	100,0	100,2	100,0	100,6
VI.....	100,2	99,4	100,7	99,7	100,3	100,3	102,0	100,4	101,0	100,1	100,7
VII.....	100,0	98,9	101,1	98,3	100,4	100,2	100,5	100,1	100,8	100,1	100,6
VIII	99,6	98,4	101,8	98,2	100,3	100,1	99,2	99,7	99,5	100,4	100,4
IX.....	100,3	100,6	101,2	101,4	100,6	100,2	98,5	100,0	99,6	101,4	100,5
X	100,4	100,8	100,7	100,3	100,9	100,1	99,0	100,0	99,7	101,1	100,4
XI.....	100,2	100,7	100,7	99,9	100,8	100,1	97,3	99,9	99,9	100,1	100,2
XII.....	99,9	100,8	100,4	99,4	100,1	100,2	95,7	99,9	100,4	100,1	100,3
2009											
I.....	100,5	101,1	100,5	96,5	101,8	100,6	97,5	100,0	100,2	100,4	100,4
II	100,9	100,6	100,7	98,2	101,6	100,5	103,2	100,0	100,5	100,1	100,4
III	100,7	101,9	101,0	100,3	100,1	100,2	100,6	100,0	100,5	100,2	100,4
IV	100,7	101,6	100,8	99,9	100,2	100,3	101,4	100,0	100,4	100,1	100,4
V	100,5	100,7	100,5	100,0	100,2	100,3	101,2	100,0	100,4	100,0	100,5
VI.....	100,2	98,9	100,9	99,5	100,0	100,3	103,0	100,0	101,1	99,6	100,5
VII.....	100,1	98,8	102,7	98,3	100,2	100,2	102,1	100,0	100,6	100,0	100,4
VIII	99,6	98,7	100,1	98,3	100,2	100,2	99,1	100,0	100,1	100,1	100,2
IX.....	100,0	99,8	100,3	101,7	100,2	100,3	99,2	100,0	99,5	101,1	100,3
X	100,1	100,3	100,2	101,7	100,2	100,1	99,2	99,9	99,4	101,0	100,2
XI.....	100,3	100,7	100,1	100,0	100,1	100,1	100,9	99,6	99,9	100,1	100,2
XII	100,0	100,5	100,0	99,4	100,1	100,2	99,6	99,0	98,7	100,0	100,1
2008	Analogiczny okres roku poprzedniego=100										
I.....	104,0	107,8	105,4	91,9	104,7	103,2	108,3	98,4	98,2	103,0	104,9
II	104,2	107,3	105,6	92,0	106,4	103,4	107,0	98,3	97,9	103,1	105,2
III	104,1	107,0	105,7	93,6	106,5	103,1	105,5	98,3	97,8	103,2	105,5
IV	104,0	106,8	105,9	93,6	106,4	103,2	103,8	98,3	98,0	103,2	105,8
V	104,4	107,0	106,0	93,5	107,5	103,4	104,1	98,3	98,2	103,2	106,0
VI.....	104,6	107,6	105,8	93,4	107,5	103,6	104,7	98,7	99,1	103,2	106,3
VII.....	104,8	107,8	105,6	92,9	107,8	103,6	105,0	98,8	99,4	103,1	106,6
VIII.....	104,8	106,9	106,4	92,4	108,0	103,5	104,3	100,7	101,4	103,5	106,8
IX	104,5	105,1	107,1	93,8	108,4	103,5	102,6	100,7	101,4	104,2	106,7
X.....	104,2	104,0	107,5	93,8	108,8	103,4	101,6	100,7	101,6	104,2	106,7
XI	103,7	102,9	108,1	93,6	109,4	103,5	97,6	100,7	101,7	104,1	106,3
XII	103,3	103,2	108,2	93,2	109,3	103,0	93,2	100,2	101,6	104,2	106,4

Okresy											
	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2009											
I.....	102,8	103,1	107,8	92,8	109,1	103,2	91,2	99,8	100,2	104,0	106,1
II.....	103,3	103,4	108,3	92,7	109,0	103,3	94,3	100,0	101,2	104,0	105,9
III.....	103,6	104,8	109,2	92,1	108,7	103,1	94,1	100,0	101,8	104,1	105,7
IV.....	104,0	105,6	109,8	92,1	108,7	103,1	95,3	100,0	102,2	104,0	105,5
V.....	103,6	105,2	110,0	92,1	107,6	103,0	95,5	100,0	102,4	104,1	105,4
VI.....	103,5	104,7	110,2	91,9	107,3	103,0	96,6	99,5	102,4	103,6	105,2
VII.....	103,6	104,0	112,1	91,9	107,0	103,0	98,2	99,4	102,3	103,4	105,0
VIII.....	103,7	104,5	110,3	92,1	106,8	103,2	98,2	99,8	103,0	103,2	104,8
IX.....	103,4	103,6	109,4	92,4	106,4	103,3	99,0	99,8	103,0	102,8	104,6
X.....	103,1	103,0	108,9	93,7	105,7	103,3	99,3	99,7	102,8	102,8	104,4
XI.....	103,3	103,4	108,3	93,8	105,0	103,3	103,0	99,3	102,8	102,8	104,4
XII.....	103,5	103,4	108,0	93,9	104,9	103,2	107,2	98,4	101,2	102,8	104,1
I-III.....	103,3	103,8	108,4	92,5	108,9	103,2	93,2	99,9	101,1	104,0	105,9
IV-VI.....	103,7	105,2	110,0	92,0	107,9	103,0	95,8	99,8	102,3	103,9	105,3
VII-IX.....	103,5	104,1	110,6	92,1	106,7	103,1	98,5	99,7	102,8	103,1	104,8
X-XII.....	103,3	103,3	108,4	93,8	105,2	103,3	103,0	99,1	102,3	102,8	104,3
I-XII.....	103,5	104,1	109,4	92,6	107,2	103,2	97,6	99,6	102,1	103,5	105,1
2008											
I-III.....	104,1	107,4	105,6	92,5	105,9	103,2	106,9	98,4	98,0	103,1	105,2
IV-VI.....	104,3	107,1	105,9	93,5	107,1	103,4	104,2	98,5	98,4	103,2	106,0
VII-IX.....	104,7	106,6	106,4	93,1	108,0	103,5	104,0	100,0	100,7	103,6	106,7
X-XII.....	103,8	103,4	107,9	93,5	109,2	103,3	97,5	100,5	101,7	104,2	106,4
I-XII.....	104,2	106,1	106,4	93,1	107,5	103,4	103,1	99,3	99,7	103,5	106,1

Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłowych ^a

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2009	
		w liczbach bezwzględnych	2008=100
Węgiel kamienny (łącznie z brykietami i półproduktami)	tys. t	77910	92,4
Węgiel brunatny (z wyłączeniem brykietów i podobnych paliw stałych)	tys. t	56944	95,8
Gaz ziemny w stanie ciekłym lub gazowym	hm ³	5479	102,4
Produkty uboju ^b			
bydła i cieląt	tys. t	165	103,8
trzody chlewnej	tys. t	816	94,4
Mięso drobiowe	tys. t	1217	101,8
Wędliny (bez końskich, z dziczyzny i królików)	tys. t	640	90,7
Konserwy mięsne i podrobowe wołowe i cielęce	tys. t	11,3	109,8
Mleko płynne przetworzone (z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji)	tys. hl	24872	114,1
Masło (łącznie z innymi tłuszczami otrzymywanymi z mleka)	tys. t	169	94,3
Sery podpuszczkowe dojrzewające	tys. t	276	98,3
Ser niedojrzewające i twaróg	tys. t	334	104,9
Cukier (w przeliczeniu na cukier biały)	tys. t	1489	109,9
Wódka czysta (w przeliczeniu na 100%)	tys. hl	1040	96,7
Piwo otrzymywane ze słodu (o zawartości od 0,5% alkoholu)	tys. hl	34031	92,1
Papierosy z tytoniu	mld szt	115	88,4
Dywany (wiązane, tkane, igłowe oraz gdzie indziej niesklasyfikowane)	tys. m ²	2896	146,0
Obuwie (łącznie z gumowym)	mln par	29,7	94,2
Tarcica iglasta	dam ³	1839	82,7
Tarcica liściasta	dam ³	280	87,9
Płyty wiórowe i podobne płyty z drewna lub pozostałych materiałów	dam ³	4675	92,4
Płyty pilśniowe z drewna lub innych materiałów drewnopochodnych	tys. m ²	404076	94,5
Papier gazetowy w zwojach lub arkuszach	tys. t	166	97,5
Koks i półkoks z węgla kamiennego, lignitu lub torfu; węgiel retortowy	tys. t	6958	73,1
Benzyna silnikowa (łącznie z lotniczą)	tys. t	4283	103,7
Oleje napędowe ^c	tys. t	9607	105,9
Oleje opałowe (oleje opałowe lekkie i ciężkie)	tys. t	5121	94,9
Nawozy mineralne lub chemiczne ^d (łącznie z wieloskładnikowymi)			
azotowe	tys. t	1503	88,8
fosforowe	tys. t	243	46,3
Pestycydy	tys. t	19,3	54,6
Mydło ^e	tys. t	73,4	118,2
Włókna chemiczne	tys. t	34,9	64,2
Opony ^f	tys. szt	37610	98,2
Cegła wypalana z gliny	mln ceg.	199	60,5
Cement ^g	tys. t	15347	90,2
Spoiva gipsowe (zawierające gips palony lub siarczan wapniowy)	tys. t	995	69,0
Stal surowa ^h	tys. t	7129	73,0
Wyroby walcowane na gorąco gotowe (bez półwyrobów) ^h	tys. t	6179	81,3
Rury stalowe ^h	tys. t	338	82,6
Aluminium nieobrobione plastycznie, technicznie czyste – hutnicze	tys. t	10,3	35,0
Miedź rafinowana ⁱ	tys. t	502	95,4
Chłodziarki i zamrażarki (typu domowego)	tys. szt	1886	83,7
Maszyny pralnicze automatyczne ^j	tys. szt	3251	131,6
Odkurzacze (typu domowego)	tys. szt	1013	83,3
Kuchnie gazowe z piekarnikiem (typu domowego)	tys. szt	625	60,0
Akumulatory kwasowo-ołowiowe do pojazdów samochodowych	tys. szt	4708	113,4
Aparaty telefoniczne ^k	tys. szt	373	61,5
Odbiorniki telewizyjne (w tym monitory ekranowe) ^l	tys. szt	23418	140,0
Samochody osobowe ogólnego przeznaczenia ^m	tys. szt	819	97,3
Pojazdy do transportu publicznego ⁿ	szt	4822	105,6
Samochody ciężarowe i ciągniki drogowe do ciągnięcia naczep	szt	55364	55,8
Energia elektryczna ^o	GWh	151067	96,7

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. *b* Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej cieplej. *c* Do silników z zapłonem samoczynnym; łącznie z komponentami paliwowymi i olejami napędowymi grzewczymi. *d* W przeliczeniu na czysty składnik. *e* Mydło, produkty organiczne powierzchniowo czynne i preparaty używane jako mydło. *f* Bez opon rowerowych, motorowerowych, motocyklowych oraz bieżnikowanych. *g* Cement portlandzki, cement glinowy, cement żuźlowy i podobne rodzaje cementu hydraulicznego. *h* Dane ze specjalistycznych badań resortowych Ministerstwa Gospodarki. *i* Katody i części katod z miedzi rafinowanej. *j* Włączając maszyny piorąco-suszące (typu domowego). *k* Włączając sieciowe aparaty bezprzewodowe, wideotelefony, wideofony (nie obejmuje telefonów do sieci komórkowych). *l* Z wyjątkiem monitorów stosowanych do komputerów. *m* Z wyłączeniem samochodów kempingowych, pojazdów śniegowych, do golfu i podobnych. *n* Wyposażone w silniki spalinowe tłokowe, do przewozu 10 i więcej osób. *o* Dane dotyczą produkcji energii elektrycznej w elektrowniach zawodowych, niezależnych i przemysłowych; pochodzą ze specjalistycznych badań (obejmujących jednostki bez względu na liczbę pracujących) prowadzonych przez Ministerstwo Gospodarki i Urząd Regulacji Energetyki.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne dla Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny				Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b			Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych			Produkcja przemysłowa ^c			Nowe zamówienia w przemyśle		
				eksport	import	saldo													
	2008	2009		I-X 2009				I-X 2008	2009		XII 2008	2009		XI 2008	2009		XI 2008	2009	
		II kw. ^b	III kw. ^b						X	XI		XI	XII		X	XI		X	XI
	zmiana w % w ujęciu rocznym				w mld euro				w %			zmiana w % w ujęciu rocznym							
UE-27	0,8	-5,0	-4,3	7,5	9,4	9,5	2,2	1,0	1,4	-8,8	-10,1	-6,2	-26,3	-14,2	-1,2
Strefa euro - 16	0,6	-4,8	-4,0	8,0	9,9	10,0	1,6	0,5	0,9	-9,0	-11,0	-6,8	-27,4	-14,5	-0,5
Austria	2,0	-4,8	-3,7	-23	-20	-3,6	-0,7	4,0	5,6	5,5	1,5	0,6	1,1	-6,2	-8,6	-5,4	-19,9	-20,4	5,1
Belgia	1,0	-4,2	-3,4	-21	-23	11,4	4,9	6,9	8,0	8,1	2,7	0,0	0,3	-12,3	-12,0	-4,0	-18,4	-16,8	-3,4
Bułgaria	6,0	.	.	-27	-35	-4,2	-8,3	5,1	7,5	7,8	7,2	0,9	1,6	-6,4	-15,3	-12,1	-14,2	-17,0	-12,6
Cypr	3,6	-1,3	-2,0	-20	-25	-3,9	-5,2	3,7	6,1	6,2	1,8	1,0	1,6	-2,6	-10,2	-8,3	.	.	.
Dania	-0,9	-7,0	-5,4	-18	-21	5,8	4,2	3,8	6,9	7,2	2,4	0,9	1,2	-4,8	-16,7	-14,4	-32,0	-15,6	3,6
Estonia	-3,6	-15,8	-15,9	-27	-36	-0,6	-2,0	7,7	.	.	7,5	-2,1	-1,9	-17,2	-20,6	-13,7	-15,7	-34,5	-16,3
Finlandia	1,0	-8,9	-8,8	-34	-34	1,8	3,0	6,7	8,8	8,9	3,4	1,3	1,8	-7,4	-20,2	-14,4	-36,5	-27,4	6,9
Francja	0,4	-2,8	-2,3	-19	-20	-42,5	-59,0	8,3	9,9	10,0	1,2	0,5	1,0	-9,5	-9,0	-3,3	-29,6	-12,9	-2,8
Grecja	2,0	-1,2	-1,7	-19	-32	-23,7	-37,8	7,9	.	.	2,2	2,1	2,6	-9,1	-9,0	-6,0	-14,5	-26,0	-11,8
Hiszpania	0,9	-4,2	-4,0	-21	-31	-40,7	-83,4	14,0	19,3	19,4	1,5	0,4	0,9	-16,3	-9,2	-5,7	-29,5	-12,5	1,1
Irlandia	-3,0	-7,8	-7,6	-2	-23	32,6	22,8	7,7	12,5	12,9	1,3	-2,8	-2,6	0,5	3,4	-9,4	1,2	-24,1	-26,5
Litwa	2,8	-19,7	-14,2	-31	-41	-1,2	-4,4	8,1	.	.	8,5	1,3	1,2	-1,6	-8,3	-9,4	-16,1	-35,2	-24,8
Luksemburg	0,0	-7,3	-2,6	-16	-21	-2,0	-3,4	5,2	6,0	6,0	0,7	1,7	2,5	-17,8	-5,4	0,7	-9,0	-14,7	.
Łotwa	-4,6	-17,3	-19,3	-25	-40	-1,2	-3,5	10,2	21,3	22,3	10,4	-1,4	-1,4	-11,0	-13,5	-2,4	3,5	-18,1	-12,9
Malta	2,1	-2,9	-2,1	-26	-22	-0,9	-1,1	6,2	6,9	7,0	5,0	-0,1	-0,4	.	.	.	-16,5	-15,0	.
Niderlandy	2,0	-5,1	-4,0	-21	-22	32,1	33,6	2,7	3,9	3,9	1,7	0,7	0,7	-5,6	-5,6	-1,5	-22,7	-15,2	3,3
Niemcy	1,3	-5,8	-4,8	-21	-18	105,2	160,3	7,1	7,6	7,6	1,1	0,3	0,8	-7,6	-13,3	-8,8	-28,5	-12,2	0,9
P o l s k a	5,0	1,3	1,0	-20	-29	-6,8	-21,4	6,8	8,7	8,8	3,6	3,8	3,8	-6,3	1,1	7,3	-12,9	-20,3	-12,6
Portugalia	0,0	-3,7	-2,5	-21	-22	-15,2	-19,5	7,9	10,2	10,3	0,8	-0,8	-0,1	-6,9	-5,6	-7,3	-11,7	-16,0	-10,3
Republika Czeska	2,5	-4,7	-4,1	-21	-25	5,4	3,5	4,5	7,7	7,9	3,3	0,2	0,5	-11,6	-4,9	-2,5	-24,1	-11,2	8,0
Rumunia	7,3	-8,3	-8,8	-18	-36	-7,9	-20,2	5,9	.	.	6,4	4,6	4,7	-5,4	-1,3	4,4	1,1	-11,7	-6,8
Słowacja	6,2	-5,4	-5,0	-21	-24	0,6	-1,0	9,0	13,4	13,6	3,5	0,0	0,0	-13,1	-5,5	1,5	-16,7	-8,7	1,9
Słowenia	3,5	-9,0	-8,5	-22	-28	0,1	-1,6	4,2	6,8	6,8	1,8	1,8	2,1	-9,8	-18,8	-2,4	-40,9	-1,6	10,7
Szwecja	-0,2	-5,8	-5,2	-28	-29	8,0	9,7	6,8	8,8	8,9	2,1	2,4	2,8	-12,2	-14,3	-11,8	-27,2	-15,2	-1,4
Węgry	0,6	-7,2	-7,9	-22	-28	3,8	-0,3	8,1	10,8	10,8	3,4	5,2	5,4	-8,4	-10,8	-9,2	-23,6	-9,4	-0,9
Wielka Brytania	0,5	-5,8	-5,1	-23	-23	-77,9	-101,2	6,3	7,8	.	3,1	1,9	.	-7,9	-8,0	-4,9	-23,9	-9,3	-3,2
Włochy	-1,0	-5,9	-4,6	-23	-25	-3,1	-9,9	7,1	8,2	8,3	2,4	0,8	1,1	-9,8	-11,8	-8,1	-28,8	-17,0	0,0

^a Według PKD 2004/ NACE Rev. 1.1. ^b Dane wyrównane sezonowo. ^c Dane wyrównane dniami roboczymi.

Źródło: Eurostat – stan na 27.01.2010 r., GUS